

ОПСТАО НАДЗОРНИ ОДБОР
„ЗАСТАВА ОРУЖЈА”

ЉУБИЦА ВУЈОВИЋ, ЂАК ГЕНЕРАЦИЈЕ ПРВЕ ГИМНАЗИЈЕ

Оружари добили
прву рунду

— страна 4.

МИЛАН БОКИЋ, ПРЕДСЕДНИК
УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНИСАНИХ
ПРОСВЕТАРА

Са оваквом
школом држава
нема будућност

— страна 9.

ЗОРАН МАТОВИЋ О
КРАГУЈЕВЧАНИМА У БЕОГРАДУ

Саборност је наша
водиља

— страна 11.

(Не)достижан сан о Кембриџу

FORMA IDEALE
www.formaideale.rs

ФИЛИГРАН
ЗЛАТО - СРЕБРО
БАНАТСКО ДВОРЦИШТЕ - ПЕШЧАЧКА ЗОНА - КРАГУЈЕВАЦ

OLYMPIC TRAVEL
034/33 57 37
www.olympic.rs
CRNOGORSKO PRIMORJE
VAM JE NAJBLIŽE
10-15% POPUSTA I DVOJE
DECE BORAVI BESPLATNO
ODLOŽENO PLAĆANJE ČEKOVIMA

Reciklaža kertridža i tonera
dobar kertridž
mir u kući
Refilm
Karadorđeva 51, www.refilm.com
Tel. (034) 33 77 98 (034) 34 01 03 (064) 287 64 64

PERMONT
• ROLETNE
• VENECIJANERI
• TRAKASTE ZAVESE
063 853 9 006

Карикатура: Горан Миленковић

ДРУГА СТРАНА

Стандард

Пише Драган Рајичић

Уу, што ме ономад у сну изгрди мој покојни деда! Не памтим да је био тако бесан ни док је био жив. - Бруко над брукама! Гори од тебе - вели ми љутито - у нашој фамилији још се није родио!

- Ама, шта ти је, деда?! - покушао сам да га смирим. - Ако наставиш тако да се жестиш може притисак да ти скочи, а овде је тржиште лекова опет нешто поремећено, па не знам да ли ћу успети да ти пошаљем неку таблету.

- Ма, пусти лек, несрећо! Знаш да сам ја умро здрав - наставио је деда да виче на мене - него казуј што ми на гроб више не доносиш ракију и цигаре! Знаш да увече кад се скупи моје старо друштво само ја немам ни да запалим ни да гуцнем!

Јесте све било у сну, али морао сам деди да пружим неко објашњење: - Откако сам остао без посла, више ни ја не пушим и не пијем. Дувану су озидали цену неким акцизама небу под облаке, а ово мало ракије што ми остало чувам за моју сахрану.

- Видим и ја да ти више ниси за тај свет - канда је разумео ситуацију деда - а што ми онда бар не даш у новинама неки помен, да ме се људи сете. Ево баш ономад мени било 20 година како сам допутовао овамо, а вама исто толико откако сте добили демократију и почели са овим препородом. А од тебе ни слова, ни слике!

Како сад да деди кажем да новине узимам само зими када ми треба артија за потпалу. А ако дам њему за читуљу, онда после и ја могу да се сликам са текућим кућним буџетом. Ипак, морао сам и на ову опаску да дам неки одговор. - Деда - обратио сам му се поверљиво - новине опет лажу као у оно доба кад си ти умро. Ако ти пустим слику ко зна да ли ће неко поверовати да си то стварно ти. Осим тога - овде сам очекивао дедино пуно разумевање - та слика би ти била поред стране са којих се шепуре голе женске. Могао би да те стрефи инфаркт ако ти поглед одлута на њихову позадину.

- Ма, дај ти мене у читуљу, па нека буде шта буде! - није се дао деда. Онда се мало примирио, да би већ у следећем трену на мене осуо још жешћу паљбу: - А, је ли ти Петре Петровићу, унуче мој од мог покојног сина Митра који умре пре мене, што дозволи да ме ономад онолико измалтретирају. Још ме боли свака коска колико сам се превртао по гробу! Сад видим да је мој покојни син, а твој отац био у праву кад је наручио да га кремирамо!

- Шта се десило, забога - пружио сам се невешт. - Да ти нису ови наши безбожници пустили „Фарму“ или „Великог брата“?!

- Не прави се луд - беснео је деда и даље - знаш да сам тражио да ми изваде кабловску из гроба чим сам видео какво је то ђубре у које буљите већ годинама. Коске ме боле зато што ми ниси платио гробарину, па су ме ономад покупили са мог плаца и пребацили у неку заједничку гробницу. Ето шта сам дочекао ја који сам са и Солунског фронта донео живу главу!

Нисам имао срца да му кажем како ми је и он постао скуп за одржавање. А баш ме потерало. Кад више нисам могао да сервисирам свој ауто, остао сам без аута, а сад из истог разлога, ево, и без деде. Уместо тога узео сам да га тешим овим речима: - Ти знаш да се наша кућа увек борила за промене. Овде се све толико променило да су на власти опет исти они који су били и кад си ти умро, само што су сад окренули наглавачке све оно што су тада радили. Зато мораш - ту ми је била поента - и ти да се тамо навикаваш на нешто ново. Уосталом, у тој заједничкој гробници си бар у добром друштву јер су, колико одавде могу да видим, све твоји солунци са тобом.

У том часу деда поче гадно да витла оним својим штапом, али се ја, срећом, пробудих пре него што је дошло до немилог догађаја. Од тада, међутим, не могу да се отмам утиску да је у Србији озбиљно почео да опада и мртвачки стандард!

АНКЕТА ЗАШТО СУ ПОСКУПЕЛЕ ЦИГАРЕТЕ ?

М. Ињашиновић

Драгиша Лалић,
хотелијер:
- Држава нема
паре, па подиже
акцизе.

**Мица
Јаковљевић,**
пензионер:
- Због недостатка
новца, држава
подигла акцизе и
то, наравно,
народ мора да
плати.

**Драган
Јанковић,**
заступник
осигурања:
- Цигаре су
поскупеле због
глобалне
инфлације.

**Биљана
Ненковић,**
новинар:
- И треба да
поскупе јер су
штетне, треба да
појефтине хлеб и
млеко.

**Милица
Трајковић,**
маш. техничар:
- Да би се
попунили неки
буџети који су
испражњени.

**Милан
Петровић,**
референт у
осигурању:
- Да би људи
престали да
пуше.

Бранка Гаврић,
бравар:
- Зато што држава
у њима види
зараду, а народ
утеху.

**Љубомир
Дошен,**
угоститељ:
- Зато што смо ми
будале јер
дозвољавамо да
нас пљачкају чим
се држави
испразни буџет.

**Драгана
Марковић,**
фризерка:
-Јасно је зашто
- зато што фале
паре у буџету.

Житопродукт
Крагујевац, Војводе Путнина 70
Телефони: 034 370 303
370 215, 370 072, 370 135, 370 192
zitoprodukt@nadlanu.com

Брешно по произвођачким ценама

Произвођачке цене,
гарантовани квалитет
белог, лиснатог,
печеног, замрзнутог
печива

Све врсте хлеба и печива у нашим објектима:
ТЦ Аеродром, Мала пијаца,
код улаза у Житопродукт,
у кругу Заставе,
у Улици Драгослава Срејовића 5

energetski efikasni prozori i vrata

SUNCE

акција:
sigurnosni
PVC prozori
po ceni običnih
PVC prozora

*акција траје до 01.septembra
034/330 870 suncemarinkovic.com

Крагујевац и Лозница први су градови у Србији који су по други пут стекли сертификат Националне алијансе за локални економски развој (НАЛЕД), којим су ове локалне самоуправе потврдиле да су створиле повољну пословну климу за долазак инвеститора

Крагујевац је 12 критеријума за добијање сертификата испунио оценом 87,9 одсто, што представља бољи резултат у односу на 2008. годину, када је положио оценом 80,6 одсто. Максималних 100 одсто добијено је код четири критеријума - постојање аналитичке основе за подршку локалној пословној заједници и привлачење инвестиција, доказивање кредитне способности и оправданости, развој партнерстава јавног и приватног сектора, као и за увођење информационог технологија у раду са грађанима и привредом.

Високу оцену од 96,9 одсто Крагујевац је заслужио за критеријум „промоција улагања и квалитета пословног амбијента“, а 95,8 одсто за критеријум који се тиче рада градског одељења за локални економски развој. Добром оценом (85,7 одсто) оцењен је и систем услуга за добијање грађевинске дозволе, док је за транспарентност политике локалних пореза, накнада и такси Крагујевац заслужио оцену 81,7 одсто. Најнижу оцену, 66,7 одсто, град је добио код критеријума „Привредни савет“, пре свега зато што се то саветодавно тело не састаје предвиђеном динамиком, наведено је у саопштењу НАЛЕДА.

Верификациона комисија Националне алијансе на крају је закљу-

ПРИЗНАЊЕ НАЛЕДА КРАГУЈЕВЦУ ЗА ПОВОЉАН ПОСЛОВНИ АМБИЈЕНТ

Још једном оверено

НЕБОЈША ЗДРАВКОВИЋ СА СУЗАНОМ ГРУБЈЕШИЋ И ВЛАДАНОМ АТАНАСИЈЕВИЋЕМ, ПРЕДСЕДНИКОМ НАЛЕДА

чила да Крагујевац има велики потенцијал и да је зато потребно да се градска управа са још већим интензитетом ангажује на промовисању могућности развоја привреде.

■ Висока оцена за испуњеност услова

Сертификацију општина са повољним пословним окружењем НАЛЕД спроводи од 2007. године и број локалних самоуправа које су стекле сертификат од почетка процеса сада је повећан на 27. Осам градова и општина је у поступку ресертификације, а још 18 настоји да испуни неопходне услове.

Крагујевац је пре пет година први пут прошао сертификацију НАЛЕДА и био је поред Инђије и Лознице први град који је добио сертифи-

кат града са повољним пословним окружењем.

- Веома је важно да смо овом приликом ресертификовани заједно са Лозницом. Ресертификација се врши на сваких пет година и проверава се да ли су задовољени утврђени критеријуми. Прошли смо проверу са веома високом оценом, што значи да имамо повољно пословно окружење и климу за инвестиције. Ово је признање за наш минути рад који је довео Крагујевац са 137. на треће место по свим економским параметрима у Србији. И други градови и општине су се пријавили и за ресертификацију и за добијање сертификата, али овом приликом у првом кругу прошли су само Крагујевац и Лозница, објашњава Небојша Здравковић, заменик градоначелника, ко-

ји је примио ово признање у Скупштини Србије. Према његовим речима, долазак у Крагујевац „Фијата“ и његових коопераната, који представља највећу привредну инвестицију у последњих 40 година, најбољи је доказ да је Крагујевац постао средина са повољном пословном климом.

Крагујевац има инвеститоре и из многих других области, а град ће, тврди наш саговорник, у наредном периоду наставити да побољшава процедуре. Зато је и основана Управа за инвестиције која ће великим домаћим и страним инвеститорима помоћи да брже и лакше дођу до грађевинских дозвола и свих неопходних папира који су потребни за почетак реализације инвестиције. Град је још 2005. године донео одлуку да

даје бесплатно земљиште свим производним фирмама, а 2009. је допуњена тако што су свим фирмама из ИТ сектора обезбеђене субвенције које подразумевају умањење цене земљишта за 20.000 евра по сваком новоотвореном радном месту, за оне који отворе преко 20 радних места, и већ ове недеље следе преговори са једном мултинационалном софтверском компанијом која је заинтересована да пренесе развој софтвера у Крагујевац.

Откако је први пут добијено ово признање у граду су реализоване бројне инвестиције, а менаџери највећих компанија „Фијата“ „Нелта“ и „Плазе“ у свакој прилици истичу да су јако задовољни сарадњом са локалном самоуправом, која у најкраћем року излази у сусрет свим њиховим захтевима.

Ништа мање важно није ни признање од Клуба привредних новинара који је Крагујевац прогласио за град будућности, што је све заједно много значило при доласку инвеститора.

Да би се добио сертификат потребно је испунити чак 12 критеријума, који ни мало нису једноставни. Један од најважнијих је да постоји стратешки план развоја који је овдешња локална управа усвојила ове године за период до 2018. Затим, неопходно је да постоји канцеларија за локални економски развој, која је у нашем граду формирана много пре него што се појавио НАЛЕД.

- За испуњеност овог критеријума добили смо веома високу оцену, јер ова канцеларија има дугогодишње искуство, веома брзо излази у сусрет захтевима инвеститора и даје информације о граду, слободним привредним зонама и градским потенцијалима. Захваљујући овој канцеларији реализовани су и пројекти из ЕУ, каже Здравковић.

Трећи критеријум је да постоји Привредни савет, који је формиран прошле године, а његова улога је да одржава комуникацију између локалне самоуправе и привредника. Следеће што је требало испунити био је развијен систем услуга за добијање грађевинске дозволе. Познато је да је Србија на последњем месту у Европи по брзини издавања грађевинске дозволе и у просеку је потребно 279 дана да би се она добила. Код нас постоје уходане процедуре, па се грађевинске дозволе много брже издају него што је просек у Србији. То је био разлог да град и по овом основу добије веома високу оцену.

■ Одржати остварени ниво

Да би се будући инвеститори информисали о привредним потенцијалима града неопходно је да постоји база података о свим привредним субјектима на територији града. Овај критеријум назван је аналитичка основа за подршку локалној пословној заједници и привлачење инвестиција и све информације о градским привредницима доступне су на сајту града и редовно се ажурирају.

Шести критеријум подразумева промоцију улагања и квалитет пословног амбијента. Наш саговорник каже да се преко бројних државних институција и крагујевачке канцеларије у Бриселу врши промоција града и привредних потенцијала у свим приликама, а најчешће учешћем на сајмовима. Седми критеријум је кредитна способност и кредитна оправданост, што је испуњено у највећем проценту, јер се строго поштује правило да се за сваки кредит прво добије сагласност Управе за јавни дуг у оквиру Министарства финансија. Следећи услов за добијање сертификата НАЛЕДА је праћење динамике тржишта рада и активан

ПРИЗНАЊЕ ИЗ САРАЈЕВА

Верко Најградоначелник региона

Градоначелнику Крагујевца Веролубу Стевановићу прошле недеље уручено је признање „Најградоначелник региона“, чију је доделу 28. пут организовала Дирекција регионалне Агенције за избор најмлађег БиХ - Југоисточне и Средње Европе-Зеница. Осим Стевановићу, признања за најградоначелника додељена су и градоначелницима Зенице Хусеину Смајловићу, Карловца Дамиру Јелићу и Приштине Мустафи Иси.

У изјави за Телевизију Федерације Босне и Херцеговине, након доделе признања, градоначелник Крагујевца је рекао да је веома почаствован наградом, нагласивши да то није само признање њему и његовим сарадницима, већ и Крагујевчанима који су учествовали у свему што је у граду урађено.

- Крагујевчани су препознали оно што ја радим, дали су ми поверење четири пута. Овај посао није једноставан, али је важан и наравно да свако признање годи. Ова манифестација је пример како треба прићи било ком времену, нарочито кризном. И у овим временима, која су тешка, на овај начин људима који су то заслужили одати одређено признање је нешто што је за сваку похвалу. Ово је највиши могући ниво признања који сам ја до сада видео и манифестација која свима нама даје подстрек да радимо даље. Хвала Сарајеву, хвала људима који су ово направили и који све ово раде на прави начин, рекао је градоначелник Крагујевца Веролуб Стевановић.

На церемонији у Сарајеву, којој је присуствовало преко 400 људи из 14 европских зе-

ВЕРОЉУБ СТЕВАНОВИЋ ПРИМА ПРИЗНАЊЕ У САРАЈЕВУ

маља, у присуству највиших представника БиХ уручено је и признање „Личност године“. Након председника Хрватске Ива Јосиповића, који је ову награду добио 2011. године, и Филипа Вујановића, председника Црне Горе који је прошлогодишњи добитник овог признања, личност године, по оцени жирија, је амбасадор Петер Соренсен, шеф делегације ЕУ у Босни и Херцеговини.

У конкуренцији 32 кандидата за најминистре на 28-ој додели признања Дирекције регионалне Агенције за избор најмлађег БиХ, ову награду добили су министар спо-

номских односа БиХ Мирко Шаровић, министар индустрије, енергетике и рударства Ердал Трхуљ и министарка регионалног развоја и локалне самоуправе у Влади Србије Верица Калановић. На манифестацији у Сарајеву додељене су награде и најмлађерима у категоријама мали, средњи и велики бизнис.

Г. Б.

... однос према стању и потребама. - Ми имамо јако добру сарадњу са Националном службом за запошљавање и неке јавне радове смо заједнички реализовали. Направили смо и заједнички акциони план за запошљавања, а веома висока оцена потврђује да смо добро радили. Такође, максималних 100 одсто добили смо за критеријум сарадње јавног и приватног сектора, јер смо први град у Србији који је понудио такву сарадњу пре него што је Влада РС донела скупштинску одлуку о томе. Јавна гаража најбољи је пример такве сарадње. Град у тим случајевима нуди имовину и расположиве ресурсе и налази инвеститора који ће из економског разлога да уђе у такав посао, каже Здравковић.

„ Небојша Здравковић: Јако је битно што смо међу првима ресертфиковани, јер тиме практично показујемо да врло брзо излазимо у сусрет захтевима инвеститора и одржавамо ниво који смо имали у протеклом периоду, што у овим условима економске кризе није ни мало лако

Десети критеријум је добра инфраструктура и поуздане комуналне услуге, што, како истиче, код нас веома добро функционише. Урађен је план капиталних инвестиција и тачно се зна шта ће и којим редоследом бити урађено.

Претпоследњи услов је транспарентна политика локалних пореза, накнада и такси, а последњи су информационе технологије где је, такође, стопостотан проценат испуњења. Град има свој сајт, званичну адресу, ажурну презентацију и читав информациони систем је умрежен у оквиру Скупштине града. Осим тога, у плану је и кол центар где ће грађани пријављивати своје комуналне проблеме, који ће морати да буду решени у року од 24 сата.

У закључку комисије НАЛЕДА наведено је да је општи утисак да су градски функционери „показали висок ниво професионализма, ефикасности и оперативности у свом досадашњем раду на унапређењу локалног привредног амбијента и да у потпуности заслужују сертификат општине са повољним пословним окружењем”.

- Јако је битно што смо међу првима ресертфиковани, јер тиме практично показујемо да врло брзо излазимо у сусрет захтевима инвеститора и одржавамо ниво који смо имали у протеклом периоду, што у овим условима економске кризе није ни мало лако. У наредном периоду морамо да радимо на томе да одржимо и побољшамо ниво по коме је Крагујевац једна од најпривлачнијих инвестиционих дестинација, закључио је заменик градоначелника.

Сваки град који добије сертификат добија и дугорочну подршку Министарства за економију и регионални развој и агенције СИЕПА кроз директне контакте са инвеститорима и учешће на међународним сајмовима, а НАЛЕД се обавезује на интензивну медијску промоцију најуспешнијих.

Гордана БОЖИЋ

ОПСТАО НАДЗОРНИ ОДБОР „ЗАСТАВА ОРУЖЈА”

Оружари добили прву рунду

Без обзира на сва спорења око права запослених фабрике „Застава оружје”, после разговора са министром одбране Вучићем договорено је да у Надзорном одбору предузећа остану два члана из редова запослених, све до нове конверзије дугова фирме у државни удео у капиталу, након чега ће се видети колико остаје друштвеног капитала у предузећу

Представници синдиката фабрике „Застава оружје” у понедељак су у Министарству одбране постигли договор са министром војним и вицепремјером Александром Вучићем да у Надзорном одбору овог крагујевачког предузећа остану два члана из редова запослених, поред три представника државе. Претходне седмице одржан је протест оружара на тргу „Код крста”, управо због најаве министарства да ће представнике запослених у Надзорном одбору заменити, очито, политичким кадровима.

Став синдиката остао је чврст. Како до овог тренутка 25 одсто капитала фабрике није по Уставу и законима ове земље изнето на берзу, нити је подељено запосленима и пензионерима кроз акције, статус тог удела је и даље, по мишљењу синдиката, друштвени капитал. До доласка актуелне републичке власти тај део капитала у Надзорном одбору су представљала два члана из редова запослених „Застава оружја”, те и траже да, све док се не реши статус друштвене својине, буде по старом.

Стога је и овог понедељка у мало организован нови протест. Већ је било најављено окупљање испред зграде синдиката у кругу фабрике, а

ОРУЖАРИ ПРОТЕСТЕ ЗАМЕНИЛИ ПРЕГОВОРИМА

потом и протест у 14 сати испред Управне зграде „Застава оружје”. Међутим, у јутарњим сатима, седмог дана вагања, стигао је позив из Министарства одбране за састанак у 13 сати у Београду.

■ Конверзија за месец дана

Састанак је показао, без обзира на сва претходна спорења око права запослених Војне фабрике и на вишедневне прозивке да је протест који је иницирао синдикат политичке природе и усмерен директно против министра одбране и Српске напредне странке, ко је у праву. Министар одбране Александар Вучић договорио се са делегацијом „Заставе оружја” да представници запослених остану у Надзорном одбору предузећа, са ставом да се „однос снага” не мења до предстојеће конверзије обавеза оружара према Фонду за развој, Фонду ПИО и другим повериоцима, у улог државе у капиталу фабрике.

Председник синдиката „Заставе оружје” Драган Илић открива да би према министровом ставу конверзија требало да буде завршена у наредних месец дана. Она се односи на све фабрике одбрамбене индустрије Србије, а да ли ће бити баш у том року остаје да се види.

- До конверзије, према договору са министром Вучићем, присуство представника запослених у Надзорном одбору предузећа неће бити спорно. Након тога, на основу рачунице о обиму друштвеног капитала

у фабрици, видеће се да ли представници запослених имају право на чланство у Надзорном одбору. Министар Вучић тврди, на име, да ће након предстојеће конверзије остати тек 2,75 одсто друштвеног капитала и у том случају запослени неће имати право на представнике у органима управљања. Ми у синдикату сматрамо, међутим, да ће у фабрици остати око 15 одсто друштвеног капитала, те да ћемо и даље имати право на представнике. На потезу је Служба економије наше фабрике која треба да сачини прецизну рачуницу о томе, наводи Илић.

■ Обећана

модернизација

С обзиром да се очекивани проценат друштвеног капитала који ће преостати у Наменској значајно разликује, на питање откуд толики несклад Илић одговара да су претходних дана у јавности изношене свеукупне обавезе „Застава оружја”, чак и уплаћени аванси за наручену робу, што је свакако стварало искривљену слику стварности. Али, чињеница је да ће предмет конверзије капитала бити обавезе према Фонду за развој, Фонду ПИО, пореске обавезе...

- Отуда и несклад у проценту. Наравно, било је периода када није било упослености у погонима „Застава оружја” и требало је све одржати. Узимани су кредити Фонда за и развој, а, опет, због неупослености дуговало се за доприносе, додаје Илић.

Према његовим речима, министар Вучић је обећао да ће омогућити и састанак са представником Европске комисије у Србији, где би требало да се потврди или оспори правно утемељење става да запослени не могу заступати интересе друштвеног капитала у управљачким органима предузећа, јер су у супротности са постојећим Законом о привредним друштвима.

- По Уставу и закону друштвени капитал је требало да буде трансформисан. Ми смо годинама тражили да држава инвестира у наменску индустрију, јер је она и претрпела највећа разарања. Међутим, није било добре воље. Овога пута министру смо изнели чињенице. У погледу заштите интереса акционара Србија је на 128. месту од 133 земље. Неспорно је да је став нашег законодавства у нескладу са суштиним и логичким законом у Европској Унији у погледу заштите права мањинских акционара. Из тог разлога и тражимо састанак са Венсеном Дежером, а министар Вучић се салгасио, додаје Илић.

Иначе, током састанка у Министарству одбране разговарало се и о неспоразумима између појединих Вучићевих сарадника и Синдикалне организације „Застава оружје”, као и уговореним пословима крагујевачке фабрике. Министарство је, према Илићевим речима, обећало подршку и најавило улагања од око десет милиона евра у осавремењавање погона и производне опреме.

Александар ЈОКИЋЕВИЋ

ТРАЖИЛИ СМО СASTАНАК СА ДЕЖЕРОМ: ДРАГАН ИЛИЋ

ПОНОВЉЕНИ ИЗБОРИ ЗА САВЕТЕ ГРАЂАНА МЕСНИХ ЗАЈЕДНИЦА

Ново гласање 21. јула

Председник Скупштине града Саша Миленић расписао је, прошлог четвртка, поновне изборе у три месне заједнице и то Стара радничка колонија, Вашариште и Илићево, који ће бити одржани 21. јула. Наиме, Комисија за спровођење избора за органе месне самоуправе објавила је закључак о коначним резултатима за 75 гласачких места и да се поништавају избори у три месне заједнице због нерегуларности.

Приликом обраћања јавности Миленић је рекао да је одржавање избора рутинска ствар, а њихово понављање само потврђује да неправилности неће бити толерисане.

- Политичке партије које су дале кључни допринос успешности ових избора и овога пута ће морати да уложе додатни напор у контролисању спровођења избора и уопште не сумњам да ће, као и цела имплементација одлуке о развоју месне самоуправе, кроз избор савета грађана која је прошла успешно, једнако успешно протећи и у ове три месне заједнице где се избори понављају, рекао је Миленић, на конференцији за новинаре одржаној у Свечаном салону Скупштине града.

Дан након расписивања избора изборни штаб листе „Да скоцкамо Крагујевац” и званично је у великој скупштинској сали прогласио побе-

ЛИСТА „ДА СКОЦКАМО КРАГУЈЕВАЦ” ПРОГЛАСИЛА ПОБЕДУ

ду на изборима за савете грађана месних заједница и том приликом је саопштено да је та листа однела победу у 46 од 75 месних заједница.

Истовремено, представљени су и кандидати ЗШП - УРС за савете месних заједница у којима је остваре-

на победа. Саша Миленић, члан изборног штаба, нагласио је да ова победа не би имала такав значај да не представља „више од игре”.

- Ово је национална тема јер је заустављена лавина - Српска напредна странка је први пут од маја про-

шле године претрпела пораз. Двотрфински смо их победили у Крагујевцу, потукли смо их до ногу, рекао је Миленић и додао да су нови задатак и циљ поновљени избори које треба искористити за повећање коефицијента победе.

Треба подсетити да су недељу дана раније, одмах по објављивању прелиминарних резултата, и у СНС-у објавила своју победу и представили кандидате за савете месних заједница.

Пошто избори нису били законски обавезни, нити страначки, званични резултати Изборне комисије нису демантовали нити потврдили победу ни једне од ове две странке. Објављена су само имена кандидата који су добили највише гласова, али су две највеће странке у граду ове изборе искористиле да измере свој рејтинг на политичкој сцени града, као и тренутно расположење грађана.

Г. БОЖИЋ

РЕКОНСТРУКЦИЈА ВЛАДЕ ИЛИ ВАНРЕДНИ ИЗБОРИ

У август улазимо без или-или

Како год се развијало стање на политичкој сцени Србије, сада је сасвим извесно: до краја јуна биће чиста ситуација да ли ћемо имати реконструисану и стабилну Владу на дужи период или ћемо ванредно на биралишта за нову власт, каже Невен Цветићанин из Института друштвених наука

Пише Слободан Цупарић

Реконструкција Владе Србије тренутно је најактуелнија политичка тема у земљи. Медији, и електронски и штампани, и таблоиди и сериозније новине, увелико пишу о неопходности ове акције. Први потпредседник Владе Александар Вучић најављује да ће реконструкција бити „обимна, озбиљна, свеобухватна и темељна“ што се тиче људи из редова напредњака и поручује да ће „такву врсту одговорности захтевати и од коалиционих партнера“, а премијер Ивица Дачић, додуше с нешто мање ентузијазма, потенцира да промене неће бити козметичке.

Разговори о реконструкцији Владе су у току, а њихов резултат би требало да буде замена више од 20 функционера у Немањиној 11 и неколико директора у јавним предузећима. Иначе, свака од странака коалиције требало би да донесе предлог за смене у својим ресорима, а моћи ће отворено да изнесу ко би могао да буде замењен и од функционера осталих партија владајуће коалиције. Реконструкција ће, наглашавају, бити извршена искључиво према резултатима, а не на основу политичке подобности.

Колико је то реално? Сасвим је извесно да ће реконструкције Владе бити и да ће се она отарасити оних министара који се нису мешали у свој посао или су га радили лоше, каже за „Крагујевачке“ социолог Милан Николић. — Било је последњих месеци неколико озбиљних афера које указују да министри лоше раде — и то ће бити добро за владајућу коалицију да се ослободне непопуларних људи. После тога ће бити избори, процењује Николић.

Боривоје Радић, председник крагујевачког Форума за регионализам, каже да се овде увелико само нагађа који би то министри били смењени и доведени нови. Међутим, ова акција се више пута одлаже — увек због неких пречих послова. Отуда, како рече, човек понекад размишља да ће лакше доћи до избора него што ће се влада реконструисати — а то само говори колико су партије

ТРОЈКА КОЈА ОПСТАЈЕ ИЛИ СЕ РАЗИЛАЗИ

чврсто заузеле бусије, колико чувају своје кадрове. Због тога, ако и до реконструкције дође, она ће бити само козметичка, сматра Радић.

— У сваком случају треба поздравити спремност актуелне владајуће коалиције да побољша свој персонални састав и да то учини на доследан и принципијелан начин, а гаранција да ће то стварно бити тако је велика потреба у којој се наша држава, тврди др Невен Цветићанин из београдског Института друштвених наука. — Уколико, заиста, буду смењени кадрови који су лоше радили и на њихова места

дођу нови који могу радити боље, неће то бити израз било чије воље већ, напосто, нужде политичког тренутка у којем се држава налази — и намере да се задржи кредибилитет Владе.

Премијер Ивица Дачић недавно је изјавио да у Влади нема политичких несугласица и да нема разлога да се иде на ванредне парламентарне изборе, да ванредни излазак на биралишта подразумева заустављање Србије у наредних неколико месеци, да избори нису у интересу грађана... Напредњаци другачије размишљају. Уистину, да ли су ванредни избори пред вратима?

■ Без лицитирања

— Избори ће бити онда када почну преговори са ЕУ, конкретније када коначно уђемо у један процес који ће значити да више нема назад, а то ће бити у пролеће идуће године, процењује Милан Николић. — Колико знам, добијен је датум за то време.

По речима Боривоје Радића, овде су ванредни избори увек актуелни, о њима се из месе-

ца у месец прича, а ова реконструкција Владе биће, ваљда, преда да се мање говори о изласку на биралишта.

— Ово што прича премијер Ивица Дачић не значи много, тврди Боривоје Радић. — Његова реч је ту од другоразредног значаја. Зна се ко ту одлучује, Вучић и напредњаци. Они ће процењивати и од њих зависи када ће избори бити расписани.

Невен Цветићанин апострофира да су различити интереси чланица владајуће коалиције у погледу ванредних парламентарних избора, да социјалистима, урсовцима и осталим партијама избори свакако не одговарају, јер је неизвесно како би прошли у некој новој подели карата... Другачија је ситуација са напредњацима који би, због своје популарности и низа победа на локалним изборима у различитим градовима, ванредним изласком на биралишта реализовали тај стечени политички капитал.

— Не бих лицитирао да ли ће бити избори или не, јер не волим такву врсту аналитике која је гледање у пасуљ. Међутим, како год се стање развијало, до краја овог месеца биће чиста ситуација да ли ћемо имати реконструкцију и након ње стабилност Владе на дужи период — или ћемо приступити биралиштима и поново гласати евентуално за неку нову владу, у недоумици је Невен Цветићанин.

■ Силни напредњаци

Новосадским рецептом „прекомпоновања власти“ напредњаци покушавају да завладају целом Србијом. Војнички дисциплиновано „пали“ су Земун и Зајечар, „стрепи“ Београд, а „опкољава“ се и Крагујевац. То је, чини се, сценарио за ванредне изборе на којима се већ наговештава убедљива победа СНС.

Да ли би тиме био утрт пут за једнопартијску владу и саму државу у којој би се вишестраначје svelo да декор?

— Готово да не постоји град у Србији где напредњаци не би добили изборе, а из-

узетак је, можда, само Крагујевац, процењује Боривоје Радић. — Јер, град на Лепеници има јаку странку „Заједно за Шумадију“ и свог „првог човека“ Верољуба Стевановића, који овде ужива популарност — довољну за победу. Мислим да су чак и напредњаци тога свесни и због тога не верујем да ће у Крагујевцу ићи на провоцирање некаквих избора. Уосталом, зашто би то чинили ако нису сигурни да ће победити.

Што се тиче стварања једнопартијске Србије, Боривоје Радић сматра да би монопол једне странке био апсолутан после таквих избора, а наравно није ништа ни нелегално, ни чудно ако једна странка има толики рејтинг. Зашто она не би владала, пита Боривоје Радић, ако јој народ плебисцитарно даје такву подршку? Е, сад, проблем је опозиције што нема алтернативу овој странци.

— Верујем да не треба користити војни речник у описивању политичке сцене у Србији, у смислу да падају градови и да се неки опкољавају, каже Невен Цветићанин. — Имамо демократски систем и сви актери политичког живота треба да учине све да се он одржи, а најбоља гаранција да ће се одржати је наставак процеса интеграције Србије према ЕУ. Јер, свакако да европској заједници не би одговарао политички систем који би био налик онима у Азербејџану и другим далекоазијским државама. Конкретније, ЕУ и наш пут према њој најбоља је гаранција да у Србији не можемо добити једнопартијски систем — да се она не може ни на који начин вратити у неки нови комунизам.

Милан Николић сматра да се вишестраначје неће укинути, а напредњаци у врх главе могу да добију двотрећинску већину у парламенту, што је врло значајно ако се деси, јер онда добијају веће слободе у креирању закона и управљању земљом. Но, како рече Николић, носи то собом и већу одговорност. Овако се она у досадашњим владајућим коалицијама дистрибуирала по партне-

рима, па није крива стожерна него нека друга мања странка. Зато су сви, подсећа Николић, држали Динкића да управља привредом, пошто нико неће тај тежак и врло незахвалан посао да ради.

Чињеница је, упозоравају скептици, да ову нашу Владу предводе министар војни и министар полиције, под којима су све јавне и тајне безбедносне структуре. Постоји ли такав случај у овој и оваквој Европи којој тежимо?

■ (Зло)употреба демократије

— Министар војни и министар полиције не предводе ову Владу зато што су министар војни и министар полиције, већ зато што се ради о лидерима најјачих странака унутар владајуће коалиције, тврди Невен Цветићанин. — И тако ће остати и за неке будуће примере, све док имамо математику из парламента на неки начин пројектовану на саму Владу. А кад већ говоримо о министру војном и министру полиције, односно првом потпредседнику Владе и премијеру, они су до сада показали да немају намеру да Србији уведе у систем јужноамеричке хунте из осамдесетих година.

Милан Николић процењује да нема много случајева где демократску владу предводе министар војни и министар полиције, али је таквих примера било у земљама које су биле у транзицији. Индикативан је пример из Мађарске, који је још незгоднији са становишта демократије, где Виктор Орбан и неколико његових партнерских партија држе више од две трећине у парламенту и онда дозвољавају себи корупцију, а понекад и врло недемократске мере. Европа их, вели Николић, критикује и непопуларни су због тога што злоупотребљавају демократију.

— Све је у рукама једног човека, Александар Вучић господари апсолутно у свим сферама, а Ивица Дачић је ту као некакав његов помоћник, тврди Боривоје Радић. — И то је већ забрињавајуће: и за државу и за демократски поредак. Докле ће то трајати, видећемо. Индиције постоје да је све под његовом управом. Ниједна се значајна ствар у држави не може одиграти док Вучић не да сагласност за то. Да ли се ради о политици, војсци, а-

флатоксину у млеку, о некаквом храсту који ће бити одсечен или не. Тек, без Вучићеве сагласности ништа се не може урадити. То је већ забрињавајућа појава над којој треба да се замисле све демократске снаге у Србији.

Истраживања јавног мњења упозоравају да је најјача странка још јача него што је била, а популарност лидера СНС Александра Вучића је неупоредиво већа него што је била — и много већа од било ког другог политичара. Све су рећи они поборници истинске демократије који се усуђују да бобу кажу боб, а попу поп. Отуда се готово и не чује апел и подсећање да аутократија своје упориште гради на моћном појединцу и његовој вољи, а не на снази институција и поретка који се заснива на законима. У том знаку свакако ће протети и најављена реконструкција Владе.

ИЗБОРИ НА ПРОЛЕЋЕ, КАД ПОЧНУ ПРЕГОВОРИ СА ЕВРОПСКОМ УНИЈОМ: МИЛАН НИКОЛИЋ

БЕЗ ВУЧИЋЕВЕ САГЛАСНОСТИ НИШТА СЕ НЕ МОЖЕ УРАДИТИ: БОРИВОЈЕ РАДИЋ

ЕВРОПА ЈЕ БРАНА ОД ПУТА У ЈЕДНОПАРТИЈСКИ СИСТЕМ: НЕВЕН ЦВЕТИЋАНИН

НЕВОЉЕ ЗБОГ ПОРОДИЉСКОГ ОДСУСТВА

Шиканирање у Јури

Марина Савић има 27 година, по занимању је дипломирани економиста и мајка једногодишњег детета. Са породицом живи у Крагујевцу, али се пре три године, запослила у компанији „Јура“ у Рачи у сектору финансија. На посао је свакодневно путовала. Вредно је радила и била задовољна послодавцима, али све се променило када је затруднела и крајем 2011. отишла на трудничко боловање, јер више није могла да се вози свако јутро до Раче. Одмах након тога од послодавца је добила „опмену пред отказ уговора о раду“, јер наводно није завршила посао који је требало и није обучила друге који треба да наставе тај посао. Мада у опмени није стајало да је разлог одсуство, Марина је била убеђена да је трудничко боловање било повод за такву одлуку.

Марина Савић пристала је да се по окончању породилског одсуства пресели са бебом из Крагујевца у нову фирму компаније „Јура“ у Нишу, али су јој менаџери рекли да је новац намењен искључиво за свакодневно путовање и да ако га искористи за станарину - чини злоупотребу

Да је била у праву показало се када се у мају ове године вратила са породилског одсуства које је наставила да користи од тренутка када се породила. Већ првог дана по доласку у „Јуру“ добила је анекс уговора о раду за премештај из Раче у Ниш, где је ова компанија отворила још једну фабрику.

- Знам да у сваком нашем уговору стоји да могу да нас пошаљу било где и знала сам да таквим уговором нисам заштићена, али сам морала да прихватим, јер је то био једини начин да сачувам посао. Пристала сам да се развојим од породице и да са бебом одем у Ниш, а да супруг остане овде, јер није могао да напусти свој посао, прича Марина.

Испоставило се, међутим, да ово није био крај њеним невољама. Почела су шиканирања, прво тако што јој недељу дана нису дали ништа да ради, а онда су је критиковали и оптуживали да је нерадник. У разговору са менаџерима сазнала је да ће јој бити плаћени трошкови превоза до Ниша, али да тим новцем може да путује, а не да изнајми стан у Нишу, јер је то, наводно, злоупотреба. Да апсурд буде већи, за стан је било потребно највише 200 евра, а за превоз је добила 400, али морала је да оправда трошкове аутобуском картом. То је значило да свакодневно треба да путује 250 километара до посла и назад, при чему је већ знала да аутобуси не саобраћају тако често до Ниша као, рецимо, до Београда и да би, практично одлазила на посао у цик зоре и враћала се касно ноћу.

Иако јој је због настале ситуације и претрпљених стресова здравље помало било нарушено, највећи шок је доживела крајем маја, приликом разговора са главним менаџером „Јура Србија“, који се, како каже, све време понашао као тиранин.

- Током разговора ми је више пута поновио „слушај“ и „ћути“, а онда ме је, поврх свега, оптужио за некаква ненаплаћена потраживања од купца који је 2011. године отишао у стечај. Рекао ми је да ће ме због тога тужити и да ће ми све наплатити док будем радила. Ништа ми није било јасно јер сам ја само један од радника рачуноводства, а не утеривач дугова, нити шеф финансија. Овакво понашање за мене је био прави шок, прича наша млада саговорница.

Када је на крају разговора замолила менаџера да јој дозволи да искористи стари одмор како би организовала пресељење са малом бебом у Ниш, објашњавајући да није исто када иде сама и са бебом, добила је одговор да га то не занима и да је беба њена, а не „Јурина“.

После свега што је доживела, Марина је решила да одустане од овог посла, али је решила да јавно исприча о својој невољи и да упути апел државним органима да обрате пажњу на овакве случајеве.

- Знам да овим ништа не добијам - каже Марина - нити више могу било шта да урадим, али ако ме неко разуме требало би да се позабави оваквим стварима.

Нада се да ће успети да нађе други посао, а до тада посветиће се својој беби и породици.

Г. БОЖИЋ

АПЕЛ СИНДИКАТА МЕДИЈИМА

Пишите и помозите

Поводом случаја Марине Савић, Савез самосталних синдиката Крагујевца упутио је молбу медијима да пишу о томе шта се догодило овој младој жени, тим пре што „Јура“ од свог доласка у Србију „забрањује организовање синдиката и вешто крши законска права запослених“. У синдикату, описујући Маринин случај, констатују да се „очигледно ради и грубој злоупотреби закона“, што мора да буде осуђено од целог друштва.

БОГАТА ИСТОРИЈА ЈАВНО-ПРИВАТНОГ ПАРТНЕРСТВА

Од лондонског метро

Да је за подизање српске инфраструктуре, пре свега у области саобраћаја и комуналних делатности, велика шанса у партнерству јавног и приватног сектора код нас се већ дуго говори, али сем малобројних почетних покушаја ништа озбиљније није урађено. Од када је у новембру 2011. године донет нови Закон о партнерству приватног и јавног сектора и концесијама државна Комисија за ЈПП (јавно-приватно партнерство) дала је одобрење за само шест пројеката, што је тек први корак у даљој реализацији.

У Крагујевцу ова тема поново је актуелна од пре недељу дана, када је објављено да ће се пројекат јавне гараже у центру града спроводити уз подршку Европске банке за обнову и развој (ЕБРД), која ће финансирати израду студије, уз обавезу да град распише међународни тендер за инвеститора, коме ће ова банка обезбедити кредит.

Члан Градског већа за инвестиције и развој градских ресурса Небојша Васиљевић изјавио је да је подршка овако значајне банке веома битна, јер ће овај пројекат бити „мисионарски посао“ у овој средини. Та оцена је потпуно тачна, јер до сада у Крагујевцу није реализован ни један пројекат по моделу јавно-приватног партнерства, упркос неким ранијим најавима и преговорима (сакупљање и одлагање смећа, експлоатација гаса са депоније, јавна гаража у Улици Кнеза Милоша).

Вековно заостајање

Ако се за први пример решавања комуналних проблема у Србији по овом моделу заједништва јавног и приватног капитала узме јавни превоз у Београду, који датира од 2003. године, види се да Србија по томе касни за развијеним светом не деценијама, већ вековима. Наиме, према истраживању Слађане Г. Средојевић, стручњака за међународну економију, објављеним у књизи под насловом „Јавно-приватно партнерство“, први облици овог вида изградње јавних објеката датирају још из 16. и 17. века, када се у Енглеској уводе прве наплатне рампе на јавним путевима.

Но, ако не идемо тако далеко, може се рећи да највећи развој на тлу САД-а и Европе овај вид заједничког улагања државе и приватног капитала доживљава у 19. веку, при изградњи железнице и путева у Британији и Француској.

Концесија, као један вид партнерства приватног и јавног у 19. веку знатно је скратила морске путеве изградњом 160 километара ду-

У ФРАНЦУСКОЈ СУ НАЈЧЕШЋЕ КОНЦЕСИЈЕ: ГРАНДИОЗНИ ВИЈАДУКТ МИЈО

Највећи развој изградња инфраструктуре у Европи по моделу јавно-приватног партнерства имала је у 19. веку, за време градње железнице и путева у Британији и Француској, да би у прошлом веку у дугом периоду улогу главног инвеститора преузела држава. Али, у последње две деценије 20. века водећу улогу у инвестирању инфраструктуре на старом континенту поново добија овај модел

гог Суецког канала. Концесију је доделио турски вицекраљ Египта 1854. године и канал је довршен 1869. године, са периодом трајања уговора од 99 година. Тај уговор је прекинут пре рока јер је компанију Суецког канала национализовала влада Египта 1956. године.

Значајан пример за историју изградње по моделу ЈПП, по Слађани Г. Средојевић, је метро у Лондону. Ангажовано је седам приватних компанија, које су између 1894. и 1907. године изградиле седам електричних подземних линија. Но, због увођења аутобуског саобра-

ћаја 1910. године у британској метрополи, који су постали јака конкуренција и остваривали већи профит, подземна железница се суочила са тешкоћама у отплати дуга. Криза је окончана 1933. године, када су ове приватне компаније национализоване, уз обештећење, после чега је њихов посао преузела државна фирма.

Пример лондинског метроа, по овој ауторки, показује да је модел ЈПП веома често у историји био суочен са фактором ризика, због увођења технолошки напреднијих услуга, па делатности и услу-

СРПСКА ИСКУСТВА

Спала књига на шест слова

Од новог Закона о партнерству приватног и јавног сектора и концесијама, који је донет 22. новембра 2011. године, много се очекује када је у питању подстицај оваквим улагањима у област инфраструктуре. Ипак, годину и по дана било је недовољно да се покрене више пројеката таквог типа, па је званично објављено да је државна Комисија за ЈПП дала у том периоду само шест дозвола за даљу реализацију тих инвестиција.

Прва дозвола дата је за изградњу оптичке телекомуникационе мреже у Новом Саду, у којој су партнери градско јавно предузеће и једна приватна компанија, а потом су дозволе дате и за пројекте електране у Зрењанину, лучког терминала на Дунаву у Београду и за неколико граничних прелаза.

Од 2003. до 2011. године, када је у Србији био на снази претходни закон о јавно-приватном партнерству и концесијама, у земљи је забележено изузетно мало уговора склопљених по овом моделу. То су паркинг услуге у Кикинди, одржавање чистоће и депоновање отпада у Смедеревској Паланци, јавни превоз у граду Београду, прикупљање и одлагање чврстог отпада у Београду и пројекат у београдском „Водоводу и канализацији“. Овој листи треба додати и пропали покушај из-

ЕЛЕКТРАНА У ЗРЕЊАНИНУ, ЈЕДАН ОД ШЕСТ ЗАЈЕДНИЧКИХ ПРОЈЕКТА

градње ауто пута Београд - Пожега по уговору о концесији.

Ненад Илић, члан државне Комисије за одобравање ЈПП пројеката, изјавио је недавно на саветовању у београдској Привредној комори да у оваквим моделима партнерства локалне управе морају да виде колики ће ризик да пребаце на приватне partnere, јер уколико пребаце сав ризик на њих тешко да ће имати солидно одрживог партнера у заједничким пројектима.

Нови српски закон из ове области предвиђа да се уговори о јавно-приватном партнерству могу склапати код инвестиција у инфраструктуру или услуге на период од пет до 50 година и да није могуће склапати овакве уговоре без расписивања јавног тендера.

а до КГ гараже

ге настале на овај начин често нису могле да издрже конкуренцију, а онда је у помоћ морала да прискаче држава.

■ Бум пред крај 20. века

Искуства попут лондонског метроа условила су да деценијама после тога улогу у изградњи инфраструктуре у земљама западне Европе преузима искључиво држава, да би се клатно померило на страну јавно-приватног партнерства у последње две деценије 20. века. У том периоду у изградња великих и значајних објеката опет лидерску позицију преузима овај вид партнерства.

ваквих инвестиција и уступила приватним компанијама – концесионарима пројекте у области железнице и путева, од којих је најпознатији грандиозни вијадукт Мијо у јужном делу земље. И секције неколико важних аутопутева дате су под концесију. У овој земљи многи објекти у области прикупљања и управљања отпадом, градског саобраћаја, водоснабдевања, спортских објеката, школских ресторана и погребних услуга организовани су кроз јавно-приватно партнерство, пише у својој студији Слађана Г. Средојевић.

За разлику од западне Европе, концепт сарадње јавног и при-

ЛОНДОНСКИ МЕТРО, ЗНАЧАЈАН ПРИМЕР ПРИВАТНО-ЈАВНОГ ПАРТНЕРСТВА

Тако, на пример, 1995. године је у Француској 75 посто становништва користило водоводе који су настали кроз ЈПП модел улагања или се њима управљало на основу ових уговора. Две велике компаније у овој земљи контролисале су те године 62 одсто тржишта воде, 36 одсто тржишта канализације, 75 одсто градског централног грејања, 60 одсто тржишта третмана отпада, 55 одсто тржишта каблова и 36 одсто тржишта прикупљања отпада, и то све кроз форму ЈПП модела.

За разлику од Холандије, у којој постоји центар који се посебно бави истраживањем модела јавно-приватног партнерства, у Француској правна регулатива у овој области није посебно развијена, већ се највише базира на додели концесија.

Француска влада подстакла је последњих година прави замањ о-

ватног капитала у Југоисточној Европи знатно је мање развијен. На путу већем замању овог модела у тој регији стоје многе препреке.

„У региону Југоисточне Европе не постоји довољна едукација из области јавно-приватног партнерства. Такође, постоји недостатак релевантних информација о будућим кретањима саобраћаја на одређеним деоницама, недостатак пројекција о куповној моћи становништва или корисника инфраструктурних услуга. Елементарна специјалистичка и непристрасна упућеност у предности и недостатке ЈПП концепта и искуства других земаља и пројеката представљају предуслов за било који корак у процесу доношења одлука за улазак и неки ЈПП пројекат“, пише Слађана Г. Средојевић.

Милош ПАНТИЋ

„ФАС“ ПРЕДСТАВИО НОВИ МОДЕЛ

Продужена верзија великој фиће

Компанија „Фијат аутомобили Србија“ свечано је представила јавности свој нови модел „фијат 500 Л ливинг“, заправо продужену верзију модела „500 Л“, који званично почиње да се производи у крагујевачкој фабрици и захваљујући нешто већој дужини, која достиже 4,35 метара, има пет или седам седишта, уз запремину пртљажника од 630 литара.

Светска промоција је одржана 4. јула, истовремено у Милану и у кругу „ФАС“-а у Крагујевцу, где се новинарима обратио и Ђузепе Манцо, нови амбасадор Италије у Србији, коме је ово била прва посета некој фабрици у нашој земљи и уопште прва посета неком граду изван Београда.

Крагујевац и ова изузетна фабрика јасно доказују зашто многе компаније долазе и инвестирају у Србију. Овде проналазе нове могућности за продор у земље у развоју, уз раст у матичној земљи. Модел „фијат 500 Л“ није само пример италијанског квалитета у прошлости и садашњости. Многи не знају да је 500 такође број италијанских компанија које послују у Србији. Са „Фијатом“ на челу заједно чине Италију главним партнером и највећим страним инвеститором у Србији. Оне су спремне да се придруже Србији на путу ка прикључењу Европској унији, након историјске одлуке Савета Европе да почне преговоре о приступању са Београдом, рекао је амбасадор Манцо.

Антонио Ђезаре Ферара, генерални директор „ФАС“-а, изразио је задовољство што је амбасадор Манцо одлучио да управо „Наша фабрика“ буде прва компанија коју ће посетити, али и због прилике да представи најновији модел „фијат 500 Л ливинг“, за који сматра да

је идеалан за велику породицу и да ће имати успех, како на српском, тако и на светском тржишту. Ферара је изразио задовољство и податком да је „ФАС“ за годину дана, колико фабрика ради, произвео 80.000 возила.

Џери Кларк, комерцијални директор „ФАС“-а, изјавио је на про-

моцији новог модела да је „Фијат 500 Л“ у Европи по продаји достигао 17 посто удела у својој категорији, а да је у мају био апсолутни лидер у свом сегменту. Нови модел „фијат 500 Л ливинг“ са дизел мотором и са пет седишта моћи ће у Србији да се купи по почетној цени од 13.650 евра. М. П.

САВРЕМЕНИ ЛАСЕР У „ЗАСТАВА КАМИОНИМА“

Озбиљно улагање у производњу

Уз помоћ Владе Србије, али делом и сопственим средствима и путем лизинга, фабрика је купили „Фибер“ ласер, савремену машину која може да смањи трошкове производње и повећа приходе кроз услужну делатност

Прошлог петка у „Застава камионима“ свечано је пуштена у рад најсавременија машина за сечење металних плоча, а, како се могло чути, нови „Фибер“ ласер знатно ће унапредити процес производње у овом предузећу, које је, иначе, у реструктурирању и у потрази за стратешким партнером.

Ласер вредан више од 400.000 евра купљен је средствима Фонда за развој, али делом и из текућег пословања „Застава камиона“ и лизинга. Користи се за резање лимених и различитих плоча, од најтањих до оних од 20 милиметара, а радни сто је димензија шест пута два метра. Ђорђе Несторовић, директор Фабрике камиона, наглашава да је ова машина наваљена да би технолошки заокружили процес производње, смањили расходе, али и додатно зарадили у другој и трећој смени услугама за остала предузећа.

До сада смо ове услуге плаћали готовим новцем фирми у Костолцу. Дакле, заокружујемо технолошки процес и убудуће нећемо плаћати услуге, нећемо имати транспортне трошкове, а, осим тога, услужно ћемо пружати услуге сечења и другим фирмама.

Већ имамо озбиљне потенцијалне купце тих наших услуга, а то су, пре свега, „Застава оружје“ и још два

предузећа из Групе „Застава“. Осим што омогућује израду свих сложенијих делова за шасије и, самим тим, велику уштеду у производњи, ова машина врло брзо може да се отплати, па и у условима смањене производње у фабрици. Предност ласера је што може да реже све врсте материјала, укључујући и хромирани и легирани челик изузетне тврдоће, као и месинг, бакар, па и алуминијум. Самим тим, укупни трошкови рада су знатно мањи, објашњава Ђорђе Несторовић.

Он подсећа да италијански „Ивеко“, који у крагујевачком предузећу има око 33 одсто капитала, није за модернизацију производних програма.

Припућени смо да се боримо за опстанак на тржишту. Развили смо неколико типова нових теренских, неборбених возила и очекујемо потписивање уговора са Војском Србије. Зато је ова машина изузетно важна, каже Несторовић.

Иначе, ова инвестиција за Фабрику камиона у условима кризе, која је већа у камионској него у аутомобилској индустрији, веома је важна, наглашавају надлежни, а унапређење технолошког процеса производње свакако може да помогне да се након вишегодишњег одлагања ипак, „на ногама“ дочека процес приватизације, односно, пронађе стратешки партнер за „Застава камионе“.

Приликом свечаног пуштања у рад новог ласера речено је, наиме, да већ има светски познатих произвођача камиона заинтересованих за стратешко партнерство са крагујевачким произвођачем привредних возила, али, очито, не жури се у доношењу одлуке. Од Владе Србије очекује се, кажу, да квалитет стави испред брзине приватизације. А. ЈОКИЋЕВИЋ

ЛАСЕРСКА МАШИНА ПУШТЕНА У ПОГОН

ЉУБИЦА ВУЈОВИЋ, БАК ГЕНЕРАЦИЈЕ ПРВЕ ГИМНАЗИЈЕ

(Не)достижан сан о Кембрицу

Најбоља матуранткиња Прве крагујевачке гимназије, девојчица која је протеклих година доносила медаље са престижних европских такмичења из математике и физике, примљена је на Тринити колеџ, али да би у октобру почела студије у Британији недостаје јој 27.000 фунти

Прошлог петка најбољи ученици завршних разреда основних и средњих школа у Шумадији награђени су албумом „Знамените личности Србије”, збирком од 25 кованица са ликовима државника, научника и светитеља. Међу њима била је и Љубица Вујовић, најбоља матуранткиња Прве крагујевачке гимназије, девојчица која је протеклих година у град на Лепеници доносила медаље са важних европских такмичења младих физичара и математичара.

Уместо да се радује и ужива у најдужем школском распусту који је пред њом, ова талентована девојка ових дана је у грозничавој потрази за 27.000 фунти. Ова сума дели је од остварења сна - одласка на Кембриџ.

Она је у септембру прошле године аплицирала за студије природних наука на Тринити колеџу. Попунила је безброј формулара, пошто је било потребно да опише програме свих предмета које је током школовања слушала, наведе све досадашње резултате, пошаље препоруку професора...

Препоруку је добила од професора Александра Кампота, председника Друштва физичара Србије, са којим је пре неколико година радила на једном пројекту у Истраживачкој станици Петница. Златна медаља на такмичењу Матфактор, коју је освојила пре две године у Софији, и ланска бронзана медаља са престижне смотре младих физичара из целог света одржане у Румунији, биле су одлична препорука. Крајем новембра стигао је позив из Кембриџа.

У Британију сам опутовала после стотину мука. Требало је да полажем тест из енглеског језика како бих имала доказ да добро владам овим језиком. Међутим, у Београду су сва места била попуњена, па сам само два дана уочи пута у Британију отпутовала у Скопље и тамо положим за сертификат.

Све време пре тога јурила сам новац неопходан за визу и путовање, а при том сам морала и да се при-

ЉУБИЦА ЈЕ ЗАСЛУЖИЛА ДА ЈОЈ ПОМОГНЕМО

премим за тест који ћу на Кембриџу полагасти, пошто су поједине области по нашем програм биле остављене тек за крај школске године, прича наша саговорница.

На тесту је прошла са одличним оценама. Задаци, каже, нису били тешки колико су били необични.

Са таквим задацима се никада пре нисам сусрела. При том је након теста био организован специфичан интервју са професорима где је требало да објаснимо, између осталог, и на који начин смо дошли до решења, али и како би другачије сваки задатак могао да буде решен. Није се гледало само да ли сте дошли до прецизног решења, већ и то како размислите, али и како се сналазите под притиском, пошто смо током интервјуа добијали још по неки мањи задатак, објашњава Љубица.

Елоквентна млада девојка свакако је запала за око тамошњим професорима, па је као једна од најбољих српских ученица без проблема примљена на колеџ на коме је Исак Њутн некада студирао, а касније био и професор.

Када сам сазнала да сам примљена била сам пресрећна. Али, у старту сам знала да ћу уколико не добијем пуну стипендију бити у проблему, каже Љубица.

То се, на жалост, и десило. Стипендија намењених студентима ко-

је долазе из земаља ван Британије и Европске уније је мало. Љубица је својим квалитетом успела да се избори за једну, али износ покрива тек четвртину суме потребне за годину дана боравка на Кембриџу.

Година на Тринити колеџу кошта укупно 35.000 фунти. У ту цифру уброяни су школарине универзитета и колеџа, али и боравка студента, смештаја, исхране и потребне литературе. Добила сам стипендију у износу од 7.000 фунти. Међутим, да бих постала њихов студент већ 10. августа на рачуну треба да имам још 27.000 фунти.

Моји родитељи, на жалост, немају толико новца. Обраћала сам се Фонду за таленте, Доситејевој фондацији, Фонду Крађорђевића, али сви су ме одбили, уз образложење да могу да аплицирам само за њихове програме. До сада сам подршку добила једино од овдашњег Ротари клуба, вајка се наша саговорница.

Обраћала се и неким фирмама, али је нико чак није удостојио ни одговора. Од НИС-а јој је стигла занимљива понуда.

Они су ми предложили да о њиховом трошку, уз врло пристојну месечну стипендију, студирам за нафтног и гасног инжењера у Москви. Годину дана бих морала да учим руски језик, а након дипломирања бих имала обавезу да пет година радим у „Гаспромџетфу”. То је заиста ласкава понуда, али морала сам да одбијем. Мени није циљ да по сваку цену одем у иностранство, већ бих желела да студирам на Кембриџу и касније се посветим науци.

Неопходан ми је само новац за прву годину, након тога бих свакако аплицирала за стипендију, али и радила у некој од тамошњих фирми и на тај начин плаћала себи школарину, објашњава Љубица.

Уколико нико не буде чуо њен вапај Љубица Вујовић у октобру ће бити бруцош Електротехничког факултета у Београду. Жал за Кембриџом свакако ће јој увек остати.

Марија ОБРЕНОВИЋ

МИЛАН ЂОКИЋ, ПРЕДСЕДНИК УДРУЖЕЊА ПЕ

Са оваквом ш

Може се купити мала матура, може се купити или „издејствовати” оцена и у основној и у средњој школи, може се купити испит, па и цела факултетска диплома. Каква је будућност не само тих који за новац све могу добити, они ће касније вероватно купити и радну каријеру, већ будућност ове нације и државе, каже пензионисани професор филозофије и дугогодишњи директор Прве крагујевачке гимназије

Скандал са малом матуrom окончаче се само као још једна „инцидентна ситуација” у низу многобројних које само на кратко задрмају Србију, а онда се све врати у колотечину, „каравани наставе да пролазе” и никоме не зафали ни длака са главе. Секирације деце и њихових родитеља, наравно, нико не рачуна као део начињене штете.

После свега најлакше је рећи (и умислити да си се „опрао”) да

школа не може бити боља од друштва у коме битише, нити уређенија од државе какву нам је „наша борба дала”. Није да у таквом опортуну ставу нема истине, али ако се сви гафови и „рупe” у просветном систему и даље буду тумачили пуком рефлексијом ширег друштвеног/државног стања, не да неће бити ништа боље, него ће нечињене и инерција још више девастирати већ „оронулу” школу.

■ Као да је у ћутању спас

Из Крагујевца је недавно упућено оштро упозорење са апелом, могло би се рећи - императивним захтевом, школама и просветним властима да се хитно мења много тога што не ваља. Нажалост, одјек тих речи није био довољан јер су стигле са места које није утицајно, мада је врло „квалификовано”. Реч је о годишњој Скупштини Удружења пензионисаних просветних радника града. Она је врло активна у Крагујевцу и окупља око 500 некадашњих учитеља, наставника и професора, чија су искуства драгоценца, знање неспорно и познавање актуелних школских проблема веома добро.

„Молимо млађе колеге и представнике просветних власти да не сметну с ума да је школа озбиљна институција, да је знање смисао постојања школе, да се на испиту

процењује знање, а не да се он полаже и без иједног тачног одговора (као што је случај са малим матурама). То је омаловажавање школе, то демотивише наставнике, разара дигнитет образовања. То је, на крају, небрига за будућност овог народа, а просветни радници ћуте, као да је у ћутању спас”.

Ови ставови, уз многе друге - веома критичке, подржани су на поменутом скупу пензионисаних просветара, а саопштени су у говору председника удружења Милана Ђокића, професора филозо-

Школа не служи за „штанцовање” сведо-

чанстава и диплома, већ мла-

де људе треба да учи и научи

и како да мисле, како да реа-

гују на разне ситуације, да

критички гледају на свет око

себе. У томе је, нажалост, да-

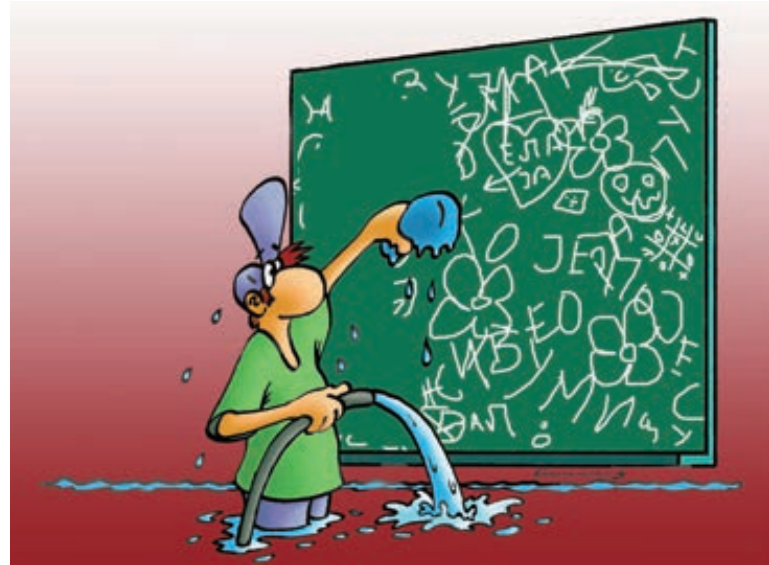
нашња наша школа најтања

фије и дугогодишњег директора Прве крагујевачке гимназије. Управо то је био повод за овај разговор и прво питање зашто су пензионисани просветари толико забринуте за стање школства, зашто су толико критични и од кога траже озбиљно уозбиљавање?

- Ми смо ћаке учили оном најзвизишенијем, смислу човечјег трагања за неискрпним, изазовним и тајанственим сферама, свему што је још хуманије и људскије, чували смо младе деце душе од погубног дејства простог, агресивног, бахатог, пророчног... Убеђен сам да смо у томе имали успеха и да зато имамо пуно право да данас, када гледамо урушену и девастирану школу, упозоримо на то и у најбољој намери апелујемо да се „окрене лист”, каже професор Ђокић.

Једна његова „дијагноза” формулисана је овако: „Неки моћни људи овог времена потиру праве вредности и намећу ирационални партикуларизам као начин мишљења и стил понашања. Они слушају овај народ, ругају се његовој памети, јер морално сумњиве проглашавају за оличене моралности и медиокритете врхунских стручњацима”. Какве везе има таква слика друштва са стањем школског образовања?

- И те како има везе и она је шеструка. Прво, школа „по дефи-

КРАГУЈЕВЧАНКА УСПЕШНО ПОЛОЖИЛАТЕШКЕ ТЕСТОВЕ У КЕМБРИЦУ

НИОНИСАНИХ ПРОСВЕТНИХ РАДНИКА КРАГУЈЕВЦА

КОЛОМ ДРЖАВА НЕМА БУДУЋНОСТ

ницији", свуда и у свим временима, војничким језиком речено, јесте одсудна одбрана и најјачи бег од најезде онога што се најједноставније може назвати лошим или ружним у једном друштву. Ако нисам јасан због чега школи приписујем толику моћ, појаснићу: школа не служи за „штанцовање“ сведочанства и диплома, већ младе људе треба да учи и научи како да мисле, како да реагују на разне ситуације, како да критички гледају свет око себе. У томе је, нажалост, наша данашња школа најтања. Она не развија здрав критички дух, заснован на образовању, слободном мишљењу и слободном изражавању. Ако генерације ђака и зађу без тих квалитета, ко ће се супротставити бахатима, моћним, примитивним, који полако али сигурно преузимају све важне полуге одлучивања у друштву. И не само супротставити им се, већ и преузети те полуге и стручно и одговорно њима управљати, пита Милан Ђокић.

Зашто наш образовни систем не „производи“ такве људе, или, можда је тачније, недовољно је оних са таквим капацитетом?

- То је тема за

комплексне студије, али, најкраће, упркос свим озваниченим реформама, наша данашња школа озбиљно заостаје за временом. Програми су преобимни, пре-натрпани, али неделотворни. Најкраће, дете

Пита ли се држава шта раде наставници и какви су њихови радни учинци, кад маса родитеља ангажује приватне наставнике да им спремају децу из градива које се обрађује у редовној настави

од силног памћења чињеница нема кад да мисли, а без тога нема ни критичког ни креативног приступа. С друге стране, школа не постиже ни праве образовне ефекте, чак су образовни захтеви ниски и у њих су се „утопили“ и ђаци и наставници, бар већи број њих.

На пример, зашто родитељи масовно ангажују приватне наставнике да припремају њихову децу за матурске или разне пријемне испите, кад се ти тестови праве по програмима који се обрађују у редовној настави? На страну што то много кошта родитеље, питам зашто деца не савладају током године оно што је предвиђено, шта раде њихови наставници и професори, на крају, пита ли се држава која их плаћа какви су стварни радни учинци наставничког кадра, каже професор Ђокић, уз оцену да плате у просвети јесу ниске, али не могу да буду ваљан изговор за лош рад.

Развлашћене школе и директори

Бивши просветари, сада пензионери, док су радили имали су једну врсту „позитивне стрепње“ од екстерних контрола, које су ђаци звали: „Долази инспектор!“ Професор Милан Ђокић мисли да је то била добра пракса и да би ваљало поново је је вратити у школе, на начин примерен овом времену.

- Да, реч је о школским надзорницима. Свеједно да ли говоримо о неким давним временима или о овом садашњем, у државним школама држава мора да има институције и инструменте да наставнике учини одговорним за њихов рад, у стучном и моралном погледу, јер у природи је човека да се „опушта“ ако није контролисан.

Надзорници су били искусни просветни радници високе стручности који су непосредним присуством на часовима могли да стекну добру слику о раду наставника и да тај рад оцене. Примера ради, позитивне оцене су убрзавале кре-

тање ка вишим платним разредима, слаба оцена у једној години значила је да нема напредовања, а ако се она понови - губила се служба. То су биле сасвим заслужене казне, никаква репресија. Ако садашње такозване школске управе у

што краћем року не постану и својеврсни надзорни органи над радом школа и сваког појединца у њима, неће бити одговорнијег односа према послу, убеђен је Милан Ђокић.

Он наводи и један пример, који је забележен у Споменици Крагујевачке гимназије, када је директор школе писмом обавестио министра просвете да један професор „не ради како ваља“. Већ сутрадан дотични је од министра добио решење о премештају у школу у Срез радовишки - негде на крајњем југу Македоније.

Наш актуелни министар вероватно би рекао да тако нешто данас није примерено и - демократски, али он није вредан пажње. Није проблем у једном министру, већ у целом образовном систему.

- Наравно, криза је система образовања и одговорност наставника о којој сам говорио, па и моја критика њих, није настала „из чиста мира“, већ је последица бројних лоших решења у систему. Никако не оправдавам њихов непрофесионалан рад, а стоји да су као државни намештеници потцењени и радно демотивисани. Зашто је, рецимо, професор државне школе четири пута мање плаћен од судије државног суда?

Поред тога, директори школа и наставнички колективи развлашћени су - до бесмисла. У име наводних ђачких права, која ја уважавам, али смо до границе док не почну да угрожавају основна правила и ред, у школама настаје права анархија. Данашњи ђак бира када ће да дође у школу, прави на десетине па и стотине изо-

станака које разним триковима оправдава, скоро да не може да понавља или да буде искључен из школе, може да буде и бахат и дрзак према наставнику, а да тај наставник или директор школе практично не могу ништа да предузму. Чак и ако потегну за неким прописаним мерама, нађе се споља неко моћан који све то „испегла“, објашњава професор Милан Ђокић.

Лоше - писмено испитивање

Када је реч о образовној функцији школе, он тврди да је амбијент који ствара држава, односно просветна власт сасвим непримерен и то поткрепљује примером да постоји на десетине издавача уџбеника који се утркују у зарадама, а не у квалитету учила.

- Видим да држава и новим законом о уџбеницима жели да озваничи такво стање, а то је стање апсолутне комерцијализације овог сектора. Бројни приватни издавачи на разне, па и прљаве начине покушавају да лобирају школе за њихове уџбенике, сумњам да у томе има и корупције, а која је сврха постојања, рецимо, 15 или 20 различитих буквара за први разред, а програм је један и јединствен, да не говорим о свим осталим уџбеницима. Најкраће, ту влада прави хаос, закључује Ђокић.

У контексту лоше образовне функције школе он наводи још један добар пример из историје.

Данашњи ђак бира када ће да дође у школу, прави десетине па и стотине изостанака које разним триковима оправдава, скоро да не може да понавља или буде искључен из школе, можда да буде и бахат према наставнику, а да тај наставник или директор школе практично не могу ништа да предузму

- Читаоница и библиотека Крагујевачке гимназије, записано је у њеној Споменици, школске 1910/1911. године добијале су 15 стручних листова и часописа на српском језику, два на руском, шест на француском и 12 на немачком. Они су били из различитих области, природних наука, уметности, социолошких и филозофских дисциплина, тако су добри и заинтересовани ђаци могли да стичу додатна знања. Тачно је да данас постоји интернет са великим могућностима за стицање додатних знања, али већина ученика га погрешно користи, чини ми се више за забаву него за образовање. А наше данашње школске библиотеке постале су „уточишта“ за технолошке вишкове у школама, библиотекари постају наставници са којима школа не зна шта ће, каже Ђокић.

Он има озбиљну замерку и на школску методiku данас, нарочито на форме које се примењују у утврђивању нивоа знања ученика.

- Постало је доминантно такозвано писмено испитивање. Знам да је један од разлога за то што су програми непотребно преобимни и да наставници често немају времена да сваког ученика „пропитају“, међутим, апсолутно је непримерно да у друштвеним и хуманистичким предметима комуникација наставник - ученик буде писмена, кроз некакве вежбе или униформисане тестове. Тако се, прво, не може стећи права слика о знању ђака, међутим много је погубније што нестаје отворен дијалог на тој релацији, оној „очи у очи“, а он је вишеструко битан. Није улога наставника само да провери шта ученик зна, већ он мора да му развија способност суђења и закључивања, исправног реаговања на разне ситуације, да подстиче његов критички па и полемички дух, да култивише његов говор. На жалост, сведоци смо управо супротног процеса, да деца механички уче, да у главама гомилају чињенице, већином и непотребне, а да не могу да препознају шта је у нечему узрок, а шта последица, да им је ниво расуђивања низак, а говор сиромашан, уз оскудан фонд речи које користе, некритички преузимајући неке нове туђице и најчешће их сасвим погрешно користећи, тврди Милан Ђокић.

Толико одликаша - крива слика

Званично, међутим, оцене које ученици добијају дају сасвим дру-

гачију слику стања. Судећи по њима, већина су одликаши, ових дана сазнајемо да су се у прве разреде неких популарних школа уписали све сами „вуковци“.

- Слободан сам да кажем - то је једна од наших највећих заблуда у образовном систему. То је искривљена слика која би, уместо израза задовољства, требало да буде најзбиљније упозорење. Прво, за наставника је оцењивање ученика најтежи део посла јер се кроз њега тестира његова стручност, залагање и радни учинак. Тако је бар вазда било. Он мора да елиминира и симпатије и антипатије према ђаку, притиске споља, ма од кога долазиле, старим речником казано - да буде строг, с тим што строгост једино подразумева његову способност да натера ученика да савлада планирано школско градиво, каже Ђокић.

Тако је „по педагогији“, а да ли је тако и у пракси?

- Очигледно није, али за то не кривим само наставнике. Већ сам рекао да они нису мотивисани за рад, уз то су деградирани, не само материјално, већ и ограниченим правима која имају, а посебно разноразним жестоком притисцима када је о оцењивању реч. Шта рећи на чињеницу да строг наставник у смислу који сам навео може бити проглашен за лошег наставника и то са званичних места, па уместо похвале буде искомпромитован. Зашто би они трпели и ту врсту понижења, пита Милан Ђокић.

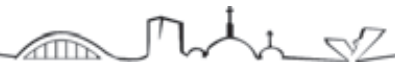
Значи, енорман број одличних ђака опет је последица низа лоших околности и амбијента у коме школе раде, а не реалан одраз нивоа знања.

- Било би добро када бисмо стварно имали толико одликаша, али то није могуће по менталној и интелектуалној структури човека. Постоји низ озбиљних научних студија које потврђују законичност „распореда“ интелигенције у популацији и да је висок степен „слагања“ између интелигенције и успеха који су појединачно могући, оствариви. На тим скалама скоро је непромењен проценат оних које зовемо генијалцима, то су практично изузеци, затим долазе таленти, градирани у више нивоа, а на сасвим супротном пола, у скоро истом проценту су хендикепирани и по степену интелигенције ниско позиционирани појединци. Наравно, најмасовнији су просечни или око просека.

У тим оквирима, уз уважавање рада и труда, морају да се крећу и успеси деце у школама изражени кроз оцене, просто, то је законичност. Дакле, неколико процената одличних, нешто више врло добрих, највише добрих, а онда иде опадајућа кривуља ка довољним и поновцима, којих, чини ми се, код нас више и нема, јер је систем тако „наштелован“, објашњава професор Ђокић.

Треба ли, на крају, ишта рећи о скандалу с малим матурама?

- Не догађа се први пут таква нередовност за коју најодговорнији опет нису одговорни. Међутим, то нису изоловани инциденти који се могу решити санкционисањем појединца, то је одраз наказне друштвене свести и праксе - где се све може купити. Конкретно, може се купити мала матура, може се купити или „издејствовати“ оцена и у основној и у средњој школи, може се купити испит, па и цела факултетска диплома. Каква је будућност не само тих који за новац све могу добити, они ће касније вероватно купити и радну каријеру, већ будућност ове нације и државе, закључује питањем професор Милан Ђокић, а одговор препознаје свако ко је спреман иоле трезвено да мисли.

УПИС У СРЕДЊЕ ШКОЛЕ

Фармацеути само вуковци

Бодовање искључиво успеха приликом уписа резултирало је да се Медицинска школа напуни одликашима, док су поједни смерови у Политехничкој, ТУШ-у и Другој техничкој школи добили свега по неколико ученика

Медицинска школа ће од 1. септембра имати једно одељење више него што је то конкурсом за упис ученика у средње школе било предвиђено, док је судбина одељења дизајнера одеће, оператера машинске обраде, техничара за репаратуру, столара и монтера суве грађње под знаком питања. То је, све у свему, крајњи биланс овогодишњег распоређивања малих матураната. Коначан распоред објављен је у недељу, 7. јула.

Неки су му се обрадовали, али су многи остали и разочарани.

И ове године показало се да се у Медицинској увек тражи „место више“. Уместо 200 ђака, колико је било предвиђено конкурсом, ова школа уписаће 220. Поништавање резултат завршног испита и бодовање искључиво успеха у школи приликом уписа резултирало је да о томе ко ће „упасти“ на неке од тражених смерова одлучују само нијансе. Кристално јасна била је ситуација када је у питању смер фармацеутски техничар.

– Уместо једног, ове године имаће мо два одељења фармацеутских техничара. На овом смеру шансе су имали само вуковци, па је минимални број поена за упис 60. Пошто се пријавило 43 ђака морали смо да уписешо све. Међутим, није искључено да проширимо листу. Наиме, штета је да у два одељења буде само по двадесетак ученика, када је већ толико деце остало „испод црте“. И-

наче, сваке године пристигну молбе за накнадни упис и никада их нема мање од 60, каже Славица Јанковић, директорка Медицинске школе.

Нешто већи биће и разреди у којима се школују будуће васпитачице, педијатријске сестре и зубни техничари. Занимљиво је и да су у ову школу уписани искључиво одликаши – најслабији ђак у основној је имао тек понеку четворку, заравиши 55,60 поена.

И Економска школа ће имати по којег ђака више. По један прекобројни уписао се на смерове финансијски администратор и комерцијалиста. Ђака више имају и језички смер у Другој крагујевачкој гимназији, у Првој техничкој школи је два ученика више на одсеку који школује техничаре за биотехнологију.

Вишак на једној за последицу је оставио мањак на другој страни, а свему је потпомогла и чињеница да је ове године у Крагујевцу било око 300 места

више него ђака, па су нека одељења остала празна.

Убедљиво најмање ученика уписано је на нови образовни профил у Туристичко угоститељској школи. У одељење дизајнера одеће, које је према конкурсу требало да прими 30 ђака, у првом кругу распоређено је само двоје. Жељу да се школује за столара у Другој техничкој школи изразило је свега троје ученика. И Политехничка ће неке смерове изгледа морати да споји. Наиме, у машинске техничаре за репаратуру уписало се само шест ученика, а иста ситуација је и у одељењу оператера машинске обраде.

Након првог уписног круга још 23 крагујевачких ђака остало је нераспоредено. До краја ове седмице и они ће знати у коју школу их је компјутер убацио. Након тога, кажу у Школској управи, биће решавана судбина одељења са малим бројем ђака. Она ће, вероватно бити спојена у једно. М. О.

УПИСНА НАВАЛА НА МЕДИЦИНСКУ ШКОЛУ

ЗОРАН МАТОВИЋ, ПРЕДСЕДНИК УДРУЖЕЊА КРАГУЈЕВЧАНА У БЕОГРАДУ

Саборност је наша водила и главни зад

Најважније је да смо се окупили ми који смо пореклом из Крагујевца, који волимо родни град и желимо да му помогнемо, а ако неко за 15 година организује преко 300 манифестација са више хиљада извођача и преко 30.000 посетилаца, онда без стида може рећи да је урадио доста. Једино нисмо много одмакли у стварању крагујевачког лобија у Београду – због превеликог присуства политиканства и партијалних интереса

Има података да је Удружење Шумадијана у Београду постојало 30-тих година прошлог века. Управо радимо на прикупљању података о његовим активностима. Већина завичајних удружења настала је после Другог светског рата са приливом многих људи из унутрашњости, превасходно студената, али и учесника рата, стручњака и функционера на свим нивоима. Иницијатори су обично бивали неки људи „на положају“ који су стварали услове за та окупљања. Сећате се „Вече... тих и тих“ уз наступ познатих уметника. Чувене су биле „Врањанске вечери“ које су у хотелу „Југославија“ окупљале по неколико хиљада људи, од којих многи нису били Врањанци, већ долазили на добар провод.

Зар ми нисмо имали „људе на положају и познате уметнике“?

Јесмо. Готово да није било некога, од 60-тих година прошлог века, да је дошао на неку иоле озбиљну функцију у Београд, а да није покушао да направи Удружење Крагујевчана. Посебно су ми остали у сећању напори Обрена Стојановића, бившег председника општине Крагујевац, а потом београдске Врачар, и знатно касније атлетичара Милоша Срејовића. Било је још искрених иницијатива, али све су падале у воду јер су имале амбицију да окупе све Крагујевчане, посебно најпознатије. То је практично било немогуће због деценијских, најблаже речено, несугласица међу политичким из Шумадије у Београду, што се преносило и на сам Крагујевац. Сећам се да ми је 1970. године један добар познавалац и учесник политичких догађања у Крагујевцу рекао да кад се двојица најистуренијих Шумадијана у Београду чак и попреко погледају, у Крагујевцу „погину“ бар четворица. „Ако си иоле истакнути политички радник у граду одмах ти на леђа закаче цедуљицу „чији си“.

Да ли је он то мислио на Мијалка Тодоровића и Душана Петровића – Шанета?

Оно што знам је да је за последњих више од педесет година, укључив и једнопартијско и вишепартијско време, Крагујевац је ретко кад имао на челу града исту структуру која је у то време управљала Републиком, било „великом“ било садашњом. Из тог разлога ретко

кад је имао статус миљеника актуелних власти, упркос раширеном уверењу да је био мезимче. Готово све најважније инвестиције, од водовода, преко школа, обданишта, базена, деценијама смо као град обезбеђивали углавном из самодоприноса.

Како онда, ипак, основасте Удружење?

Тек онда кад су се тог посла латили људи, сви у зрелим годинама, афирмисани у свом послу и невезани за политику, ни партије, ни стару, ни нове. Крчкало се то, али кажу да је „лао договор“ на сахрани Милорада Шкрбића – Ририја, у то време директора ЗОИЛ „Дунав“, када се окупиле врло велики број Крагујевчана и кад је речено „нећемо се ваљда само на сахранама виђати“. Главни иницијатори су били Милан С. Тимотијевић, звани Лутка, Крста Црнчевић, три брата Јанковића, Кока, Јанко и Дража, професор Владимир Лукић, глумац Боба Динић, Жика Милутиновић, Мики Ђурчић и други. Крста је као директор угоститељског предузећа „Три грозда“ обезбедио да „база“ буде у ресторану „Грандафиловић“ на Врачару. Договорили су се да се закаже иницијативни одбор за оснивање Удружења. Глас је отишао од ува до ува и, без икаквог позивања, на том скупу се нашло 105 људи.

Када је одржана оснивачка скупштина?

Одржана је 13. априла 1998. године у највећем амфитеатру на Правном факултету у коме се окупиле скоро 600 људи (иначе има 500 места), од студената до академика, од унука до деведесетогодишњака. Слободно могу рећи, оно најбоље што је Крагујевац имао ван свог

„ За последњих више од педесет година Крагујевац је ретко кад имао на челу града исту структуру која је у то време управљала Републиком. Зато је мало када имао статус миљеника актуелних власти, упркос уверењу да је био мезимче

атара. За првог председника изабран је академик вајар Никола Кока Јанковић и пет потпредседника. Изабрано је и 35 чланова Извршног одбора. Кренуло се од 15, па се стално проширивало, јер толико је било познатих и заслужних да их, једноставно, нисте могли не уврстити у руководство.

Јесу ли се политичари тада умешали?

Апсолутно не. Бивши највиши функционери, од председника Републике Боре Јовића, преко председника Владе Душана Чкробића и многих других, од тада до данас са-

ГОСТОВАЊЕ ГРАДОНАЧЕЛНИКА У УДРУЖЕЊУ КРАГУЈЕВЧАНА

ПРИВРЕДНО ДРУШТВО ЗА ДИСТРИБУЦИЈУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ
ЦЕНТАР доо Крагујевац

Радно време од 7 – 15 сати
Благајна у центру:
7 – 18 сати – радним данима
7 – 13 сати – суботом

ПОСЛОВНИЦЕ:
Кнић 510 – 197
Рача 751 – 262
Баточина 842 – 311
Лапово 853 – 710

ЕД Електрошумадија Крагујевац

Централа 307 – 200
Дежурна служба 335 – 195
Прикључци 307 – 368
Пријава стања и реклаamacије
307 – 233 и 307 – 234

Бесплатан телефонски број за пријаву крађе струје 0800/360-330

атак

мо су редовни и релативно активни чланови. Најистуренији актуелни државни функционери у Републици у то време били су Слободан Бабић и Томислав Николић. Били су замољени за помоћ око простора и они су обећали сваку помоћ. Бабић се касније укључио, када је изашао из политичког живота, и данас је председник Скупштине Удружења. Међу члановима Удружења је више политичких опција него што је регистрованих партија. Међутим, ми никада у Удружењу не причамо о политици.

У граду влада мишљење да сте и Удружење и ви лично врло блиски са актуелним градоначелником?

Прво, и кад сам био политички ангажован, никад нисам био лично близак ни са једним политичким функционером, није то ни Удружење, а увек смо у Крагујевцу држали везу са актуелним градоначелником. Кад је у питању Верољуб Стевановић, он је препознао, за разлику од претходника, место и улогу Удружења и људи окупљених у њему. Обезбедио нам је простор какав нема ни једно друго завичајно Удружење и град финансијски подржавао наше активности и програме, тешко и нередовно, али се увек нашло кад је било најтеже. Друго, само смо ми били у прилици да нешто тражимо од градоначелника, обрнуто никад, нарочито не са политичком конотацијом. Какав онда можете имати однос према неком ко такав има према вама.

Има ли нешто што сматрате важним, а да до сада нисте успели да реализуете кроз договор са градоначелником?

Има две ствари. Једна се односи на предлог који смо учинили одмах након његовог првог избора. Начелно је прихватио и рекао да је добра идеја. Предложили смо да се конституише градски Савет или Сенат, који би чиниле, са по половином, угледне јавне личности свих старости и занимања из Крагујевца и Крагујевчани са свих страна света, укључив и београдске. Он би се састајао једном до два пута годишње, био би саветодавни орган који би доносио препоруке око којих се чланови сагласе. Основни предмети разматрања били би стратегије, планови, пројекти развоја града и извештаји о ономе што је остварено. Тако би се, по нашем мишљењу, колективна памет и искуство ставили у службу вољеног града.

Друго се односи на формално-правно устројство и начин управљања Центром Крагујевца у Београду.

Шта сте од оног због чега сте основани до сада остварили?

Доста тога смо урадили. Ако неко за 15 година организује преко 300 манифестација са више хиљада извођача и преко 30.000 посетилаца, онда без стиде може рећи да је урадио доста.

У првим годинама више смо били окренути доласцима у Крагујевац, посетама знаменитостима у Шумадији, учешћу на готово свим значајнијим манифестацијама у граду, прикупљању помоћи за децу у сиротишту у Дивостину, књига за школске библиотеке, подршци Црвеном крсту у сећању на Елизабет Рос и британске болничарке, подршци организаторима сусрета на Липару у знак сећања на Буру Јакшића...

На манифестацијама које смо тада организовали у Београду, нарочито у оквиру „Дана Крагујевца у Београду“, бивало је, од сто до хиљаду посетилаца. Што је најва-

РУЖНЕ ЕПИЗОДЕ ДОЖИВЉЕНЕ ОД ГРАДСКИХ „ДРМАТОРА“

Није се огрешио град, већ појединци

Прича се да се Крагујевац према вама лично својевремено није баш достојно понео, да сте имали разлога да га у широком луку заобилазите?

Ја сам отишао из Крагујевца на функцију Команданта Савезне омладинске радне акције „Морава“. Био сам оштар критичар једног концепта који смо успели да оборимо на Републичкој конференцији омладине, а онда су рекли - е, сад иди и покажи шта знаш, кад ово није ваљало. Отишао сам невољно, јер сам већ два пута одбио да идем у Београд.

Када је требало да, после заиста изванредних резултата, будем поново биран на исту дужност, испред врата је чекао заменик секретара Општинског комитета СК из Крагујевца са поруком „да се они не слажу“. Председавајући који је изашао на његов позив рекао му је: „Закаснили сте, већ је именован“. А то је управо била следећа тачка дневног реда.

Због резултата на ОРА „Морава“ и на другим пољима, велики број организација из разних региона предложио ме је за председника омладине Србије. Највиши функционери тадашње омладинске и студентске републичке организације дошли су на консултације у Крагујевцу и одговор је био: „Нема нашу подршку, имамо бољег“. Тако је рекао тада најмоћнији човек у граду. Остали су се згледали и слегли раменима. Касније су се извињавали, а „бољег“ никад нису предложили.

Када сам након одслужења војног рока, међу бројним предлозима добио и онај да радим у кабинету члана тадашњег Савезног извршног већа, било је потребно да се изврши такозвана безбедносна провера. Трајала је више од пола године. Говорили су ми неки људи како су и њих питали. Након њеног завршетка, тадашњи генерални секретар савезне владе, и-

наче Хрват из Сиска, стари безбедњак, позвао је мог будућег шефа и питао га: „Ко мрзи у Крагујевцу овог твог омладинца“. Све безбедносне, стручне, моралне провере биле су бесспорне, и за мене и за читаву породицу. Само је МУП из Крагујевца написао негативну оцену. „Прими то дете“, одлучио је он.

Сведоци су ми они који су били на кључним местима у привреди Крагујевца, да сам пет година након тога, на високој позицији у Министарству спољне трговине, помагао Крагујевац и крагујевачке фирме више и значајније од оних који су писали карактеристике, неретко и на њихову молбу.

Испричао сам ово први пут јавно, желим да се зна. Све што сам у професионалној каријери постигао било је резултат мог знања и рада и подршке људи који су то умели да цене и употребе. Крагујевац ми никад и ни у чему није помогао. Па, ипак, о мене се није огрешио МОЈ ГРАД. Ја у њему имам само пријатеље и увек ми је у њему лепо. Огрешили су се неки људи, којима сам ја одавно опростио. А ја се одујем свом граду за дивно детињство и младост, за основну и средњу школу и факултет који сам у њему завршио. И зато што сам у њему научио да су СТРАДАЊЕ И ПРАШТАЊЕ саставни део живота.

Да ли је тачно да су вам и биографију мењали без питања?

Јесу! У то време се код конкурисања за посао или предлагања за неку функцију писала биографија. Ја наведем да су ми до прадеда и прабаба сви рођени у Кутлову, све школе, као један од најбољих ученика и студената, завршио у Крагујевцу, био председник студентске и омладинске организације Крагујевца и, на крају, пише признања: Орден рада са сребрним

СТАЛНО ВРАЋАЊЕ У РОДНИ ГРАД – ЗОРАН МАТОВИЋ НА ГРУЖАНСКОМ ЈЕЗЕРУ

венцем и Почасни грађанин града Крушевца. Они узму па исправе у Крагујевца, јер им је то било нормално, у неком следу. После сам морао код неких да се правдам да нисам ја навео нетачан податак.

А ја сам стварно почасни грађанин Крушевца, признање сам добио у 25. години, на половини активности и доприноса који сам дао том граду као командант Савезне омладинске радне акције „Морава“, чије је седиште било у Ломници код Крушевца.

Надате ли се да једног дана међу признањима можете да напишете и „оно што нормално следи“?

Не. Тешко да би неко данас или сутра донео одлуку о признању у чијем образложењу би било „за вишедеценијску посвећеност и служење свом граду“. Вероватно би рекли: „Што нису дали они пре нас. Ми мора да се одујемо нашим“. Зато ћу пуног срца пригрити оно парче плакете „Свети Ђорђе“ за које знам да и мени припада.

СВАКОГ ЧЕТВРТАКА УВЕЧЕ ПРОСТОРИЈЕ УДРУЖЕЊА ПУНЕ СУ КРАГУЈЕВЧАНА

Колико можемо, решавамо проблеме наших земљака из Крагујевца. Обраћају нам се за помоћ при запошљавању, налажењу стана, прегледа или операција код познатих лекара. У ова тешка времена захтева је много, а могућности, нарочито у запошљавању, реално мале

жњије – окупиле смо се. Саборност је наша идеја водиља и стални задатак.

Од добијања простора у Булевару деспота Стефана, скућили смо се и готово напустили кафанско окупљање. Манифестације су постајале све чешће, да би последње две и по године оне биле сваког четвртка, изузев у врелим летњим месецима. Бивало је и преко 40 манифестација годишње. На њима смо оживљавали сећања на значајне догађаје из историје Крагујевца, сећали се значајних људи и њихових дела. За многе смо, нажалост, ми били и једини који су их се сетили, као на пример Љубише Маноголића, Минимакса, педесете годишњице оркестра „7 младих“, певача Живана Милића и Џинета Лазаревића, Драгише Недовића... Презентирали смо најзначајније књиге, изложбе слика, фотографије, карикатуре, те-

шка су времена, више су окренути ка преживљавању него ка развоју, где би ми могли бити од користи.

Нисмо много одмакли ни у стварању крагујевачког лобија у Београду. Јавно, без устезања и по правилима које свет познаје. Главни разлог је превелико присуство политичких интереса, политиканства, па и парцијалних интереса. Док у самом граду, међу релевантним политичким и другим факторима, не буде постигнута бар оквирна сагласност око тога шта су главни интереси града око којих су сви сагласни, нема ни услова за лобирање. Све друго би било сврставање, што ми никако не желимо. У овом тренутку би то могло бити питање РТК, као регионалног медијског јавног сервиса. Управо би поменути Савет или Сенат био место за дефинисање оваквих за град значајних питања и циљева око којих би се сви ангажовали.

На шта ће бити усмерена ваша главна пажња убудуће?

Поред поменутих озваничења Центра Крагујевац и лобија, посебно ћемо бити ангажовани на прикупљању архивске грађе која се односи на Шумадију и Крагујевац, а која чами у нечијим сандуцима, ормарима, полицама, зидовима. Да је „ишчупамо“ пре него што је наследници, евентуално, као „старудију“ не избаци из куће. Договорили смо да то радимо у сарадњи и под стручним надзором Историјског архива Шумадије.

Томе треба да послуже и видео и аудио записи са свим виђенијим

ОТВАРАЊЕ ЈЕДНЕ ОД ИЗЛОЖБИ У УДРУЖЕЊУ У БЕОГРАДУ

Нисмо много одмакли у окупљању пословних људи и њиховом повезивању. Било је иницијатива с наше стране, али људи су некако резервисани, више окренути ка преживљавању него ка развоју, где би могли бити од користи

Београдским Крагујевчанима, било које професије, који имају шта да кажу о времену, приликама, обичајима, људима у периоду када су у њему живели. У ствари, биће ово покушај да оставимо што више докумената и грађе које ће помоћи будућим историчарима и другим ауторима да на што веродостојнији начин испишу историју нашег завичаја.

За Дан града Удружењу је додељена Плакета „Свети Ђорђе“ за „изузетан допринос проношењу имена Крагујевца у земљи и свету“. Кажу да сте ви најзаслужнији за то.

Мало претерано, али истинито. Можда је боље рећи да сам само „највећи акционар“ на површини плакете у којој многи имају своје различите уделе.

У Удружењу сам од његовог оснивања. Првих пет година „духовни вођа“, без обзира ко је формално био председник, јер он то никада није хтео, био је Милан С. Тимотијевић – Лутка. Следећих десет сам, пре свега уз његову помоћ, али и десетина других (не помињем имена, иако то заслужују, да не бих неке повредио ако их испустим) зацртавао правце развоја, борио се за простор и средства, осмишљавао и од идеја других уобличавао и сачињавао програме. Наравно, могао сам ја свашта да смислим, али да није било десетак-двадесет људи који су увек били спремни да се ангажују, све би било мртво слово на папиру.

МУЧНО САЗРЕВАЊЕ „САВРЕМЕНИХ“ ДЕВОЈАКА

У свету кича, спонзора и алкохола

Пише Јаворка Станојевић

Вест да је прошле недеље у Крагујевцу једна двадесетогодишња девојка кухињским ножем убола у стомак нешто старију колегиницу није заредела значајнију пажњу јавности. Скоро равнодушност пред чињеницом да једна девојка сукоб са другом женом, због слабо плаћеног посла у пекари, решава на начин несвојствен њеном полу и годинама, одраз је слике наше стварности помућене мешавином материјалистичких, хедонистичких и националистичких вредности. Пошто ова слика нема ни рам друштвене одговорности, остаје нам једино да је посматрамо у контексту узрока и последица које су, некада незамислива, понашања женске деце учинила уобичајеним и друштвено прихватљивим.

То показује чак и овлаш поглед на стварност. У њој се чертнастогодишњакиње шминкају и облаче као пријатељице ноћи, излазе у ноћне клубове из којих се не враћају пре зоре, пијане ваљају по поду, пробају наркотику, запоцићу туче, али и увид у школске дневнике у којима се изостанци броје стотинама пропуштених часова које родитељи правдају. Очигледно, друштвене и моралне норме у озбиљној су кризи.

■ Само да не сазнају родитељи

Да неко озбиљно жели да извади главу из песка и крене да сагледава дубину проблема довољно би било се обратити Заводу за хитну медицинску помоћ који је викендом затрпан позивима за помоћ од алкохола комираним девојчицама. Докторка Гордана Ђокић каже да су пре седам-осам година када је отворен, у то време популаран, клуб у Дому синдиката који је окуљао тинејџере, почели да добијају позиве за помоћ девојчицама које су изгубиле свест због алкохола и да су у протеклом периоду пијане малолетнице постале уобичајени пацијенти готово сваког викенда.

Углавном се ради о девојчицама које немају више од тринаест-четрнаест година, које су по својој конституцији и физичкој снази нису у стању да поднесу веће количине алкохола. Пошто немају искуства, оне често мешају различита пића, чиме убрзавају опијање. Када изгубе свест обавести нас неко из друштва, ко по правилу не жели да се представи. Оно што сам приметила, и што ме страшно поражава, је да нико од вршњака не жели да има било шта са девојчицом која се опила, па уместо да покаже солидарност другови јој се подсмевају, док се другарице склањају из страха да им родитељи на сазнају са ким се друже. Страх да ће родитељи сазнати је највећа брига и малолетница које морамо да водимо на трежњење у Ургентни центар, па нас све, без изузетка, меле да их не позивамо, каже др Ђокић.

Ова лекарка Хитне помоћи додаје и да понекад морају да обавесте полицију, у случају када девојке показују агресивност због које нису у стању да им адекватно и благо-

Оно што је некада било незамисливо сада је уобичајено - девојчице се све чешће опијају, агресивне су, посећују ноћне клубове, облаче се и шминкају као естрадне звезде, изостају из школе... Њихови родитељи често кажу да су немоћни, а друштво као да овај велики проблем потпуно занемарује

времено помогну. На жалост, полиција има само две екипе које раде на терену, па ту помоћ не могу увек на време да добију.

Мислим да је неопходно да и ми, по угледу на развијене земље, донесемо закон који би Служби хитне помоћи, када реагује у оваквим ситуацијама, обезбедио сталну полицијску пратњу. Мислим да би сама свест да ће, уколико се напију, имати посла са полицијом натерала многе младе људе да се замисле пре него што претерају са пићем, а сигурна сам и да би они који им продају алкохол повели мало више рачуна о њиховим годинама, сматра др Ђокић.

Ова лекарка мисли да је неприхватљиво да нико не реагује на праксу да се на уласку у ноћне клубове резервисане за пунолетне особе личне карте траже само дечацима, док девојчице свих узраста могу несметано да их посећују, остају до зоре, конзумирају алкохол и упуштају се у ризичне везе са старијим мушкарцима.

Иако не зна ко је одговоран што је наше друштво за двадесет година њене лекарске праксе прешло пут од апсолутне нетолеранције према опијању жена до отупелости и пасивног посматрања малолетница које сваког викенда завршавају на трежњењу, др Ђокић каже да је немоћ најчешћи изговор.

Имамо једну девојчицу која се више пута опила толико да је изгубила свест, па смо се потрудили да сазнамо ко су јој родитељи. Нашли смо их и, у најбољој намери, обавестили, сматрајући да детету треба стручна помоћ. Од њих смо, међутим, добили одговор да су немоћни, каже наша саговорница.

■ Обострано незадовољство

Реченицу - ми смо немоћни најчешће чује и Александар Марковић,

социјални радник Центра за социјални рад, код кога родитељи долазе онда када проблеми које имају са децом постану нерешиви.

Немоћ о којој родитељи говоре, у ствари, је последица чињеница да је, у последње време, улога породице прилично избледела. Након свих збивања и криза кроз које смо прошли дошло је до урушавања традиционалног система вредности и губљења комуникације између родитеља и деце. Ако до ње и дође онда се базира на увредама и изражавању обостраног незадовољства, јер као што родитељи нису задовољни децом, тако и деца имају примедбе на родитеље. Ту, онда, падају тешке речи, увреде, а родитељи са ригидним погледима на васпитање прибегавају и физичком кажњавању које код неке деце изазива одбојност према породици и тежњу да оду од куће.

На другој страни имамо породице које немају довољно времена да се баве проблемима деце, да са њима разговарају и да буду доследни у васпитним ставовима. Имамо и мајке које не схватају правилно своју улогу, па уместо да буду ауторитети и позитивни примери за идентификацију настоје да буду другарице са ћеркама, што деци збуњује и оставља без неопходног путоказа, сматра Марковић.

Овај социјални радник са десетогодишњим искуством примећује да су девојчице које сада одрастају све агресивније и да су много више од дечака склоне манипулативном понашању које карактерише извртање истине и давање лажних обећања.

У почетку, без обзира шта им саветујете и шта обећају, увек ураде онако како оне мисле. Временом, препознају добре намере стручњака, стекну поверење у њега и ситуација се нагло преокрене у позитивном правцу, тврди наш саговорник који родитељима чија деца показују значајнија одступања од уобичајеног понашања саветује да се озбиљно њима позабаве и да, ако процене да не могу сами, потраже

ИЗЛАЗАК ДО ЗОРЕ, ОПИЈАЊЕ, ГОЛОТИЊА

помоћ стручних служби Центра.

Немоћ да се озбиљније ухвати у коштац са проблематичним понашањем женске омладине видљива је и у школском систему, коме су из шака избјигнени сви васпитни инструменти. Због тога се и они обраћају Центру за социјални рад. Александар Марковић каже да управо школе најчешће указују на непримено понашање девојчица, које се огледа у претераном изостајању са наставе и агресивном ставу према вршњацима и наставницима.

Психолог Драган Кандић из Центра за социјални рад сматра да се савремене девојчице налазе у незавидној ситуацији, јер су приморане да кроз транзицију одрастања пролазе у тешким друштвеним условима.

Оно што можемо означити као доминантну карактеристику такве ситуације је да се традиционални модели женствености, као што су елеганција, лепота, грациозност, потискују од најранијег узраста. Прво долазе цртани филмови у којима доминирају вулгаризовани и еротизовани женски ликови, а у каснијем узрасту модели за идентификације постају фолк звезде и жене чија животна прича је повезана са криминалцима, политичарима и људима са дубоким новчаником и плитким моралом.

Истовремено се, осим Новака Ђоковића, младима не нуди ни једна медијски препозната позитивна слика. Живимо у земљи у којој доктори наука, који су академску титулу стекли на престижним светским универзитетима, у медије долазе зато што не могу да нострификују дипломе што њихов труд чини бесмисленим, док једна фолк певачица осуђена за криминал бива слављена као краљица. У таквом друштву није необично да девојке схвате да је исплативије да буду спонзорше и не чуди што се и родитељи труде да им обезбеде све услове за „скупо“ удомљавање.

Овај психолог сматра да сви морамо прихватити део одговорности, јер се за поразну слику економског сиромаштва, које прати духовно и културно пропадање, заслужна читава нација. Нарочито одговорним сматра оне који се баве културом и образовањем, јер они морају обезбедити услове да се култура постави на место репера државе и друштва.

Наше друштво, које две деценије није кадро да оконча транзицију, још увек не може да препозна узроке промене понашања омладине. Уместо тога бавимо се усавршавањем вештине замењивања одговорности, изговорима која родитељима, државним институцијама и медијима даје алиби за пребацивање лопте у туђе двориште.

НОВИ ЗАПЛЕТ ОКО ЗАПЛЕТА

Отворе

Прошло је 17 месеци од самоубиства мог покојног супруга Милана Стојановића, који се убио због незаконито продате имовине, а 14 месеци од када смо исељени из наше породичне куће која је на такав начин отета, тако да моја деца, која су сирочићи, и ја живимо у тотално растуреној породици.

Овим речима удовице Мире Стојановић започета је конференција за новинаре која је била заказана преко пута некадашње породичне куће Стојановића, у Улици црвеног барјака 17, продате „на добош“ због банкарског кредита који није благовремено враћен. Кућа је сада у поседу Милице Вујиновић, власнице фирме „КМБ“ из Београда, која ју је купила регуларно на другој лицитацији Основног суда за 70 одсто процењене вредности (116.000 евра) и са њом има нове планове. Поднела је већ захтев за издавање дозволе за надоградњу, иако, с друге стране, бивши власници покушавају, ако не да поврате породичну кућу, онда бар један део имовине којим би трајно решили своју егзистенцију.

Мира Стојановић је пред укљученим камерама навела да им је све отето и уништено, тако да се осећају изгубљенима у срцу Шумадије, али ипак верује да ће на крају закон бити на њиховој страни.

Наша агонија и даље траје, али, богу хвала, клупко је почело да се одмотава тако да су покренуте истраге против два вештака, Василија Пајовића и Тихомира Петковића, који су кућу обезвредили и у црно нас завели. Овим путем молим државу и све државне институције да мој случај по хитном поступку почну да решавају, рекла је Мира Стојановић.

■ Нови поступак

Циљ сазивања конференције за медије, уз присуство адвоката Татомира Лековића, који заступа интересе породице Стојановић, био је да обелодане како вештаке криве за своју садашњу ситуацију, јер да су они дали реалне процене вредности непокретности питање је да ли би њихова кућа била продата под

ДЕЧАЦИ ЗА ПРИМЕР

Вратили н

Петорица другара, узраста од 13 до 15 година, враћајући се са базена нашли су новчаник са око девет хиљада динара и разним документима. Без размишљања, пронашли су власника на другом крају града и вратили новчаник

Када су се прошлог понедељка враћали са купана на Градским базенима петорица најбољих другара нису ни сачунали да ће њихове слике осванути у новинама и да ће својим поступком задивити све оне који су чули причу о томе како су пронашли изгубљени новчаник и у року од пола сата појавили се на вратима стана његовог власника на другом крају града и вратили га са нетакнутом садржином.

Кристијан Васић (14), Ђорђе Савић (14), Богдан Јовановић (13) и Немања Дунић (13) ученици су Основне школе „Мирко Јовановић“ на Аеродрому, а најстарији међу њима је Михајло Марковић

„РЕЦЕПТ“ ДАНАШЊИЦЕ

Брзо, лако, без муке

Пошто је циљ што брже постићи што више, креће се са брзим стицањем дипломе преко приватних факултета, следи брза витка линија коју обезбеђује липосукција, па брзо долаже до новца који доноси спонзорство или нелегалне радње, а све се на крају крунише друштвеним статусом који се стиче приближавањем мушкарцима који имају новац и моћ. Не треба да чуди што девојчице желе да изгледају одрасло, негују култ тела, што пумпају уста, повећавају и подижу делове тела силиконима, јер им у периоду када уче како да виде и доживљавају свет око себе шаљемо поруку да се тај свет врти око шарених слика кича, спонзорства и порнографије које обећавају брзо достизања жељених циљева, оцењује психолог Драган Кандић.

СВИ ИМАМО ДЕО ОДГОВОРНОСТИ: ПСИХОЛОГ ДРАГАН КАНДИЋ

ЕНЕ И ПРОДАЈЕ КУЋЕ МИЛАНА СТОЈАНОВИЋА ФРЕОНА

На истрага против вештака

Породица покојног Милана Стевановића поднела је кривичне пријаве против двојице судских вештака из Крагујевца Василија Пајовића и Тихомира Петковића због нереално ниске процене њихове породичне куће, која је судски одузета и продата, а Основно јавно тужилаштво је на основу тога покренуло истрагу. Експертна Грађевинског факултета у Београду показала да је кућа у моменту процене вредела 446.153 евра, а не око 160.000 евра, како су утврдила два вештака

тим условима и да ли би данас били бескућници, што је главу породице Милана навело да дигне руку на себе. Отуда чланови породице Стојановић траже понављање судског поступка у коме је, по њима, било неправилности.

Адвокат Татомир Лековић покушао је да са правне стране објасни како ствари стоје и предочи неке нове детаље везане за овај случај.

– Поступак је покренут на предлог Основног јавног тужилаштва. Вештачи су проценили да имовина породице Стевановић вреди 160.000 евра, а продата је за 110.000 евра. Знано се да то није реална цена, али није вредело. Зато и сумњам да иза овога стоји корупција, али о томе ће одлучити надлежне инстанце, каже адвокат Лековић.

АДВОКАТ ТАТОМИР ЛЕКОВИЋ СУМЊА ДА СЕ РАДИ О ТЕШКОЈ КОРУПЦИЈИ

– Лажним исказима је ово обезвређено. За сада процесуирају се два вештака који су дали лажне исказе. Њихови искази су проверавани од стране других вештака и од њихове највише струковне институције, а то је Грађевински факултет у Београду, и сви су потврдили да су вештачи обезвредили овај објекат, каже адвокат Лековић, додајући да то значи да ће сада вештачи одговарати за давање лажног исказа и злоупотребу службеног положаја, јер су регистровани као службена лица у Министарству правде.

– Иза ове куповине стоји корупција, и то у најпрефињенијим облицима, и ја очекујем да ће органи гоњења ићи даље и да се неће завршити само на вештацима, каже Лековић.

Он није хтео да се изјасни да ли ће због тог пропуса тужити државу или вештаке, уколико се докаже њихова кривица, за надокнаду штете за тако велику разлику у цени куће. Рекао је једино да је полицији и тужилаштву добро познато чиме располажу и сада је све на њима.

Реч експерата

Експертски тим са Грађевинског факултета у Београду донео је закључак да је поменута непокретност, кућа са локалима у Улици Црвено барјаче од 278,93 квадрата, и са плацем од 329 квадратних метара вредела 14. августа

МИРА СТОЈАНОВИЋ СА ПРОЦЕНОМ ВЕШТАКА ИЗ БЕОГРАДА

2008. године 34 милиона 528.226 динара, када је курс евра био 77,39 динара, односно 446.153 евра.

Вештак Василије Пајовић је вредност ове непокретности проценио на 19,2 милиона динара, а вештак Тихомир Петковић на око 16,5 милиона динара, да би се после усагласили на вредност од нешто више од 19 милиона динара. Пореска управа је некретнину проценила на 50 милиона и 362 хиљаде динара септембра 2010. године, а самостални вештак Добривоје Ковиновић на 73,8 милиона динара децембра 2012. године.

У свом мишљењу о вредности непокретности комисија вештака Грађевинског факултета је навела да је својом проценом утврђивала „фер тржишну вредност“ која према међународном рачуноводственом стандарду представља „цену по којој ће се обавити купопродајна трансакција између заинтересованог продавца и заинтересованог купца, у условима када ни један ни други нису под принудом да продају, односно купе имовину која је предмет трансакције и у којима обе стране располажу одговарајућим сазнањима и релевантним чињеницама“.

Комисија сматра да би питање истражног судије Основног суда у Крагујевцу Милосава Недељковића

„да ли су вештачи грађевинске струке Василије Пајовић и Тихомир Петковић правилно извршили вештачење у складу са струком предметне непокретности“, било адекватније формулисано уколико би гласило – „да ли процена вредности непокретности која је у извештају вештака Пајовића и Петровића у интервалу реално остварених цена на тржишту, у ситуацији када ни продавац ни купац нису под принудом да продају, односно купе непокретност“.

То се може сматрати и као покушај да се на неки начин заштите њихове колеге вештачи, или да се конкретно изјасне о њиховој кривци, па су то ипак препустили правосудним органима да сами тумаче. Експертски тим из Београда констатује да процењена вредност

у налазу Тихомира Петровић износи 16 милиона 493 хиљаде динара, што је на дан вештачења еквивалентно 223.454 евра, а на дан усаглашавања мишљења два вештака 21. јула 2009. године износило је 177.128 евра, а на дан рочишта и продаје 167.137 евра. Некретина је продата за 70 осто процене вредности – за 116.996 евра.

Подсетимо, суноврат породице Стевановић почео је када је Милан Стевановић, као приватни предузетник, подигао кредит у износу 50.000 евра код Фонда за развој. Милану и Мири Стевановић имовина је одузета и продата судским путем пошто покојни Милан, власник сервиса расхладних уређаја „Фреон еко“, није у целости вратио кредит од Фонда за развој узет 2003. године.

Гарант да ће вратити кредит у целости била је „Креди“ банка. По причи породице, али и њиховог адвоката Татомира Лековића, они су отплатили половину кредита. Најпре су почели да касне са ратама, због чега им је наводно сугерисано из врха банке да могу да застану, јер ће им бити одобрен репрограм. Уместо репрограма банка је отплатила њихов дуг у целости, да би одмах потом активирала хипотеку којом је Стевановић јемчио банци. Заложито је, дакле, комплетну имовину која се налазила на катастарској парцели у Улици Црвено барјаче 17, рачунајући и пословни део објекта.

На дан првог извршења 1. фебруара 2012. године Милан је, док су његовој кћерки указивали лекарску помоћ јер јој је позлило због те мучне ситуације, у наступу очаја, иако су судски извршитељи били у кући, а полиција у суседној соби са лекарима, утрчао у другу просторију, узео пиштољ и убио се. Иза себе је оставио опрштајно писмо у коме је написао да га не воде у блицу и да се убио зато што није могао да поднесе губитак куће.

Елизабета ЈОВАНОВИЋ

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ГРАД КРАГУЈЕВАЦ
Градска управа за послове локалне самоуправе и опште управе

ОБАВЕШТЕЊЕ О ПОСТУПКУ

ОДЛУЧИВАЊА О ПОТРЕБИ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Градска управа за послове локалне самоуправе и опште управе, Секретаријат за грађевинарство, урбанизам и заштиту животне средине, Служба за заштиту животне средине, обавештава јавност да је на захтев носиоца пројекта "034 Метал рец цлинг" д.о.о. из Крагујевца, донето Решење број: ПП-06-501-168/13 и спроведен поступак одлучивања о потреби израде студије о процени утицаја на животну средину Пројекта – Постројење за управљање неопасним отпадом (челични материјали, обојени метали, алуминијум, олово, цинк, калај, бакар, бронза, месинг, мешани материјали, пластика, отпадни пнеуматици, отпадни папир и картон, стакло), чија се реализација планира на кп.бр. 1508 КО Крагујевац 1 (ул. Складишни центар бр. 5), Град Крагујевац.

У спроведеном поступку донето је Решење да за предметни објекат није потребна израда студије о процени утицаја на животну средину, будући да се за планиране карактеристике пројекта, уз примену важећих техничких норматива и стандарда прописаних за изградњу, коришћење и одржавање ове врсте објекта, као и одговарајућих мера заштите које су утврђене наведеним решењем, односно услова које су утврдили други овлашћени органи и организације, не очекују значајни негативни утицаји на чињоце животне средине у току извођења и коришћења пројекта.

Донето решење заснива се на анализи захтева носиоца пројекта и података о локацији, карактеристикама и могућим утицајима пројекта на животну средину, при чему су узети у обзир прописани критеријуми за пројекте наведене у Листи ИИ Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08).

Представници заинтересоване јавности могу изјавити жалбу на донето решење у року од 15 дана од дана објављивања овог обавештења. Жалба се изјављује Министарству развоја, енергетике и заштите животне средине, а подноси се преко првостепеног органа.

Обавештење се објављује на основу чл. 10. став 7. и чл. 29. Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник Републике Србије“, бр.135/04, 36/2009).

Новчаник власнику

(15), који иде у Прву техничку школу. Скромни и лепо васпитани дечаки дане распуста проводе, углавном, на базенима, играју фудбал и друже се са својим вршњацима.

Враћајући се прошлог понедељка са купања, у свом насељу, на Аеродрому поред тротоара, Ђорђе је угледао новчаник, сав изгажен и бео од прашине. Када га је подигао видео је у њему возачку и саобраћајну дозволу, личну карту, платну картицу, рачун, новац. Сва петорица су без размишљања решили

да пронађу власника и врате му новчаник. Ни једног тренутка нису помислили да га задрже и узму новац. Прво су десетак минута сачекали, надајући се да ће се неко вратити да га потражи, а пошто се то није догодило питали су власника оближње радње да ли је можда видео ко је изгубио новчаник.

– Ни он није знао чији је, а пошто смо на картици из новчаника прочитали име власника и адресу, сви смо сели у такси и одвезли се у Стару колонију, до зграде на тој адреси. Ушли смо у зграду и од стана до

стана на сваком спрату тражили на вратима плочицу са презименом са документа, прича Ђоле који је пронашао новчаник.

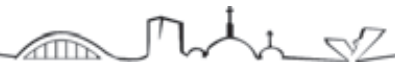
Остали потврђују његову причу и кажу да нису ни помислили да задрже новчаник и да су их родитељи васпитали да увек врате оно што није њихово. Када су коначно нашли зазвонили су, а врата им је отворила жена која је рекла да је мајка Ивана Б. (26), који је, журећи у болницу да обиђе супругу пред порођајем, уместо у торбицу новчаник спустио ван ње. После десетак минута се присетио шта је урадио и вратио се на место где се то догодило, али новчаника више није било. У том тренутку дечаки су се већ налазили пред вратима стана у коме живи.

Питали су госпођу на вратима да ли ту живи Иван, а када је она одговорила потврдно објаснили су јој да су пронашли његов новчаник и да су га донели. Такође су рекли да нису дирани новац и да су само потрошили 250 динара за такси. У новчанику је, осим докумената, било и нешто мање од девет хиљада динара, а власник је поштене проналазаче частио са 2.500 да купе сладолед и попију сок. Каже да би га много више времена и новца коштало да поново вади сва документа која су била у новчанику, а обећао је да ће се новим другарима сигурно још који пут одужити.

Г. БОЖИЋ

НОВЧАНИК НАШЛИ НА АЕРОДРОМУ, ПА ОДНЕЛИ У СТАРУ РАДНИЧКУ КОЛОНИЈУ: КРИСТИЈАН, ЂОРЂЕ, БОГДАН, НЕМАЊА И МИХАЈЛО

АНДРИЈА
ЖИВАНОВИЋ ИЗ
ПОСКУРИЦА ИМА
НАЈЛЕПШЕ ЕТНО
ДВОРИШТЕ

НАГРАЂЕНИ ЗА КРЕАТИВНОСТ И ТРУД:
ВЛАСНИЦИ НАЈЛЕПШИХ ДВОРИШТА У СКУПШТИНИ ГРАДА

ПРОГЛАШЕНА НАЈЛЕПША ДВОРИШТА

Цвеће и машта могу св

Највреднији домаћице и домаћини, учесници традиционалне манифестације „Дани отворених дворишта“, добили пехаре, вредне награде, али и прилику да се такмиче за титулу најлепшег дворишта Шумадије

Да мало цвећа, која садница и много маште обичан травњак могу да претворе у рај на земљи показали су још једном домаћини и домаћице из Крагујевца и околине. Најбољим и најкреативнијим учесницима манифестације „Дани отворених дворишта“, која се одражава већ осму годину за редом, уручене су прошле недеље награде.

Од 84 домаћинстава, чланови жирија, сачињеног од представника ЈКП „Зеленило“, Одељења за пољопривреду и Градске туристичке организације, изабрали су по три најлепша у четири категорије.

Највише кандидата и ове године било је из Влакче, села које је на неки начин и покретач овог зани-

мљивог избора. Зато и није чудо да је прву награду у категорији најлепше двориште добио управо Ненад Алексијевић из овог села, а вицешампион постао је његов комшија Ратко Јовановић. На трећој позицији нашла се Биљана Перић из Машлошева.

Најлепше етно двориште има брачни пар Живановић из Поскурица. Андрија и Слађана су искусни такмичари, а ове године њихов труд и креативност заслужили су пехар.

„Двориште смо у етно стилу почели да уређујемо пре седам-осам година. У то време сам радио као превозник и ни сам не знам зашто почео сам да прикупљам точкове од старих запрежних кола, па разне дрвене ситнице, а онда набавио и читава запрежна кола. Уредили смо и фонтану. На такмичење за најлепше двориште први пут смо се пријавили пре три године. Лани смо добили другу награду за најлепши детаљ, прича овогодишњи шампион Андрија.

За овим брачним паром тек за нијансу ове године заостаје „авлија“ Мило-

мира Цицића из Страгара, такође искусног такмичара, док је у категорији етно дворишта треће место освојила Јелена Лазаревић из Чумића.

Најлепше „парк двориште“ има Страгарка Лидија Лазвић, а Ради и

ОВАКО ИЗГЛЕДА ДВОРИШТЕ МИЛОСАВА ВУЧКОВИЋА ИЗ ВЛАКЧЕ

ВИЦЕШАМПИОНСКА ТИТУЛА ЗА ПАРК ДВОРИШТЕ ПОРОДИЦЕ ЖИЖАКОВИЋ ИЗ ГРОШНИЦЕ

У протеклих месец дана у више наврата змије су се појавиле и у Крагујевцу, у граду. Колико тачно нико не зна, мада се у појединим медијима појавила бројка од 10, јер се нигде званично не евидентирају ти подаци, једино уколико некога не уједе змија, па тај заврши на Инфективној клиници. На срећу, ове године уједа није било.

Ипак, присуство змија у урбаној зони изазвало је узнемирење појединих грађана, поготово што је мало је оних који праве разлику између отровних и неотровних змија. Иако ови крајње неочекивани сусрети буде страх и nelaгодности нема разлога за панику, јер сви до сада откривени узорци били су искључиво змије неотровнице, које су у то и законом заштићене.

■ Кога звати

Појава змија у урбаним срединама није реткост, нарочито у пролећним месецима када излазе из склоништа у којима су презимиле у потрази за храном. Додуше, тешко да ће се змија наћи у строгом центру града, где је велика фреквенција саобраћаја, али може у оних деловима који су склоњенији, попут запуштених дворишта, тавана, неуређених површинама које се ретко косе, затим поред Лепенице, језера. Једна се завукла и у гелек ауто код Грудног одељења.

Змија када крећу у потрагу за водом и храном, кажу стручњаци, деси се да залутају усред градске вреве, што је последица њене уплашености и дезоријентисаности, па се појаве и тамо где се она најмање очекују. Када се и десе блиски сусрети човека са гмизавцем настаје метеж и питање коме се обратити у таквим ситуацијама. Креће јалово окретање бројева телефона полиције, ватрогасца, комуналне инспекције и комуналне полиције, па ЗОО хигијене. Неки окрену и ПМФ, рачунајући да они и-

КАД ЗМИЈЕ ЛЕТИ „ИШЕТАЈУ“ У ГРАД

Шта бисмо да није Мирка

У ГРАДУ СЕ НАЈЧЕШЋЕ ПОЈАВЕ СМУКОВИ И БЕЛОУШКЕ

У Крагујевцу нема установе која би могла да помогне грађанима ако их изненади змија у дворишту или на јавном простору, али ту је Мирко Мијановић, бравар по струци, који је ухватио на хиљаде змија

мају тераријуме у Акваријуму и обучене људе који могу безбедно да их уклоне.

На жалост, нико у граду нема сертификат, нити је обучен и овлашћен за њихово хватање. Најчешће, ако се ко од грађана обрати побројаним институцијама за помоћ, путеви воде само до једног човека, кога, чак и они који га контактирају, не знају у ком својству ради. Реч је о Мирку Мијановићу, бравару по струци, који има и завршене три године Филолошког

факултета, а кога је борба за голу егзистенцију и љубав према животињама, навела да уплива у ове воде. Њега су три пута до сада уједале отровнице на „раду“, али никада није одустајао. Чак је хватао змије за потребе појединих фармацеутских кућа. Сада се углавном јавља на спорадичне позиве. Отуда је, каже, принуђен да наплаћује своје услуге, али није скуп - 2.000 динара по „акцији“, било да ухвати змију или не. Проведено време на терену је око три сата. Уз то потребно је и да му се обезбеди превоз. Ради уз помоћ штапа и канџа, а ухваћена змија, без обзира да ли је отровница или не, завршава у платненој јастучници, из које је доцније пушта на места где никога не угрожава.

■ Змије близу Медицинског факултета

Закон је, каже Мирко, ригорозан и казне су преко

50.000 динара за убиство змије, мада човек никако није заштићен од њих. Он је за шест година ухватио неколико хиљада змија, али су га ујеле само три отровнице. Овде има шумских удава, белоушки, неколико врсти смукова, а од отровница шарки и поскака.

Змије обично иду за глодарима у потрази за храном и зато их има у градској зони. Имају сензоре да осете жртву и на 1.700 метара, а већ на 200-300 метара одређују величину жртве.

Интересују ме те животиње. Својевремено сам их скупљао због вађења отрова. Сада одлазим по позиву Комуналне полиције, са којом имам усмени договор док се закон не донесе, а обећали су и да ће ме запослити када се донесе закон. Пре неколико дана имао сам једну интервенцију хватања балканског смука од два метра, јер нема службе која то ради, каже Мијановић.

Током ове године интервенисао је 15 пута. Ни у једном случају није била у питању отровница. Четири-пет змија је ухватио на локацији преко пута Медицинског факултета, једну код Мале ваге, у

насељу иза Силоса и Малим пчелицама.

Прошле године је имао шездесетак интервенција, углавном по приградским и сеоским срединама. Ухватио је тада и два поскака, једног на Метинином брду, а другог на Пивари, и у оба случаја радило се о пријави грађана.

■ Комуналци само преусмеравају позиве

Грађани нам се обраћају када виде змију у свом поседу, а ми онда контактирамо лице које може да их уклони. Он их хвата, односи у природу и тамо пушта, пошто змије не смеју да се убијају. Трошкове сноси лице које је то пријавило, уколико се ради о приватном поседу, а ако се змија уочи на јавној површини трошкове сноси град. Тренутно Мирко Мијановић то ради без икаквог сертификата, дакле није овлашћен, али како у Крагујевцу нема овлашћене агенције која се бави уклањањем гмизиваца, он се на личну одговорност и добровољно бави овим послом, каже Михајло Зарић, начелник комуналне полиције у Крагујевцу.

Он каже да је у овој години било три пријаве комуналној полицији и радило се о неотровницама.

Прошле године такође се није радило о алармантно броју змија да би град интервенисао на озбиљнији начин. Уз то, нико у комуналној полицији није обучен за хватање змија, па чак ни у ЗОО хигијени, каже Зарић.

По његовој причи, змије често грађани виђају на језеру, али то су белоушке које су потпуно безопасне, а ове године није било ни једног уједа отровница.

Моје мишљење је да је град безбедан по питању појаве змија и гмизаваца. Због непознавања, људи врло често замене отровнице воденим змијама и гуштерима, напомиње наш саговорник.

Мирко Мијановић, иначе, нема никакав уговор са градом, а немо-

МИРКО МИЈАНОВИЋ НЕМА СЕРТИФИКАТ, АЛИ ОДЛАЗИ ГДЕ ГОД ДА СЕ ПОЈАВИ ЗМИЈА

БАРБАРА ГУТМАН, КРАГУЈЕВЧАНКА ИЗ БУДИМПЕШТЕ

Уметност је њен начин живота

Крагујевачка уметница се цртежима и сликама у акварел техници трећи пут представила домаћој публици. Објашњава зашто је студирала у Јерусалиму, о различитим приступима уметности, да понекад суштина уметничког дела није да се сачува - већ да се уништи

Уторак је, у Малом ликовном салону, затворена изложба цртежа и слика Барбаре Гутман, Крагујевчанке која живи и ради у Будимпешти. Љубитељи уметности су скоро месец дана могли да уживају у сликама и цртежима из серије „Интензивни курс прихватања“, а изложба је затворена инсталацијом „Кадиш за Михаила“.

Ово је већ трећи пут да уметница излаже у родном граду, у коме је завршила основну и средњу школу, а затим је наставила школовање у Израелу и Мађарској. Како сама каже, уметност је њен начин живота, али све до завршетка гимназије сматрала је да нема талента:

- Са 14 година први пут сам отишла на часове цртања, али се током гимназије то самопоуздање изгубило. Када је требало да упишем факултет, отишла сам на два теста

-Тада сам коначно открила оно што ме занима и почела да се дружим са људима сличних интересовања и једноставно се пронашла у свему томе. Са ове дистанце, мислим да је то био и начин преживљавања мучних деведесетих година, јер смо сви живели у неком мекхуру, у коме смо се само концентрисали на свој рад и занемарили реалност која нас је окруживала, каже Барбара.

■ Лоша за Београд, добра за Јерусалим

Ипак, део те реалности „закачио“ је и њу када су је четири пута одбили на Академији у Београду.

- Та прва година била је језива јер су се сви моји пријатељи уписали на факултет, осим мене. Конкурвенција је била огромна, на једно место конкурисало је 12 људи, али било је и корупције. После сам се навикла. Веровала сам да ако ја добро радим, ако сам истрајна, на крају ће ме примити.

Међутим, ни после три пријемна испита београдски професори нису препознали њен таленат, па је Барбара отишла тамо где су јој се врата широм отворила. - Пред четврти пријемни отишла сам код оца, који је радио у Јерусалиму, и одмах се заљубила у град. Конкурс на њиховој Академији већ је био завршен, али су ми рекли да пошаљем портфолио. Примили

су ме, иако су сва места већ била попуњена, а у Београду су ме поново одбили. Тада сам одлучила да искористим прилику и останем у Израелу.

Признаје, на почетку факултета била је потпуно слуђена, јер се приступ уметности у Београду и Јерусалиму битно разликује.

- Код нас прво научиш да црташ и сликаш, а онда се креативно ослобађаш, док у Јерусалиму имају амерички посмодерни приступ уметности. Имали су јако концептуалне курсеве и тек када сам отишла на

БАРБАРА ВОЛИ ДА РАДИ СА ОСЕТЉИВИМ МАТЕРИЈАЛИМА

докторске студије у Печеј успела сам да повежем та два приступа. Схватила сам да не морам да изаберам један или други, већ да откријем где се ја проналазим у оба.

Тако је спојила цртање и сликање, што и иначе највише воли да ради, са инсталацијама, које су врло честе на њеним изложбама.

- Битно ми је да радим обе ствари, јер када сликам само уђем у студио и почнем да радим. То увек иде веома спонтано. Код инсталација идеја настане у трену, али су некада потребни месеци да се замишљено и оствари. Тако сам за ову изложбу тестирала материјал три месеца. Пошто је реч о фигурама од слаткиша, разговарала сам са лицидерима и посластичарима како да се не отопе, кристализују и сачувају до изложбе.

■ Најдража дела

Иначе, 1.200 ових фигура је на заварању изложбе постављено на под, а публика их је уништила својим корацима. Ово није први пут да инсталације заврше на овај начин,

јер уметница воли да ради са осетљивим материјалима.

- Људи уметност схватају као нешто што се конзервира и траје, али овај рад не постоји ако се не уништи. Ја сам га и направила да би се уништио, јер је он тек тада жив. Све док публика није ушла он се производи, а трајао је само та два или три сата. Једна од мојих најдражих изложба је „90 минута о детињству“, која се истопила за тих деведесет минута. Цела дечија соба је била направљена од ручно прављеног папира и њена сврха је била да се нестане.

Ипак, најдража изложба јој је уједно била и прва самостална у животу, такође у Малом ликовном салону. Реч је о „Последњој скулптури избегличке уметности“, коју је имала као тек свршени студент, а која јој је отворила многа врата.

- Морам да издвојим и изложбу „Унутрашња померања“ у Културном центру у Бетлехему, у Палестини. То је јако конзервативна средина, а ја сам приказивала серију цртежа у којима је било доста актова. Користим сексуалност да бих причала о неким другим стварима, унутрашњости жене и начину размишљања, али оно што се видело голим оком су били актови. Организатори су знали шта ће цртежима бити представљено, али то је био први пут у историји да је неко тамо излагао актове. Међу нама постоји огромна културна разлика и они су прилично затворена средина, тако да нисам знала шта да очекујем, али је све испало дивно, прича наша саговорница.

Барбара воли да се бави и педагошким радом, па је тако пре две године у Будимпешти отворила своју уметничку школу.

- Битно ми је да нађем баланс, да имам времена да се бавим својим радом, али и да предајем. Држим курсеве цртања, сликања, историје уметности, развијања креативности и увода у савремену уметност, који су подељени у два семестра. Углавном је то око 30 полазника од седамнаест до 65 година, подељених у мале групе.

Објашњава да је такав лични приступ уметности њој јако близак и да је то понела из Србије, за коју има велике планове. Није желела да нам их открије, али каже да је у 21. веку све могуће и свака врста уметности има своје место.

Виолеџа ГЛИШИЋ

ашта

Дарету Жижаковићу из Грошнице припала је вицешампионска титула.

- Ове године пријавили смо се први пут, па нисмо очекивали награду. Комшиница нас је наговорила. Двориште сами сређујемо. Некада је било много лепше и више смо му пажње посвећивали, али остарело се. Сада имамо више дрвећа него цвећа, пошто дрвеће тражи мање труда, прича овај времешни брачни пар.

На трећем месту у овој категорији нашао се још један домаћин из Влачке - Милосав Вучковић.

Награде су додељене и за најлепше и најбоље осмишљене детаље. Добро око за детаље очигледно чешће имају жене. Љиљана Стевановић из Угљаревца победила је и освојила је „златни пехар“, а награђене су и Весна Огњеновић из Церовца и Светлана Ђурић из Страгара.

Победницима, на свечаном пријему у Скупштини града, нису уручени само медаље и пехари већ и лепе награде, попут викенда на Копаноику, вечера у ресторанима „Језеро“, „Библиотека код Милутина“ и „Босна“ и дарови још неколицине спонзора. Сви они имаће, за десетак дана, поново прилику да одмере снаге и то са домаћинима из читавог региона. Наиме, 18. јула у Деспотовцу биће проглашена најлепша дворишта у региону.

М. О.

гуће га је и имати јер закон то нигде не регулише. Њега је ангажовало претходно руководство комуналне полиције, тако да Зарић не зна да ли се он сам понудио или су га неки други канали довели до њихове службе. Углавном, поседују његов мобилни телефон и уколико им се неки грађанин обрати за помоћ, упуте га на Мирка.

Михајло Зарић додаје да они немају никакве договоре са ПМФ-ом, нити Акваријумом који има тераријуме, па чак ни за ситуацију само привременог одлагања ухваћених змија, јер их треба транспортовати до природног станишта.

- Не постоји организовано деловање за хватање змија у граду. „300 хигијена“ нема обучене људе за то, она се углавном базира на псе луталице и мачке, што је много већи проблем у граду него тренутна појава змија. У Београду су другачије прилике, они имају златни врт, па им је лакше да то реше, каже Зарић, додајући да овде то јесте то проблем, али не толиких размера, с обзиром на мали број пријављених.

Шеф „300 хигијена“ Александар Гајић потврђује да немају обучених људи за змије, већ само за псе, мада им се људи обраћају и због змија, рачунајући да су они задужени за све животиње. Он сматра да то могу да раде само људи са ПМФ-а који су стручњаци за рептиле, али и он нас је усмерио на Мијановића.

- Ми немамо ни опрему и немамо где змије да складиштимо. Било је случајева и да су из комуналне инспекције људе усмеравали на нас. Од комуналаца смо примили једну пријаву ове године и још једну када су биле оне велике врућине. Рекли су нам на ПМФ-у да нису биле отровнице и да им се обратимо ако постоји такав проблем, јер ми и када би их ухватили, не би имали где да их држимо, каже Гајић.

Међутим, таква информација није нам потврђена на ПМФ-у на одсеку биологије. Они тврде да немају људе са сертификатима за тај посао. Исто кажу и ватрогасци. И тако у круг, јер Крагујевац нема Завод за заштиту природе, као што га имају Београд и Ниш.

Елизабета ЈОВАНОВИЋ

ИЗЛОЖБА „ИНТЕЗИВНИ КУРС ПРИХВАТАЊА“, ПРВА САМОСТАЛНА ИЗЛОЖБА У МАЛОМ ЛИКОВНОМ САЛОНУ

професионалне оријентације и имала максималне бодове на уметности. Тако сам отишла у Београд, уписала „Шуматовачку“ (Центар за ликовно образовање) и Вишу школу ликовних и примењених уметности и почела да се спремам за Академију.

Тих година Барбара се радо сећа, иако јој је радни дан трајао и по четрнаест сати. У осам ујутру одлазила је на предавања у Вишој школи, а поподне на часове у „Шуматовачкој“ и код професорке Снежане Кнежевић.

ДЕЧЈА СОБА НАПРАВЉЕНА ОД ПАПИРА, ГАЛЕРИЈА У ПЕЧУЛУ, МАЂАРСКА

„ПОСЛЕДЊА СКУЛПТУРА ИЗБЕГЛИЧКЕ УМЕТНОСТИ“

ЈЕДНА ОД 46 РАЗГЛЕДНИЦА, КУЛТУРНИ ЦЕНТАР БЕТЛЕХЕМ, ПАЛЕСТИНА

УНУТРАШЊА ПОМЕРАЊА РАД ИЗЛОЖЕН У ПАЛЕСТИНИ

РАЗГОВОР С ПОВОДОМ: ЖАРКО РАДАКОВИЋ, ПИСАЦ

Уметност може све, она има моћ

Теорије доживљавања уметности су истраживале деловање књижевности или ликовних уметности, али о деловању музике мало је писано. Давид Албахари и Жарко Радаковић покушали су да исправе ову „неправду“ и родила се јединствена „Књига о музици“ која кроз причу о бендовима и ауторима говори о још много чему

Разговарала Марија Обреновић

Издавачка кућа „Лагуна“ недавно је пред публику ставила једно поспе необично дело. „Књига о музици“ настала из пера два врсна писца, Жарка Радаковића и Давида Албахарија, нуди читаоцу увид у музику појединих познатих савремених музичара и група, али истовремено прича причу о снази уметности, преиспитивању себе и свега око себе, животу у емиграцији и још много чему.

Идеју за књигу која се тешко сврстава у било који жанр пошто се налази на размеђи између музичких огледа и збирке прича, свакако дугујемо Жарку Радаковићу, Новосађанину који годинама живи у Немачкој, човеку који је током свог стваралачког опуса постао мајстор стварања уметности „у четири руке“. Иза њега је шест књига, од тога су две настале у сарадњи са америчким компаративистом Скотом Аботом.

Сарађивао је са уметницима Ером Миљивојевићем, Јулијем Книфером и Нином Попс, али и са старим крагујевачким знанцем Пјером Валтером Полицом.

Аутор је више зборника и антологија, а својевремено је уређивао немачки часопис за књижевност и уметност. Њему српски читаоци дугују и превде двадесетак књига Петера Хандкеа.

Ово није ваша прва „заједничка књига“. У чему је специфичност писања „у четири руке“?

Писање заједно са неким је за мене и одраз потребе за проширењем медија. Ја сам „дете“ концептуализма, правца у уметности,

зачетог крајем шездесетих и почетком седамдесетих година. Иако сам почео да пишем још половином шездесетих година, пожелео сам одмах, суочивши се са тим новим стремљењима у уметности, да напустим писање, или да га примењујем у уметности. У то време сам интензивно сарађивао са водећим београдским концептуалистом Ером Миљивојевићем. У периоду од 1971. до 1974. извели смо три перформанса, значајне представе које су оставиле траг на београдској уметничкој сцени. А то је био заједнички рад. У писању сам у исто време експериментисао са писцем Миодрагом Вуковићем. Писали смо заједно, реагујући на текућа збивања записивањем реченица, речи, фрагманата, додајући се прибором за писање, седећи заједно у кафани. Нису то биле за нас само вежбе. Те реченице смо после обојица користили у својим текстовима, без потребе да то некемо саопштимо, али Вуковић и ја смо одлично знали шта смо радили.

Касније, у Немачкој, бавећи се истраживањем књижевности Петера Хандкеа, колеги у том послу Скоту Аботу предложио сам да отпутујемо на реални географски простор Хандкеове књиге „Понављање“, коју смо заједно читали. Намера нам је била да „на терену“ проверимо однос фикције и стварности, да преиспитамо да ли је у стварности збиља постојало то описано у књизи. Све време смо водили дневнике. Паралелно. Наше путописе смо онда и објавили, у заједничкој књизи „Понављања“. Скот је касније постао, као и ја, преводилац Хандкеових књига на енглески језик. Једном смо и заједно путовали са нашим аутором, Петером Хандкеом. Из тадашњих путописа настала је наша друга заједничка књига, „Вампири & Разумни речник“.

Како сте се одлучили да исти „рецепт“ примените и са Давидом Албахаријем?

Са Давидом Албахаријем ми је тако нешто било по себи разумљиво. Одлично се познајемо читавог живота. Пратимо један другог на својим књижевним путевима од самих почетака.

На наш репертоар смо ставили музику. Могла је Давидова и моја заједничка тема да буде и нешто друго. Али ми јесмо, уистину, од најмлађих дана заједно слушали музику. Боба Дилана, на пример. Групу „Беатхер Репорт“. Сада, ево, „Гроундтон“. Били смо заједно ка концерту. Давид је у једном тренутку, после концерта те

„Музика је краљица свих уметности. Ми смо слушали музику пишући. Боље речено - писали смо слушајући музику, писали смо прозу под дејством музике. Није ли то величанствено?“

групе, рекао „како није потребно много да говоримо један другом, знамо се“. Дакле, могли смо да пишемо без икаквих сметњи, потпуно опуштено. Давид Албахари ми је одувек био веома близак. Познавали смо одлично наше књижевне метаболизме, крвоток, књижевне нерве. Могли смо да пишемо заједно тако природно, тако нормално. То смо и чинили.

У „Књизи о музици“ сте истовремено писац и књижевни јунак Давида Албахарија. Да ли вам је у извесној мери то пружио могућност да себе осмотрите на један другачији начин?

Приповедачке перспективе су ми одувек биле тајна у писању и у читању. Одувек сам се, као читалац, питао шта то, на пример, код неког књижевног јунака привлачи читао-

ца. Као писац сам, пишући готово увек у првом лицу, приповедао не постављајући таква питања. Спонтано сам се као приповедач поистовећивао са својим јунаком, „са самим собом у причи“, и писао сам, писао и писао. Али, сећам се, одлично – било је то при мом првом доласку у Келн, преселио сам се „овамо“ из Тибингена, осећао сам се изгубљен у великом граду и седео сам у некој кафани у центру и, шта бих друго радио: писао сам о себи у милионском граду. И наједанпут сам се осетио посматран од стране гостију кафане.

У једном тренутку сам отишао у тоалет. И тамо сам се осетио посматран, иако није било никога. По повратку за свој сто, наставио сам да пишем о томе. Писао сам о себи у тоалету, али не више из своје перспективе, него онако како су ме «видели или замишљали» гости остали на тераси кафане, „чекајући ме“ да се вратим. Дакле, видео сам себе очима других. То је за мене било наративно откриће. И увек сам се после враћао на такво „испадање“ из себе као приповедача. Сада, пишући заједно са Давидом, доживео сам заиста себе и као објекат. Ако се наша књига чита и као целовит, заједнички текст (а не само као низ појединачних повести), „Ја“, као један од јунака књиге, бива сагледаван и „двоструко“: и „субјективно“ (из своје перспективе), и „објективно“ (из Давидове перспективе). Можда је то значајан допринос „карактеризацији у приповедању“. Можда смо Давид и ја овде учинили збиља нешто „важно“.

На једном месту у књизи кажете да музика има „спасоносне моћи“, али и да вас може натерати да осећате празнину или престанете да се било чега сећате. Шта још може музика?

Музика може све. Она је краљица свих уметности. Теорије доживљавања уметности су ис-

траживале деловање књижевности или ликовних уметности, али о деловању музике мало је писано. Давид и ја смо то овде покушали. Нисмо, међутим, писали као стручњаци. Али смо, ипак, били „специјални слушаоци“. Били смо оно што, иначе, јесмо увек - писци. Ми смо слушали музику пишући. Боље речено - писали смо слушајући музику. Дакле, бележили смо све што смо доживљавали слушајући музику. А из тога је могло да проистекне само оно што ми иначе производимо. Проза. Ми смо овде писали прозу, под дејством музике. Није ли то величанствено?

Књига, имам утисак, на један суптилан начин, поред осталог, прича причу о вашем и Албахаријевом пријатељству. Да ли је заједничко писање било начин и да се премосте километри између Канаде и Немачке?

Уметност има ту моћ. Музика то може. Може то свакако и књижевност и писање и читање. Величанствено је то да у уметности нема граница. Нема раздаљина. Или, ако их има, али тако да су нам потребне, лако их произведемо. Уметност може све. Давид и ја ни у једном тренутку нисмо осећали међусобну просторну удаљеност. Чак и када је Давид сам (без мене) морао да оде на концерт групе „Гроундтон“, нашли смо уметничко решење: ја сам седео у својој соби у једном граду и, слушајући исту музику, био са Давидом, „тамо“, у другом граду, на концерту. Није ли то сјајно?

Има ли шансе да идеја о књизи „О Београду виђеном са стране“, које сте још пре три деценије планирали да напишете заједно са Албахаријем и Светиславом Барсом, буде реализована, или су пред вама неки други планови?

У својој документацији сам пронашао преписку између Албахарија и мене, о томе. Не знам где је ствар „запела“. Сада, после толико година, жао ми је што до реализовања те идеје никада није дошло. Та три аутора су својевремено живела у „идеалним околностима“ за такав подухват. Данас то можда не би било природно. Ја тренутно, природно, после једног заједничког путовања, већ радим на трећој заједничкој књизи са Скотом Аботом. Дакако, намера ми је да окончам и неколико својих „самосталиних ствари“. Е, сад, ако би се Басара, на пример, огласио са неким својим предлогом за слично „писање у шест руку“, ако би нам то „пријало“, зашто да не. Па то би могло да буде збиља „нешто“!

„ВУЛКАН ИЗДАВАШТВО“ НАГРАЂУЈЕ

Од Палестине до Занадуа

Два најбржа читаоца „Крагујевачких“ биће и овог петка у прилици да својој библиотеци додају занимљив наслов „Вулкан издаваштва“. Потребно је да у петак, 12. јула, позовете 034 333 116, после 10 часова и добићете роман „Пут свиле“, Колина Фалконера. Добитници ће своје књиге моћи да преузму у књижари „Вулкан“, која се налази у Тржном центру „Плаза“.

Година 1260. Жосран Саразини је човек растрзане душе, витез Темпларског реда којег прогони срамна прошлост и који трага за искупљењем у опасном крсташком походу, путовању од Палестине до Занадуа, како би на легендарном двору Кублај-кана, престоници Монголског царства, пронашао савезника против Сарасена. Уместо тога, он утеху налази у принцези-ратници из варварског племена, лепој и неукротивој Кутелун, Татарки из монголских степа. Иако је њихов савез наизглед потпуно немогућ, она ће у Жосрану пронаћи оно што не може ни у једном од својих људи.

Док га шибашу пустињски ветрови, прогоне хорде Сарасена и мучи страст коју не може да обузда, Жосран мора да напусти Кутелун ако жели да доврши путовање и спасе своју душу. Што је још горе, мора да путује са Вилијамом, доминиканцем обузетим религиозним заносом, чији живот се заклео да ће чувати. Међутим, најгоре од свега јесте то што ће стићи у Занаду баш када у највећем царству у историји човечанства почиње да тиња пламен грађанског рата.

„ЛАГУНА“ НАГРАЂУЈЕ

Мирис руже

Од ауторке еротског романа „Бекство из харема“, Дарије Харон, стиже још један светски хит, „Мирис руже“, у издању Лагуна. Харонова важи за једну од најпризнатијих списатељица књижевне еротске литературе, а у новом роману у декору француског дворца из доба Луја XIV, Краља Сунца, одвијају се еротске игре које ће запалити машту свих љубитеља жанра.

Два читаоца „Крагујевачких“, добиће ову књигу, а потребно је да у петак, 12. јула, позовете 333 116, после 11 часова ујутру. Добитници ће своје књиге моћи да преузму у књижари „Делфи“ у пешачкој зони.

Жизлен, лепа господарица дворца и супруга оболелог грофа од Плеси Фертока, несрећна је у љубави. Напустили су је редом сви љубавници са којима је делила постељу, оставивши је да цезне за дететом које би дало смисао њеном животу. У дворцу се изненада појављује Никола Левек који почиње да ради на месту управника, а њој се чини да је он идеалан мушкарац који ће моћи да испуни њену највећу жељу. Жизлен се препушта страсти која се распламсала међу њима не слутећи да Никола крије мрачну тајну.

Дарија Харон, после завршених студија етнологије и романистике, низ година је живела у Француској. Радила је као туристички водич, куварица, менаџерка и сувласница хотела за псе. Обожава чоколадни фонди, плавооке мушкарце и позно лето у Прованси.

Премијерно извођење „Мушица” је 13. јула, у 20.30 часова, на сцени ПМФ. То је прича о моралу, грамзивости, лоповлуку, брачној прељуби, верности, написана још почетком 16. века, која је и данас и те како актуелна

Комедија дел арте, буквално преведено са италијанског (тадашњег времена), заправо значи комедију коју изводе знаци, а главна карактеристика тог стила били су глумци који су играјући стриповски ликове (Харлекин, Капетан, Пулчинела) импровизирали дијалоге на сцени и на тај начин насмејавали публику. Управо из овог дела позоришне теорије, након скоро пет година од премијерног извођења, редитељ Мирослав Чер, на сцени Академског позоришта СКЦ-а, поново поставља Руцантеову комедију „Мушица”.

Он „Мушицу” користи као подтекст, прожимајући спектар тема, језик, али и глумачку технику ради непосредне комуникације са

НА КРАЈУ СЕЗОНЕ – ПРЕМИЈЕРА

Комедија дел арте

СЦЕНА ИЗ ПРЕДСТАВЕ

публиком. Дакле, реч је о (не)типичном начину извођењу комедије дел арте.

То је прича о моралу, грамзивости, лоповлуку, брачној прељуби, верности, написана још почетком 16. века, која је и данас и те како актуелна.

Ова комедија има типичан ренесансни заплет, са свим познатим ликовима, од похотне жене до мужа млакоње и преваранта, који на крају, како у комедији већ бива, сам буде преварен. Руцантеов хумор је сиров и набијен еротиком, а природне људске потребе имају предност над моралом. Витешки

идеали љубави овде не постоје, најављује Мирослав Чер.

„Мушица” је дело које испуњава и лепрша, и јесте предтекст да се забави, да заинтересује публику, иронијом и аутоиронијом, својом моћи и допадљивошћу.

Иако у СКЦ-у, кажу да је реч о обновљеној представи, слободно можемо рећи да је реч о потпуно новом делу. Наиме, од прве поставе овог комада остала су само тројица глумаца, а све остало је другачије.

У обновљеној верзији користи се музика осамдесетих година 20. века, која даје модерну црту овом комаду, а комуникација са публиком је очекивана.

Уместо шест глумаца (Бетија, Руцанте, Менато, Тонин, музикант и један жена), на сцени их је троје, а онда је ту техника и публика да помогне. У комаду играју Дејан Тошовић, Слободан Јеремић, Дамир Недић и Бобан Куч, а свесрдно им помаже и техника и публика.

Премијерно извођење ове ренесансне комедије је у суботу, 13. јула, у 20.30 часова, на сцени ПМФ.

ИВАН ВИДОСАВЕВИЋ НА 11. МЕЂУНАРОДНОМ ПОЗОРИШНОМ ФЕСТИВАЛУ „ГЛУМЦИ ЕВРОПЕ”

МОНОДРАМА ТЕАТРА У МАКЕДОНИЈИ

Једини из Србије

Монодрама „Дневник једног лудака” коју по Гогољевом тексту игра крагујевачки глумац Иван Видосављевић, учествовала је на овогодишњем, 11. Међународном позоришном фестивалу „Глумци Европе”, који се одржава у националном парку Преспанско језеро на тремеји Македоније, Грчке и Албаније.

Поред овог глумца Књажевско-српског театра, на овој позоришној манифестацији учествују монодраме, дуодраме и мање камерне представе из Шведске, Словеније, Македоније, Бугарске, Србије, Грчке, Албаније и Турске. Видосављевићева монодрама једини је представник наше земље на овој угледној регионалној смотри.

Представу „Дневник једног лудака” рађену по Гогољевом делу у крагујевачком Театру режирао је глумац Душан Станикић. Своју премијеру имала је 2006. године, а Иван Видосављевић са њом до сада је учествовао на међународним позоришним фестивалима у Румунији, Бугарској и Албанији, освојивши више награда - за најбољу представу, као и за најбољег глумца. Монодрамом „Дневник једног лудака”, недавно је и свечано затворена овогодишња позоришна сезона у Књажевско-српском театру.

ИЗЛОЖБА У НАРОДНОМ МУЗЕЈУ

Константинова исијавања

Графички листови Вељка Михајловића, како то примећује Кустос изложбе Татјана Милосављевић, су интимистички и наглашавају атмосферу „фиктивног поетског стања духа”, они су евокација и ехо дубоких, скоро митских корена, праисконских

Придружујући се низу манифестација посвећених обележавању седамнаест векова од Миланског едикта (313-2013), Народни музеј је приредио изложбу „Константин”, познатог београдског графичара Вељка Михајловића (1948). По много чему маркантна поставка од шездесетак радова (162. самостална изложба), плод је вишегодишњег, посвећеничког и

заљубљеничког, проучавања презентације Константиновог лика у црквеном, углавном средњовековном зидном сликарству. Прикупљајући „визуелну грађу” аутор је обилазио и боравио у црквама, храмовима и манастирима Албаније, Македоније, Хиландара, Румуније, Бугарске, Црне Горе, Мађарске, Италије, Ватикана и Србије; у Сопоћанима, Грачаници, Жичи, Драчи, Каленићу, Дечанима, Враћевшници, Светом Труфун (Котор), Светом Николи (Охрид), Пећкој Патријаршији, Авденици (АЛ), Семљугу (РОМ), Сент Андреји и многим другим светим здањима.

Средњовековни и каснији животописи готово по канону из Константиновог живота издвајају и симболички представљају три чворна догађаја: победу код Милвијског моста (312. на реци Тибар), односно провиђење на небу у облику блиставог крста („ц-ро”) и поруке – у овом знаку ћеш победити – што се сматра окидачем за

његово преобраћење у хришћанство; посета са мајком Јеленом Јерусалиму где је она по предању нашла крст на коме Исус Христ био распет – „Налажење часног крста” (327); проглашење Константинопоља (Истамбул) за престони град Источног римског царства (330).

Графички листови Вељка Михајловића, како то примећује кустос изложбе Татјана Милосављевић, су интимистички и наглашавају атмосферу „фиктивног поетског стања духа”, они су евокација и ехо дубоких, скоро митских корена, праисконских. Рађени су монохромно, а избор смеђе, сепије потврђава експресивност и са светлосним наглашењима битних детаља призора доприноси утиску „светости и озарења”. Подразумевајући осећај смирености/благовости, одмерености/уздржаности и сведености/поједностављености преносе суштину православља и

животописа са „лица места”. Изабравши непосредно окружење, амбијент око „светих слика” без присуства човека, уметник потенцира грандиозност и једноставност, али и осамљеност, јединственост/непоновљивост самог живописа. Предмети, столице, мобилијари, ковчези и, готово по правилу, полуотворена врата, самонаговештавају присуство људи... Михајловићеве графике су „слике о слици”, суптилно остварење дугогодишњег концепта и оригинални приступ уметничкој баштини. Оне су откровење многозначности утицаја и дела цара Константина.

Изложба ће бити отворена до десетог августа.

Р. ШАРЕНАЦ

ИЗЛОЖБА ГОРДАНЕ РАДОЈЕВИЋ

Иконе

У Малом ликовном салону Народне музеја, у четвртак, 11. јула, биће отворена изложба икона мр Гордане Радојевић, академске сликарке из Крагујевца, која већ годинама живи и ради у Грчкој. Уметница, која је иконе почела да ради од 1996. године, представиће своје најновије радове настале ове године, а све су рађене у техници акрилик на платну.

Гордана Радојевић рођена је у Крагујевцу 1965. године, а сликарство је дипломирала на Факултету ликовних уметности у Београду, где је завршила и постдипломске студије, у класи професора Милице Стевановић. Члан је УЛУС-а од 1989. године. Добитник је више награда за сликарство из Фонда „Ристе и Бете Вукановић”, Борђа Бошана, Николе Граовца и Октобарског салона у Београду. Групно и колективно је почела да излаже од 1985. године, а до сада је излагала у Београду, Риједи, Сплиту, Ваљеву, Кикинди, Атини, Пиреју, Патри и Олимпији. До сада је имала 19 изложби. Водила

је ликовне радионице у Пиргосу у оквиру програма четири филмска фестивала Олимпије.

Изложба икона Гордане Радојевић биће отворена до 1. септембра.

„МОСТОВИ БАЛКАНА”

Серија портрета

У галерији „Мостови Балкана”, у четвртак, 11. јула, у 20 часова, биће отворена изложба слика Добривоје Петрушијевића. Овај млади уметник представиће се крагујевачкој публици серијом портрета, од које неке слике и по неколико пута, из различитих визура.

У каталогу изложбе Зорана Петрушијевић, уметнички сарадник галерије Народне музеја Врање, каже да овај уметник користи портрете и тиме ствара терен за испитивање могућности линије и боје користећи објекат који је, заправо, други субјекат, тако је на једној тематској целини ове изложбе портрет исте старице која допушта да је посматрамо у већем броју ликовних, односно душевних варијација, да видимо неколико еманација једне исте личности, док другу серију чини портрет, на неколико платна стављен у различите (ликовне) контексте, наводи се у каталогу изложбе.

– Његов живи и неконформисти-

чки интелект, склон неуморном истраживању, на платнима демонстрира различите међусобне односе линија и бојених површина, тако експериментисајући са формом на разне начине, а да при том дух и психологија модела остају препознатљиви, без обзира на варијације. Његова лица на сликама задржавају карактер док он набраја шта све они још јесу. Он их ликовном игром, намерним деформацијама, час драматичним експресивним потезима и агресивним колоритом, час наглашенијим цртежом и хармоничнијом хроматском структуром употребљава са њима самима, каже Зорана Петрушијевић.

Добривоје Петрушијевић рођен је 1976. године, у Сурдулици.

Средњу уметничку школу завршио је у Нишу, а потом и Факултет уметности у Приштини, одсек сликарство, у класи професора Зорана Фуруновића. Имао је већи број самосталних и колективних изложби у земљи и иностранству, такође је и добитник више награда за сликарство. Живи и ради у Врању.

Изложба овог уметника трајаће до 30. јула.

СЕЊСКИ РУДНИК - РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТАР КУЛТУРНЕ БАШТИНЕ

Први пут са министром на рударење

Министар културе и информисања Братислав Петковић и шеф Делегације Европске уније у Србији Венсан Дежер обишли су прошле недеље Сењски рудник, насеље које ће захваљујући донацијама ЕУ избећи судбину сличних рударских места и постати музеј индустријализације и индустријске баштине

Пре тачно пола године, крајем новембра, писали смо о пројекту и плановима који имају за циљ да Сењски рудник избегне судбину сличних места - једноставно се угаси, већ да се осмишљеном културном политиком претвори у музеј индустријализације, а преквалификацијом његових житеља обезбеде нова радна места и опстанак.

Ту идеју, стварања регионалног центра културне - индустријске баштине у једном од „родних места српске индустријализације“ у 19. веку, свесрдно је помогла Европска унија, која је до сада обезбедила финансијска средства од милион и по евра евра. Она су намењена за реконструкцију и реставрацију објеката, пре свега „Александоровог поткопа“, комплекса који обухвата стару административну зграду, Музеј угљарства и радионицу - ковачницу, као и помоћу материјално едукацију и обуку локалног становништва.

Прошле јесени Сењски рудник и његови мештани, као и чиновници Министарства културе, на представљању пројекта „Од рудника угља до еко музеја“ угостили су бројну новинарску делегацију, а пола године касније ред је да се на лицу места уверимо шта се, како и докле стигло.

■ Тура по руднику - музеју

Посету Сењском руднику увеличао је 3. јуна и долазак министра

ПЕТКОВИЋ И ДЕЖЕР ПРИЛИКОМ СИЛАСКА У ЈАМУ

културе Братислава Петковића и његове екселенције амбасадора ЕУ Венсана Дежера.

Да се у Сењском руднику заиста ради, а да то није само „пука шминка“ због посете функционера и важне делегације, види се већ на први поглед у централној улици насеља. Радионица - ковачница је потпуно обновљена са застакљеним темом, као и фасада некадашњег Музеја угљарства.

Делегацију сачињену од угледних званичника из престонице, у већану државним секретарима из више министарства (културе, енергетике, финансија, рударства), председницима општина Деспотовац и Жагубица и новинарима, предводи кустос Музеја угљарства Мирослав Мића Николић, спиритус мувенс сењскорудничког музејства.

Као и обично, уз надахнуте Николићеве експликације о сваком здању које у овом месту има свој а-

МИНИСТАР ПЕТКОВИЋ У РУДАРСКОМ ОДЕЛУ

утентичан историјат, почиње од „Александоровог поткопа“, првог окна из којег се мрки угља експлоатисао још од 1853. године, места где је пре 160 година отпочела индустријализација наше земље. У Сењском руднику производња никада није престајала и он је одувек био власништво државе.

Од „Поткопа“ се креће у брзински обилазак читавог места. Не пропушта се Дом културе (некада Соколски дом и зграда у којој је 1950. године основан први раднички савет у Србији, као и место у којем је академик Дарко Краљић компоновао свој хит „Девојко мала“), мена црква посвећена рударском свецу, заштитнику Светом Прокопију, подигнута 1903. године (у спомен на читаву смену рудара која је деценију раније страдала у такозваном „Циганском поткопу“)... Црква се, такође, обнавља.

Потом следи обилазак Радничке улице и прилика да се угледни гости и представници медија на лицу места упознају са животом домицилног становништва и незаобилазна посета „Петријиној кући“ - аутентичној локацији на којој је снимљен

СВЕЧАНО УРУЧИВАЊЕ КЉУЧЕВА ОБНОВЉЕНЕ РАДИОНИЦЕ: ДЕЖЕР И НЕНАДОВИЋ

МЕСТО ГДЕ ЈЕ СВЕ ПОЧЕЛО - „АЛЕКСАНДРОВ ПОТКОП“

култни филм „Петријин венац“. Из Радничке, обилазак се наставља на Инжењерску улицу, поред прве школе (основане 1896. године у којој је учитељ био поп), Инжењерске зграде (управничка вила) и завршава са кедром попа Михајла, јединственог дрвета из Либана, које је овај свештеник посадио 1903. године на овом месту после свог ходочашћа на Свету Гору.

■ Министар и амбасадор у јама

Гостима је показан, на уласку у окно, јединствени парни лифт који још увек свакодневно превози рударе и опрему, произведен у аустријској фабрици пре готово век и по, а у Сењском руднику је од двадесетих година прошлог века. Силазимо у јаму. Та част припада министру Петковићу и амбасадору Дежеру, који добијају комплетну опрему: рударски комбинезон, гуњ, чизме, шлем и лампе и спуштају се на дубину од 150 метара да би се на лицу места уверили каква је рударски живот.

Уз традиционалан рударски поздрав: „Срећно“, Петковић и Дежер, куражно насмешени, одлазе у „средиште земље“, (про)праћени иза леђа и традиционалним рударским црним хумором типа:

- Да л' су ови у Београду одредили новог министра?

- А, у ЕУ шефа делегације.

Но, шалу на страну, све протиче у најбољем реду, па су после пола сата угледни гости поново, такође са осмехом, на површини мајчице земље и после њихове преобуке одлази се до машинске радионице (сада комплетно обновљене), чије кључеве Дежер свечано предаје председнику општине Деспотовац Дејану Ненадовићу.

- Част ми је да предам кључеве од овог музеја, који је први корак у правцу развоја и очувања индустријског наслеђа и баштине, али и будућих туристичких потенцијала овог краја, на српском изјављује Дежер, док се Ненадовић пригодно захвалио (на истом језику) на успешној двогодишњој сарадњи са ЕУ, која је препознала и подржала потенцијале Сењског рудника и читавог овог краја.

■ Нови пројекат „Петровац - Млава“

У Машинској радионици изложени су радови недавно завршене ликовне колоније посвећене Сењском руднику и рударству, чији је организатор било Удружење ликовних уметника „Манасија“, а учесници двадесетак сликара из Ре-

савице, Деспотовца, Београда, Врњачке Бање и Ниша

Ликовна колонија организована је први пут ове године, али ће прерасти у сталну смотру, а радови ће остајати у власништву рудничког музеја и његове ликовне поставке. Његова екселенција на поклон одабира рад сликарке Вере Муњас из Врњачке Бање под називом „Јама“, док се министар Петковић определио за слику Будимира Буда Цветковића из Ниша.

У плану је још један пилот пројекат локалног развоја и регионалне сарадње, „Ресави - Млава“, такође под покровитељством Европске уније. Меморандум о сарадњи и сарадњи у некадашњој Ковачници, где су изложене бројне фотографије свих фаза реконструкције Сењског рудника, потписали су председници општина Деспотовац и Жагубица, Дејан Ненадовић и Сафет Павловић, као и државни секретари Зоран Аврамовић, Горан Петковић, Душан Мракић и Милана Ракић, испред својих ресорних министарстава. Циљ овог пројекта је да се преко улагања у културу и економски допринесе развоју локалних самоуправа.

Шеф Делегације ЕУ Дежер захвалио се на „јединственом искуству“, обиласку Сењског рудника:

- Ово је фантастична историјска заоставштина и ја сам срећан што је ЕУ финансијском подршком од милион и по евра омогућила да будућа поколења да се сачува и види како је функционисало срце српске индустријализације. Такође, ово је место у којем људи живе и кроз овакве пројекте и развој туристичких потенцијала омогућићемо им да пронађу посао.

Министар Петковић, такође је нагласио да је наша земља све ближе Европској унији, а када је култура у питању - Европа је већ у Србији, додавши да је највећи значај оваквих заједничких пројеката отварање радних места и запошљавање младих људи.

Зоран Арамовић, државни секретар Министарства културе рекао је да не наше културно и историјско наслеђе богато, али угрожено и да ће баш овакав начин сарадње и пројекти помоћи да се развију сви потенцијали читаве једне регије, а да су на правом путу доказ је што се и седне општине укључују у овакве акције, попут оближњег Параћина.

Циљ је да у блиској будућности и други делови и регије Србије имају корист и развијају своје потенцијале од од пројеката сличних овом у Сењском руднику.

Зоран МИШИЋ

ПОТПИСИВАЊЕ МЕМОРАНДУМА О САРАДЊИ НА ПРОЈЕКТУ „РЕСАВА - МЛАВА“

ЈЕДИНСТВЕНА ПОНУДА АГЕНЦИЈЕ „ХОЛИДЕЈ“

Турска за прави, опуштен одмор

Они који желе да се заиста одmore, али и уживају, свакако треба да оду у Саримсакли, ваздушну бању на мору у Ајваличкој регији. Сем проверене десетогодишње стандардне понуде, „Холидеј“ за ову сезону нуди и два нова хотела у овом месташцу на обали Егејског мора, „Чинар“ и „Ергин“, као и две нове дестинације - Дикили и Чешме

Туристичка сезона се већ захуктава, али ако још нисте одлучили где ћете, а хтели бисте баш да се одморите, опустите и уживате, у друштву или са породицом, онда је проверена понуда на турској ривијери крагујевачке агенције „Холидеј“ права ствар за вас и вашу фамилију.

Пре свега ту је ексклузивна дестинација ајваличке регије и већ легендарни Саримсакли, ваздушна бања на обали Егејског мора на коју већ више од деценије ова агенција проверено, брзо и повољно води своју клијентелу.

Саримсакли је место које ће вам радо предложити сви који су бар једном тамо били и гости који се стално враћају у „свој Сарим“. Сем изузетно повољних цена, већ сада у јулу пакет аранжмани од 315 евра (12 дана и 10 ноћења) са превозом, ова летовалиште, које се налази у центру Ајваличке регије, и само се препоручује - дугим, широким, чистим плажама, климом са изузетно сувим ваздухом која одговара и особама са срчаном и плућним тегобама, бројним и атрактивним излетима, близином грчког острва Лезбос и егзотичног острвског архипелага повољног за крстарења, хотелима са одличном исхраном и љубазном услугом.

■ Да одморите душу

Природа је била веома издашна у овом делу Турске, па је Ајваличкој регији и местима попут Саримсаклија, Дикилија, Чешме, подарила лепе плаже, плаво и бистро море, бескрајне плантаже лешника и пи-

стаћа, небројене дрвене маслињаке и преко 300 сунчаних дана годишње.

Сем природних лепота и богатства, ту је и ништа мање атрактивна прошлост која мами својим предањима и легендама, од Тројанског рата и Леле Јелене, легендарног Пергамона, античког и византијског наслеђа и оријенталне баштине и културе.

Већ пуних десет година „Холидеј“ својим клијентима нуди само пров-

ХОТЕЛСКЕ ПЛАЗЕ У САРИМСАКЛИЈУ, ЛЕЖАЈКЕ И СУНЦОБРАН УКЉУЧЕНИ У ПАНСИОН

ерену понуду у саримсаклијевским хотелима попут: „Олдеја“, „Сезара“, „Калифа“, „Гранд Милана“, „Амфоре“, „Биљурка“, „Берка“, „Оливер“, „Халич Парка“, „Ајвалик Бича“ и ексклузивног и непоновљивог „Гранд Темизела“ – бисера туризма овог региона, хотела са пет звездица у којем су у опцију „ол инклузив“, сем исхране на бази пребога-

ДЕО ПЛАЗЕ У САРИМСАКЛИЈУ

тог шведског стола, у цену боравка укључене и друге активности, попут базена, тениса, мини голфа, тениса, пикада, одбојке на плажи...

Уопште, сви хотели „Холидеја“ имају свој део обале, обавезне и уређене хотелске плаже са бесплатним лежачкама и сунцобранима. Коришћење базена, шведски сто, употреба климе, мини бара, коришћење фена, сателитска телевизија, вајрлес... стандардна су понуда свих ових хотела.

■ По први пут Дикили и Чешме

Сем већ провереног „старог доброг Сарима“, од ове године агенција „Холидеј“ у своју понуду за овај део Турске уврстила је још две нове дестинације, Дикили и Чешме.

Градић Дикили (са око 20.000 житеља) налази се на само пола сата вожње од Саримсаклија у правцу Измира, такође на обали Егејског мора. Са истим климатским условима, овај приморски град због сликовитих призора, како дуж обале тако и у самом месту, веома је популарна дестинација за одмор на турској ривијери. Читава област обилује природним лепотама, као и местима од историјског значаја, јер историја Дикилија сеже до праисторије и око града се налазе бројна

археолошка налазишта од којих су нека још увек неистражена.

И у овом случају агенција „Холидеј“ иде на проверено, јер је у њеној понуди хотел са четири звездице „Халич Парк“, попут истоименог објекта у Саримсаклију. Није у питању случајност већ је реч о истом власнику хотела. Стари и проверени пословни партнер „Холидеја“ откупио је и комплетно реновирао зграду у Дикилију (до тада под именом „Мисија“), назвавши га по свом ранијем објекту. Нови „Халич Парк“ располаже са 300 лежачева у 144 собе, исхрана је по принципу „ол инклузив“, а гостима су на располагању: два спољна базена са тобоганима, сауна, турско купатило - „хамам“, фитнес центар, хотелски паркинг...

Од ове сезоне „Холидеј“ нуди и летовање и на полуострву Чешме у хотелу „Сисус“ (са четири звездице), поред марине са јахтама у Далјанкоју и преко пута грчког острва Киос. Само место Чешме (добило назив по бројним изворима здраве и пијаве воде) једно је од најпознатијих летовалишта на крајњем западу азијског дела Турске. Одличне плаже, кристално чиста вода и пуно сунца га чине савршеним местом за одмор. Буран ноћни живот се одиграва у ресторанима, кафема и дискотекама дуж читаве чешманске променаде.

Ултра модеран хотел „Сисус“, сем стандардне понуде, својим гостима нуди „ала карт“ сва медитеранска јела и домаће специјалитете, масажу ароматерапије у свом спа центру и турском купатилу, сауну, фитнес центар, панорамски поглед из бара на крову хотела на Егејско море или планину Хиос, бесплатан превоз до плаже (најближа плажа је на 400 метара од хотела, смештеног пет килотера од центра градића Чешме), али и услуге библиотеке, рођења, собну услугу (типа доручак у кревету) 24 сата, чуваше деце, прање и пеглање веша, изнајмљивање бицикала, рент а кар...

ОД ОВЕ СЕЗОНЕ

Нови хотели „Ергин“ и „Чинар“

Од ове сезоне још су два нова (буквално, јер је реч о новоизграђеним објектима) хотела која обогаћују понуду „Холидеја“ - „Ергин“ и „Чинар“. Хотел „Ергин“ (три звездице) налази се у мирном делу Саримсаклија. Ово зграде са пријатном атмосфером и комфорним ентеријером, сем стандардне понуде, поседује и салу за конференције, цакузи, али је и рај за непушаче, јер је у читавом хотелу забрањено пушење.

Са три и по звездице „Чинар“ је ганц нови објекат са собама по западним стандардима, који је прве госте примио тек поткрај претходне сезоне. Од плаже је удаљен само 20 метара, има два базена за одрасле и децу, два ресторана, лоби и снек бар, барове на плажи, лежачке и сунцобрани су укључени у цену пансиона. Налази се 400 метара од строгог центра насеља, у непосредној близини хотела „Амфора“ и „Добра“.

Сем класичне летње понуде од 10 ноћења, у агенцији „Холидеј“ нуди и петодневне (септембар), осмодневне и петнаестодневне аранжмане у Саримсаклију.

Посебна услуга хотела „Сисус“ је и бесплатни трансфер од оближњег аеродрома у Измиру (пола сата вожње), тако да особље „Холидеја“ препоручује ову дестинацију за све оне који на летовање желе да иду авионом, а агенција ће им сервисирати карте преко редовних летова за Турску у туристичкој сезони.

ХОЛ ХОТЕЛА „СИСУС“

РАЗНОВРНА ПОНУДА ИЗЛЕТА

Баштина, шопинг и провод

Летовање преко агенције „Холидеј“ у Ајваличкој регији укључује и богату и разноврсну понуду полудневних и целодневних излета. Пре свега ту је популарна „Инфо тура“, полудневни излет са обиласком града Ајвалика, центра регије, одласком у фабрике маслиновог уља, радње са кожом и накитом, разгледање егзотичног архипелага који сачињава тридесетак острва између турске и грче обале, и залазак сунца на Шатан софри (Ђавоља трпеза), који се убраја у најлепше смираје дана у Европи и на Медитерану.

За љубитеље историје ту је и полудневни обилазак древног грчког града Пергамона (турски - Бергама), родног места пергамента и насеља у којем је, после Александрије, била смештена друга по величини библиотека

античког света. Излет укључује и обилазак уметничке радионице оникса и могућност куповине по повољним ценама украсних артикала и накита.

За љубитеље шопинга ту је целодневни обилазак вишемилонског Измира, а атрактиван је и целодневни излет трајектом на оближње грчко острво Лезбос са посетом старом градском језгру, тврђави, Музеју православља, цркви, бројним бутицима и једној од најлепше уређених плажа у овом делу Средоземља.

Најпопуларнији излет за све који су боравили у Саримсаклију остао је целодневни фиш пикник, крстарење архипелагом, купање на предивним нетакнутим плажама, отвореном мору, са играчком и проводом на броду и обезбеђеним ручком, дезертом и пићем за само 15 евра.

На све излете преко агенције „Холидеј“ деца до шест година иду потпуно гратис, а од шесте до дванаесте године плаћају умањене цене.

ХОТЕЛ „ГРАНД ТЕМИЗЕЛ“ СА ПЕТ ЗВЕЗДИЦА И ЊЕГОВ БАЗЕН

„СИСУС“ У ЧЕШМАМА

Зоран МИШИЋ

ШУМАДИЈСКЕ
ПРИЧЕ

Властимир Јаџичић

Острво

ПРВИХ дана боравка у пећини имао је хране - јер је у руксаку за пут понео нешто америчких конзерви, риблих и месних - важно је да се нису расуле при доскоку, или се разлупале о камење. Основна његова потешкоћа неће бити исхрана - јер се плодови лета могу брати и са успутних маслина, могу се јести и пужеви, и шкољке, и лишће (десетак дана пред пут тренирао је с Петропољцем, на врховима Зеленгоре колико могу да опстану без следовања - обојица су успели да преживе хранећи се гљивама и месом дивљачи - зато су и послати у Каиро). Основну потешкоћу представљала је вода. Мучила га је непрестана жеђ, нарочито ноћу, јер није имао посуду у коју би захватио воде. Ако би и нашао гдекоји извор (врела су се језерила особито у теснацу међу два брда - тамо где планина спира своје понорничке бисере), увек се будила опасност да буде откривен, јер су врела тајна зборишта посвећених. Понекад би сатима осматрао околне путине, пре но што би се спустио до извора или речице, да га на појилу или газу не застекну неспремног.

Напити се воде за дан или два - човек није могао, као најести се: вода је стално потребита, дани су јарно сунчани, без хладовите освежљиве кише, ноћи успарне, а попети се уз ребрсту стрмину до заклоните пећине коју је одабрао за склониште значило је испорна добрано ожеднети. Жеђ почиње да те мучи чим пентрањем на зној проспеш оно што си попио из шаке. У близини мора било је воде, али су такви извори замућени, слани и горки - неколико пута би се преварио и прогутао слану воду од које га је, касније, спадала мучнина и због које је повраћао. Да би дошао до воде, морао је заћи у дубину острва, и то је увек била пустошина.

Калипса му је олакшала жеђ јер му је донела мешину воде, показала му пречицу до најближег врела, а онда му мешину и оставила, тако да је преко ноћи, за прво време, имао извесне залихе за пиће. Доносила је, уосталом, и храну, углавном рибу, коју је јео веома пажљиво, споро и по мало, водећи рачуна да се не засити, јер би потом отежао, придремао и постао невољан за кретање и евентуалну одбрану. Непрестано је пио воду и знојио се. Бити увек помало гладан, али не жеђати - тако су га учили на кратком курсу из командоског живота на Зеленгори. Гладовати човек може и свих недељу дана, можда и више, али жедан не може ни дан, поготово на упеку.

Знао је да дуго на једном месту не може остати неопашан. Устаништен човек оставља за собом трагове становања. Мења и сам пејсаж: овде помери камен, тамо уломи границу, онамо, као да излаже непролазни човеков знамен, окачи опран веш да се сушне на чакљастој грани. Опране гаће окачене на жицу за веш - најбоља су застава! Још да је и чистих руку... Кад-тад, он или Калипса набасаће на неког мештанина, а овај ће дојавити Немцима или Талијанима да је улез на острву. Улезе нико не воли, изузев осамитих жена - па и оне презају док улеза не упознају боље. Она га је наговарала да остане с њом. Никада му то није рекла - жене такво шта не говоре, из поноса, чак ни онда кад су саме као што је она - али се видело по начину на који се опходи према њему, да би га најрадије задржала - за читав живот. С неба јој је у наручје пао. Али, то није значило да је њему секира пала у мед.

Њен начин да га освоји и задржи састојао се у тајним, полу-туристичким, полу-комитским путовањима по острву и у пловидби морем, који су, с обзиром на прилике - немачке патроле (Немци нису веровали Талијанима, па су држали своје постројбе на острву) - чиста лудост. Она је с том лудошћу кокетовала јер је он био, у неку руку, друга, можда и последња, прилика њеног живота.

НА Виду му је говорила о руском архитекти Краснову, хелавом чичици са смешном

брадицом, који је долазио да надзорише како иду радови на његовом пројекту српске костурнице. Тамо се Властимир лецнуо, угледавши испред једне касете - сопствено име и презиме. Ко то у плавој гробници уместо њега лежи? Можда је онај прави Властимир Јаничић тамо, на морском дну, а овај, на брдовитој земљи, само покушава да уместо њега, изгубљеног на мору, потражи нестварне путеве повратка кући. Вратити се кући - није ли смисао читавог земаљског, изгнаничког, пута? Оградити смо мало земље испод звезда - па нам се ни то мало не да, терају нас и гоне свуда по свету као да смо пашчад, а не људи.

Ноћу је размишљао о путу људском. Кад ноћ споји несавладиво море - које је стално таласима нешто покушавало да му саопшти - и звезде, одједном скоро дохватне руком, које треперењем потврђују шапат мора - човек схвати да га у бездан који гута човечанство може однећи један једини висок потопни талас. Али, таква безименост није његова судбина, нити пут, него напротив, име и језик који су жигом постојања утиснути у њега, упркос немуштој анонимној једнакости коју намеће природа. Он је хтео да омеђи свој простор, да научи сопствени језик и историју, да настави какву-такву непокидану традицију и само са тог ослонаца да се уклопи у оно што се називало културним, или историјским човечанством. Отуда невоље изгнанства.

Ако сам само безимени човек, треба да се окаменим у овој пећини, ничим различит од древних пећинских људи. Али, ја сам крштен као Властимир Јаничић, бивао сам у нашим селима и градовима, на нашим окупницама, у толиким нашим белим, лепим црквама (зато ме пирамиде и нису могле зачудити - камен на камену с мрачним магијским лагумима!), славу сам славио, њиве сејао и орао, језик научио да говорим, писан с мајчиним млеком - зато треба да се вратим у свој дом, у своје двориште, на своју земљу, напакон, и на своје гробље.

Он је осећао, нарочито ноћу, да тај пут нема везе с љубављу. Није веровао главешинама које су говориле о љубави за своју земљу и род, јер је из тих речи могла да стоји подлост, можда чак и подлост издаје, или подмићености. Тако они јавно брбљају о љубави, а тајно се швалеришу са својим младим сарадницама, текући златна брда и долине и плаћајући швалерај народном крвљу и парама. Његов однос према стварима имао је везе са временом и местом човеку додељеним на земљи. Ово место не може бити његово, јер није рођен у пећини, мада у њој сад, ево, живи. То се монаси могу запутити у пустињу или пећину, одричући се мирзанског света за чији ће се опстанак молити оном другом. А његово је да брани дом, како вучица брани накот и легло.

НЕ зове ли се онај који је сад натупао на капу српску ознаку и о леђа окачио пушку - Србољуб? Ако се зове Србољуб, требало би га, због тога, шта ли, и волети? Али је њега немогуће волети. Он је, по наређењу Немца, изводио људе из кућа да би били стрељани у Шумарицама, а после их, за паре или накит, шатро, ослобађао. Сигур-

но ће зарадити немачку пензију (јер Немци цене своје сараднике) - ако преживи рат. Зашто би га онда волео, ма како се тај звао? Са људима који су затирали друге људе, који су, можда, док он у пећини тавори, насртали на његово имање и кућу, а њега отерали у рат - он нема ништа, па нек су србољуби по сто пута. То што је овде нема везе с љубављу, као ни са дужношћу, то је нешто више - здрав нагон који се једини опире злу и забраву. Нагон за самоодржање врсте.

А ако он већ постоји, зашто не би било и љубави? Она почиње од физичког и духовног допадања и блискости - зато се права љубав не завршава. Али, волети се може и ова тутаста Гркиња, или црнкиња, или далека земља, или спортиста, или лане, или језеро, или њива, или црква, чак, не дао Бог, и неки политичар - а питање одбране дома, то је питање, не само љубави, не само дужности, већ и холоп опстанка који у себе укључује и љубав и дужност. Ако се не одбранимо, ако не одбранимо сопствен простор - кућу, двориште и имање - затреће нас као што су и толике друге пре нас, као што ће и толике друге после нас!

А је ли циљ човековог живота да потраже и начини нешто вредно од свог бедног пролазног живота, или да занемарује сопствено семе? Није ли поживети часно, чему и рађање? Онда се ни борити не треба, и то свакодневно, изнова полазећи, често по хиљади пут, у самоћи, искрсно питање другог човека као питање сопственог ја.

Да је само домаћин, лако би. Да је само муж - и лакше би. Али, он је родитељ и више ништа није лако. Грбови српских војника су му говорили исто. Они су пали на путу изгнанства и повратка кући. И он је Бога молио да се врати, да још једном угледа сина, своју кућу, поља која је упознао као дете, жену Паву - чекала га она или не. Зар све, тек тако, збрисати гумицом? Такве гумице на свету нема.

И он, у чуду, схвати да не може остати овде. Не вратити се кући значи - одустати, вратити се значи, можда - учинити и оно што умореним прецима није било дато - да живе и умру спокојно животом који су одабрали. Зато је, ваљда, уклесане стихове Милутина Бојића немогуће не упамтити:

*Јер хоћу да влада бескрајна тишина,
и да мртви чују хук борбене лаве,
како врућим кључем крв пенуша њина
у деци што кликћу јод откријем лаве*

ПОГЛЕДАВШИ Гркињу поред себе, схвати колико је привлачна. На лицу јој се била измешала зифт-коса древних грчких богова с плавим словенским очима и маленим устима, слатким као мед. Водила га је на гроб свог мужа кога су убили Немци (нашли су му код куће, у претресу, пиштољ), док су њој, тада трудној, кундацима оштетили плод у стомаку, због чега је побацила и више није могла да зачне. Могла је сматрати срећом што су је оставили у животу - да продаје своје сувенире и глинено посуђе на пијаци.

После мужевљеве смрти вратила се у родну кућу, где је живела са мајком. Бездетну, мужевљева браћа нису хтела да је трпе у кући, терали су је да се уда, напакон отерали, као да је пушћеница или војникуша, а не удова. Као да га је дуго чекала и сада открила, једном заувек, на пешчаној плажи Грковији где су се, двадесетак година раније, искрцали исцрпљени српски војници.

Чим су обишли гроб њеног мужа, у првом шумарку испод гробља, припила се уз њега, као да је том нелаком посетом са себе, и коначно, збацила некакву древну обавезу. Властимир се потом није сећао ничег другог до њеног врелог даха за вратом: дуго није био са женом и дуго се сладио њеним божанским телом.

Оно што је он њој имао да каже није је развеселило: у родном селу, преко седам брда, језера и мора, чекао га је син у којем није имао никаквих вести; уздао се да ће његова жена Пава успети да одржи дом. На крају крајева, село је ван немачког дохвата, Немци су у градовима, а по селима су распоређене наше домаће снаге. Док је говорио о кући, њој се чинило да гледа кроз њу, свака реч јој је наносила физички бол у темену. Учила га је да ваја теракоту - скоро да је раскрварио прст, покушавајући да изваја од влажне глине, завршен у котлу, један врч. Обукла га је у мужевљеву оделу: да га призети. Кад је почео да говори о одласку, она се смрачила, наљутила, ударала га у груди - одједном јој је постало јасно оно што је још јуче изгледало избегнуто - да ће отићи. А кад је дошао и тај дан, грлила га је као махнита, викала:

- Не може! Не дам! Не мوزه!

Али, шта је, у ствари, могла да учини против тог наума? Да му ускрати чамац у којем га је понекад возикала морем, док су ловили рибу? Докле је могла да га крије, чиме да објасни његово присуство? Она схвати да ће он сам поринути чамац и кренути са острва. Штавише, тај јој чамац неће ни вратити, чамац ће остати тамо, уз обалу, док га не смрсају таласи или не украде неки Арнаутин. Напакон је сама донела попутбину (нешто намирница), села с њим у чамац и у праскорорје, по мирном мору, њих двоје испловише ка арнаутској обали. Она се маглила на неколико километара од Крфа, назирала се чак и у дане који нису познавали сунце. Довезла га је до мирне увалице, где је толико пута, пре рата, с мужем и без њега, долазила да продаје теракоту, маслине и рибу, и враћала се натраг са зарђеним новцем на острву. Овог пута, враћала се празних руку, напуштена и сама. Све до трена када га је оставила на обали и после, док се од ње удаљавала, очекивала је да ће је позвати са собом. Њено острво је, са својим сунцем, морем, чамцем, маслинама и топлином, наликовало рајском месту. Без љубави, међутим, ни рај није рај. Није ли сваки растанак једно умирање, и теже од смрти? Кренула би с њим да ју је позвао - без предомишљања. Оставила би, без речи поздрава, и родну кућу и остарелу мајку - само да буде с вољеним човеком - јер је то судбина жене. Али, он јој је махнуо, окренуо се и, док јој се срце стезало, нестало у оближњем жбуњу.

САТИРА**Припрема**

Алек је добар и паметан човек. Радио је негде у Европи „на црно“ па га депортовали. Прича се да је тада покушао да се убије.

- Имам проблема са женом - каже ми на јутарњој кафи.- Уопште ме не капира.

- Жене немају времена да нас капирају - покушао сам да га утешим.

- А све због детета - наставио је Алек јутарњу исповест. - Смета јој што сам га уписао на три језика!

- Три језика?

- Немачки, француски и наравно енглески. Мора тако. Мора да зна стране језике. Без тога нема живота!

- Језици су важна ствар... - био сам на његовој страни.

- Неопходна! А још сам га уписао и на компјутере, цртање и у музичку школу. А мислим се да га упишем и на плес...

- Да му то не буде превише обавеза? - ипак сам прокоментарисао.

- Е немој ми и ти као моја жена! - повисило је глас Алек. - Неће му бити превише! Ништа бре није превише ако је то услов да се оде!

- Где да оде?

- Било где, човече! Где год хоће нека иде, само да не остаје овде! Што се мене тиче, уписаћу га на све што му може помоћи!

Најзад сам схватио.

- Ти уствари спремаш сина за исељавање?

- Исељавање, одлажење, спасавање, назови то како хоћеш... Мора да оде одавде човече! Овде нема живота! А жена то не капира... Многи то не капирају...

Алек је испијао јутарњу кафу.

- Учинићу све што је до мене да мој син оде одавде... Језици, компјутери, музика, сликање... Ако треба, даћу све паре али ће бити спреман! Научиће све што може да му користи на западу... Овде нема живота, мој брате...

Био је то користан јутарњи разговор.

Подсетио ме је да нисам за овај месец уплатио сину бокс, рвање, трчање и стрељаштво.

Он остаје овде.

Слободан

СИМИЋ

Наш брод никада не би потонуо да је вода била квалитетнија!

Милан Р. СИМИЋ

Откад нам је политика све, немамо ништа друго!

Александар ЧОТРИЋ

Карикаштура Горан МИЛЕНКОВИЋ

И ми коња за трку имамо. То је онај што на циљ стиже последњи!

Милан ТОДОРОВ

■ Никад нисам веровао да је Демократска Република Конго заиста демократска. Међутим, од како је и код нас стигла демократија, верујем!

■ Моле се грађани да не скачу с новог моста, јер он још нема употребну дозволу!

■ Све смо интересантнија земља за стране инвеститоре. Данас би да нас окупирају и они који то никад пре нису чинили.

■ Памет и лепота ретко иду заједно. Осим кад одлазе из ове земље.

■ Деда ужива пензију. Код њега је помешан хедонизам са мазохизмом.

■ Ја мислим да ће бити боље. То је за мене мисаона именица.

Милан ТОДОРОВ

■ Када је Винча у неолиту имала тако развијену инфраструктуру, могу мислити како се тада живело у центру Београда.

■ Нису вас они слушали отворених уста, него су зевали од досаде.

■ Влада делује брзо. Када треба бежати од проблема.

Александар ЧОТРИЋ

■ Нашој прошлости отписали би петовековно ропство. Да би остала славна!

■ Не верујем у вампире. У авети прошлости верујем!

■ Нашу драму не доживљавам лично. Немам ти ја живаца за то!

Милан Р. СИМИЋ

■ Прича се да ми увек поклекнемо на крају. Зато смо ултиматум потписали на самом почетку!

■ На добром смо путу да се вратимо коренима. Већ смо пали на ниске гране!

Рагмило МИЋКОВИЋ

ВИЦОТЕКА**Мачка**

Имали Мујо и Фата мачку које су хтели да се реше. Однесе је Мујо у шуму, остави је, али кад се врати кући, мачка стигла пре њега. Други пут је однесе још даље, али она опет дође пре Мује.

Онда он седне у ауто, одвезе се с мачком 50 километара, па се запути у најгушћу шуму. Након неког времена мобилним зове Фату:

- Бона, је л' се мачка опет вратила?

- Јест!

- Де, дај ми је на телефон да ми каже пут.

Плес

Прилази Црногорац девојци и пита је:

- Ош плесат?

- Оћу!

- Ај, диж' се и плеши, пусти мене да сједнем.

Плавуша

Дошла плавуша код чобанина и пита га:

- Колико овај ован има година?

- Две - одговори јој чобанин.

- А како знаш - била је знатижељна плавуша.

- Знам по роговима.

- Пази, стварно, има два рог - закључи плавуша.

Новчаница

Седе Мујо и Хасо на клупи у парку.

- Види, Мујо, 50 евра на стази!

Устане Мујо, узме новчаницу и - поцела је.

- Болан Мујо, је с' ти нормалан, што поцела 50 евра - завапи Хасо.

- Аман, јаране, ће с' ти видео 50 евра са две нуле?

Секс

Чула Фата за орални секс, скинула се и чека Мују. Стиже Мујо, а она ће њему:

- Болан Мујо, ајде ме лижи!

- А гдје, Фато?

- Па, тамо гдје се пишки!

- Оћеш по плочицама или по дасци?

Ајкула

Упеца човек златну ајкулу, а она му каже:

- Пусти ме и испунићу ти највећу жељу!

- Желим да ми „алтака“ буде до земље - рече човек.

- Жеља ће ти одмах бити испуњена - рече ајкула и одгризе му обе ноге.

Горан Миленковић

ОДВАЈЕ

ЗОРАНА МИХАЈЛОВИЋ, потпредседница Српске напредне странке:
- Да имамо обрнуту ситуацију, да је СПС три пута јачи него што је СНС, требало да кажем да би нас живе појели.

МЛАЂАН ДИНКИЋ, министар финансија и привреде:
- Таблоиди објављују неистине о мени, ја подносим тужбе, а онда ми они после судских пресуда помажу да превремено отплатим свој стамбени кредит.

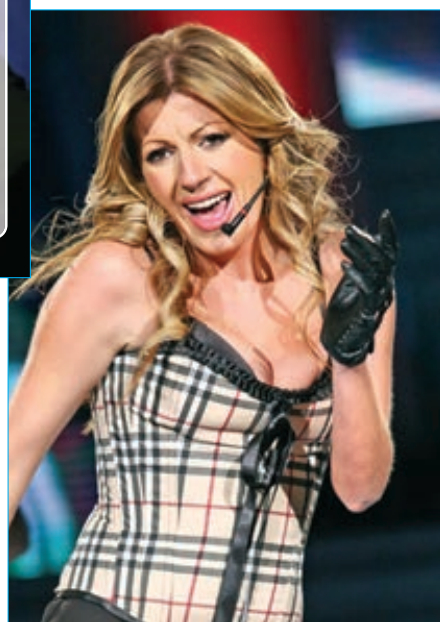
БОЛЕ ЂОГАНИ, музичар, поново постаје отац:
- Нисам могао да верујем да је Весна у другом стању. Значи, чека ме ново подмлађивање, нове цуље и пелене.

СВЕТЛАНА РАЖН-ТОВИЋ, певачица:
- На концерту на Ушћу имала сам неколико пехова са гардеробом. Прво сам хаљину поцепала штиклем, па сам се изула, онда ми је пукла бретела. И да се видело нешто што није требало, немам ја ништа што друге жене немају.

АЛЕКСАНДАР ВУЧИЋ, потпредседник Владе:
- Треба да се ослободимо паланачког духа, који каже – хоћу хрст од шест векова, а не аутопут. Е, па ја хоћу аутопут.

СЛОБОДАН САМАРЦИЋ, потпредседник ДСС-а:
- Немачка је у прошлом веку три пута запалила Србију, а сада тражи од Србије да нађе ко је бацио једну бакљу на њену амбасаду.

ИВАНА МИХИЋ, глумица, о недавно прележаним дејчим богињама:
- У ублажавању тегоба помогло ми је свакодневно туширање уз коришћење дејчег шампона, преливање раствором хипермангана, брисање памучним пеленама уместо пешкира, посипање талком, свакодневна промена памучне постељине и боравак у затамњеним просторијама, уз мировање.

ХАРИС ЦИНОВИЋ, певач:
- Када ме је једном приликом Алка Вујица у својој ТВ емисији питала зашто не скинем шешир, ја сам јој узвратио питањем – зашто она не скине гаће?

Мики Јевтовић ЗУМ

Беспомоћни домаћин Живадин

Гром

Прошле суботе Живадину Јошовићу из Честина гром је упалио хиљаду бала сена и 400 бала сламе. Кад су вахрогасци стигли, могли су само да спрече ширење пожара на околне куће.

Гори сено и качара

На крају сам са својом муком

Вахрогасци нису могли ништа да спасу

У помоћ су притекле и комшије

ПИТОМЦИ МУШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ ЈАГОДИНСКЕ (1919-1922) ИЗ КРАГУЈЕВАЧКОГ ОКРУГА

Лучоноше образовања између два рата

Нинослав Станојловић

По завршетку Првог светског рата, у периоду од 1919. до 1922. године, Учитељску школу у Јагодини завршило је седам генерација ученика, кроз више течајева, односно звање учитеља стекло 248 ђака ове школе. Међу њима је било и 38 њих пореклом из Крагујевачког округа, 36 учитеља и две учитељице, иако је ова школа званично била мушка.

У прошлом броју објавили смо и мена и основне податке о њих петнаесторо, а сада следи наставак овог списка

16. **Милосав Петровић**, рођен 18. марта 1897. године у Брзану, срез крагујевачки, од оца поч. Михаила Петровића, земљорадника. Завршио четврти разред јагодинске гимназије, да би 1919. године уписао јагодинску Учитељску школу, поставши питомац 18. кола, коју је завршио, након осамнаестомесечног течаја, 1921. године са општом оценом – 3 и оценом владања – 5.

17. **Милосав Тодорић**, рођен 1. јуна 1899. године у Петровцу, срез крагујевачки, од оца поч. Јевте Тодорића, земљорадника. Завршио је четврти разред Крагујевачке гимназије, а 1919. године постао је питомац 18. кола јагодинске Учитељске школе, коју је завршио 1921. године, после осамнаестомесечног течаја, са општом оценом – 4 и оценом владања – 5.

18. **Обрад Арсенијевић**, рођен 3. августа 1898. године у Пајазитову, срез крагујевачки, од оца Милована Арсенијевића, земљорадника. Завршио четврти разред Крагујевачке гимназије, да би 1919. године уписао јагодинску Учитељску школу, поставши питомац 18. кола, коју је завршио, после осамнаестомесечног течаја, 1921. године са општом оценом – 3 и оценом владања – 5.

19. **Радован Марић**, рођен 2. јуна 1897. године у селу Борач, срез гружански, од оца поч. Михаила Марића, земљорадника. Завршио је четврти разред крагујевачке гимназије, а 1919. године постао је питомац 18. кола јагодинске Учитељске школе. Након осамнаестомесечног течаја, завршио је 1921. године, са општом оценом – 4 и оценом владања – 5.

20. **Чедомир Благојевић**, рођен 25. априла 1897. године у Брестовцу, срез крагујевачки, од оца поч. Милоша Благојевића, земљорадника. Завршио је четврти разред Крагујевачке гимназије, да би 1919. године уписао јагодин-

ску Учитељску школу, поставши питомац 18. кола. Завршио је 1921. године, након осамнаестомесечног течаја, са општом оценом – 3 и оценом владања – 5.

21. **Чедомир Обрадовић**, рођен 25. јуна 1898. године у Великим Крчмарима, срез лепенички, од оца Животе Обрадовића, земљорадника. Завршио је четврти разред крагујевачке гимназије, а даље школовање наставио је у јагодинској учитељској школи 1919. године, као питомац 18. кола, коју је завршио, после осамнаестомесечног течаја 1921. године, са општом оценом – 5 и оценом владања – 5.

22. **Богољуб Васиљевић**, рођен 1. септембра 1899. године у Драчи, срез гружански, од оца поч. Милентија Васиљевића, земљорадника. Завршио је четврти разред Крагујевачке гимназије, а 1919. године постао је питомац 18. кола јагодинске Учитељске школе, коју је окончао 1921. године, после осамнаестомесечног течаја, са општом оценом – 4 и оценом владања – 5.

23. **Милутин Аксентијевић**, рођен 5. септембра 1897. године у селу Љуљаци, срез гружански, од оца Андреје Аксентијевића, земљорадника. Завршио први разред учитељске школе у Беаулиеу (Француска), да би 1919. године уписао јагодинску Учитељску школу, поставши питомац 17. кола, коју је завршио, после дванаестомесечног течаја, 1920. године са општом оценом – 4 и оценом владања – 5.

24. **Милутин Марковић**, рођен 12. октобра 1896. године у Божурњи, срез јасенички, од оца поч. Данила Марковића, земљорадника. Завршио је први разред учитељске школе у Беаулиеу (Француска), а 1919. године уписао је јагодинску Учитељску школу, поставши питомац 17. кола, коју је завршио, после дванаестомесечног течаја, 1920. године са

ЦЕНТАР ЈАГОДИНЕ ДВАДЕСЕТИХ ГОДИНА ПРОШЛОГ ВЕКА

општом оценом – 4,18 и оценом владања – 5.

25. **Светолик Софронијевић**, рођен 27. јула 1900. године у Крагујевцу, од оца поч. Грујице Софронијевића, економа. Завршио је први разред учитељске школе у Беаулиеу (Француска), а 1919. године уписао је јагодинску Учитељску школу, поставши питомац XVII кола. Исту је завршио 1920. године, након дванаестомесечног течаја, са општом оценом – 3,12 и оценом владања – 5.

26. **Александар Самуиловић**, рођен 14. фебруара 1897. године у Чумићу, срез крагујевачки, од оца Милосава Самуиловића, земљорадника. Завршио је трећи разред Учитељске школе у Неготину, да би 1919. године уписао четврти разред јагодинске Учитељске школе, поставши питомац 15. кола. Школу је завршио 1919. године, после тромесечног течаја, са општом оценом – 5 и оценом владања – 3.

27. **Божидар Богдановић**, рођен 30. јула 1897. године у Чумићу, срез крагујевачки, од оца поч. Петра Богдановића, земљорадника. Завршио је трећи разред Учитељске школе у Скопљу, да би 1919. године уписао јагодинску Учитељску школу, поставши питомац 16. кола, коју је завршио 1919. године,

после шестомесечног течаја, са општом оценом – 4 и оценом владања – 5.

28. **Владимир Петронијевић**, рођен 10. јула 1895. године у Ђурин Селу, срез гружански, од оца поч. Милована Петронијевића. До окупације завршио је трећи разред јагодинске Учитељске школе, као питомац 14. кола, коју је завршио 1919. године, после тромесечног течаја, са општом оценом – 5 и оценом владања – 5.

29. **Драгиња Анђелковић**, рођена 2. марта 1897. године у Лапову, срез лепенички, од оца Живка Анђелковића, учитеља. Завршила је другу годину Женске учитељске школе у Крагујевцу, да би се 1919. године уписала у 16. коло јагодинске Учитељске школе, коју је завршила 1919. године, након шестомесечног течаја, са општом оценом – 3 и оценом владања – 5.

30. **Ђорђе Младеновић**, рођен 16. септембра 1897. године у Рачи, срез лепенички, од оца поч. Драгољуба Младеновића, трговца. Завршио је други разред Учитељске школе у Скопљу, да би се 1919. године уписао у јагодинску Учитељску школу, поставши питомац 16. кола, коју је завршио 1919. године, после шестомесечног течаја, са општом оценом – 3 и оценом владања – 5.

31. **Илија Васиљевић**, рођен 7. јула 1895. године у Драчи, срез гружански, од оца поч. Милентија Васиљевића, земљорадника. До окупације завршио је трећи разред јагодинске Учитељске школе, као питомац 14. кола, коју је завршио 1919. године, после тромесечног течаја, са општом оценом – 5 и оценом владања – 5.

32. **Љубица Тодорић**, рођена 28. фебруара 1896. године у Драчи, срез гружански, од оца поч. Љубомира Тодорића, кројача. Завршила је другу годину Женске учитељске школе у Крагујевцу, да би се 1919. године уписала у 16. коло јагодинске Учитељске школе, коју је завршила 1919. године, после шестомесечног течаја, са општом оценом – 3 и оценом владања – 5.

33. **Милан Марковић**, рођен 26. новембра 1897. године у селу Борач, срез гружански, од оца поч. Данила С. Марковића, трговца. Завршио је други разред Учитељске школе у Неготину 1915. године, да би 1919. године уписао јагодинску Учитељску школу, поставши питомац 16. кола, коју је завршио 1919. године, после шестомесечног течаја, са општом оце-

ном – 4 и оценом владања – 5.

34. **Милић Марковић**, рођен 26. јуна 1896. године у селу Борач, срез гружански, од оца поч. Данила С. Марковића, трговца. Завршио је трећи разред Учитељске школе у Неготину 1915. године, да би 1919. године уписао јагодинску Учитељску школу, поставши питомац 15. кола, коју је завршио 1919. године, после тромесечног течаја, са општом оценом – 4 и оценом владања – 5.

35. **Мића Биорац**, рођен 2. фебруара 1900. године у селу Борач, срез гружански, од оца Веселина Биорца, земљорадника. Завршио је четврти разред Гимназије у Крагујевцу, да би јагодинску Учитељску школу уписао 1919. године, поставши питомац 20. кола, коју је завршио 1922. године, са општом оценом – 4 и оценом владања – 5.

36. **Милутин Васић**, рођен 16. октобра 1898. године у Крагујевцу, од оца поч. Милије Васића, столара. Завршио је седми разред Крагујевачке гимназије, да би се 1919. године уписао у јагодинску Учитељску школу, поставши питомац 19. кола, коју је завршио 1921. године, након двогодишњег течаја, са општом оценом – 3 и оценом владања – 4.

37. **Уљеша Новаковић**, рођен 11. августа 1900. године у Брзану, срез крагујевачки, од оца Владислава Новаковића, учитеља. Уписао је први разред јагодинске Учитељске школе 1919. године, поставши питомац 19. кола, коју је завршио, после двогодишњег течаја, 1921. године, са општом оценом – 3 и оценом владања – 5.

38. **Светомир Живановић**, рођен 19. септембра 1899. године у Лужницама, срез крагујевачки, од оца Милована Живановића, земљорадника. Завршио је четврти разред Крагујевачке гимназије, да би се 1919. године уписао у јагодинску Учитељску школу, поставши питомац 19. кола, коју је завршио 1921. године, после двогодишњег течаја, са општом оценом – 4 и оценом владања – 5.

Даље професионалне каријере и животне судбине ових учитеља и учитељица могу се пратити преко службеног дела „Просветног гласника“. Ти штурни подаци о премештајима, унапређењима, пензионисањима, као и датумима и местима смрти могу заокружити наше основно знање о њима.

ПРОФЕСОРИ СТАРЕ ЈАГОДИНСКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ

Мали огласи

КРАГУЈЕВАЦ, Белошевац, кућа са окућницом и воћњаком, повољно. Контакт: 0637168 407.

МАТЕМАТИКА, механика, физика – сви узрасти. Поправни (август). Студенти свих виших и високих школа и факултета (септембар). Тел:

034-360-202, 063-77-11-002, Арсић.

У ПРИВАТНОЈ РЕЗИДЕНЦИЈИ, власник продаје власнику, без агенције, трособан, комфоран, некоришћен стан, од 80 квадрата у центру Крагујевца. Тел: 338-219, 064-3081175.

ОГЛАШАВАМ неважећим годишњу аутобуску карту бр. 011013, на име Добринке Матовић.

ОГЛАШАВАМ неважећим годишњу аутобуску карту, на име Живота Филиповић.

ОГЛАШАВАМ неважећим војну књижицу за путовање, на име Шлауц Миодраг.

Дана 4. јула 2013. године преминула је наша драга

Миланка Новоселски
рођена Јовановић

Сахрањена је 6. јула 2013. године, на Бозман гробљу.

Синови Драган, Зоран и Горан са породицама

У суботу, 13. јула 2013. године, у 10 сати, на Бозман гробљу, даваћемо годишњи помен нашем драгом

Ненаду Танићу

Позивамо рођаке и пријатеље да присуствују овом тужном помену.

Супруга Душанка,
синови Иван и Милан са породицама

Дана 5. јула преминула је, а 8. јула 2013. сахрањена на Варошком гробљу наша драга

**Милијана
Игњатовић
Миља**

1934 – 2013.

Поносни смо били док си се за живот борила са нама, бескрајно тужни када смо ту битку заједно изгубили.

Син Милош, унук Алекса, унука Нина, снаја Лина и зет Марко

ЗАХВАЉУЈЕМО СЕ

Професору Небојши Арсенијевићу, директору Клиничког центра

- Примаријусу др Љиљани Мирков, на благовременом реаговању,
- медицинској сестри Мирјани Симов, на разумевању,
- др Мирославу Стојановићу, неурологу, на правовременој дијагнози и бризи,
- др Љуби Крстићу, неурохирургу, на успешним операцијама,
- професору Миодрагу Вељковићу, директору Центра за рехабилитацију, и свом особљу за труд и пажњу,
- медицинском брату Србиславу Милосављевићу

Породица Игњатовић

У суботу, 13. јула 2013. године, у 11 сати, на Бозман гробљу, даваћемо четрдесетодневни помен нашем вољеном

Томиславу Станковићу

Позивамо све оне који су га волели и поштовали да присуствују овом тужном помену.

Супруга Иванка, кћерка Јадранка
и син Јошко са породицама

Пролазе три године од како је заувек отишла моја драга мајка

**Миленија
Мила
Драмићанин**

10. 1. 1924 – 13. 7. 2010.

Са љубављу и поносом чувамо успомену на њу, на њену доброту, нежност и племенитост.

Цица и Влада

Петнаестог јула је три године од преране смрти нашег

Горана Васиљевића
1970 – 2010.

Много нам недостајеш.
Чувамо те у срцу и мислима.

Зорица, Милош и Миланка

Дана, 15. јула 2013. године навршава се десет година од смрти нашег деде, брата и свекра

**Радоја
Николића**

пензионера СУП-а
Крагујевац

Успомену на његов лик чувамо са поносом и поштовањем. Његово поштење и искреност вечно ће остати у нашим мислима.

Унук Дејан, сестра Вера
и снаја Јагода

**Зоран Марковић
Врба**

6. 7. 2009 – 6. 7. 2013.

Ни време које је прошло, ни оно које долази, не може умањити бол и тугу за тобом.

Твоје: Рајка, Тања и Тамара

СКАНДИНАВКА

188	КРАГУЈЕВАЧКА ШКОЛА СА СЛИКЕ	РЕМЕЊЕ ОКО ГЛАВЕ ЖИВОТЊЕ	ГЛУМИЦА ЈЕЛИЦА	МАЛИ ПАКЕТ	ПРИЛИЧНО ТАНАК	ТИЦАТИ СЕ		ТАЧКИЦЕ ПО ЛИЦУ
ЦРКВЕНИ НАЗВ ЗА БОГА							ПОВРШИНА	
ЗАБАВЉАТИ СЕ							СИМЕНС	
ПРОДАВАЧ МЛЕКА							ГАУС	
ПОЛАКО							НИШ	
ГОВОРИТИ ГЛУПОСТИ, ЛУПЕТАТИ								НАРОДНО МУШКО ИМЕ
ИТАЛИЈАН ПЕВАЧИЦА ИВА							ЈОД	
ИМПУЛС		18. И 23. СЛОВО АЗБ			МЕЂУНАР ОЗНАКА ЗА СЛОВЕНЈУ		ГРУПА ЕЛЕМЕНАТА ИЗА ЛАНГАНА	
ЈЕДИНИЦА СИСТЕМА ВЕЗЕ (СКР.)		КОШАРК КЛУБ ИЗ КРАЈЕВА		ПРОСТАЦИНА (ТУР.)	РАДНИК НА ТАТЕРУ			
ВРСТА КОЊСКОГ ХОДА				МЕСТО КОД НОВОГ САДА			НОВИ САД	
	БУТКЕ ПОДНЕТИ						ВРСТА ФИНОГ ТИПСА	
	НИЈЕ СТАРО							
МИЛИГРАМ			РЕКА У ГАЛАНДУ					
ПАПСКА ПАЛАТА У ВАТИКАНУ			МЕСТО КОД ВАЛЕВА					ИМЕ ГЛУМИЦА ВЕСЕЛА
АМПЕР		ВРСТА ОРГАНИСКОГ СПОЈА						
ДВОСТРУКИ ОКСИДИ		ИЗВРШНО ВЕДЕ (СКР.)						
ОКОВРАТНИК, ОВРЛНИЦА								

БЕЛА УКРШТЕНИЦА

	1	2	3	4	5	6	7	8
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								
16								
17								
18								
19								
20								
21								

ВОДОРАВНО: 1. Ранији фудбалер Денис (0), 2. Име тенисерке Ивановић - Прастановник Балкана (1), 3. Оперска певачица Аленка - Грчко слово (1), 4. Град у Холандији - Седокос (1), 5. Опадање привредне активности (0), 6. Итем (скр.) - Катран - Симбол азота (2), 7. Тепих, ћилим - Мега (скр.) - Ручна граната (скр.) (2), 8. Врста лаке тканине (0), 9. Ампер (озн.) - Врста морских ракова (1), 10. Рекламни попис продајних производа (1), 11. Ранија француска књижевница (0), 12. Антиквар (0), 13. Исцедити (1), 14. Општинска лига (скр.) - Симбол натријума - Суседна слова азбуке (2), 15. Име глумице Спејсек - Обим (скр.) - Етвеш (озн.) (2), 16. Политра - Град у Русији (1), 17. Наносити гит (0), 18. Унутра - Књижевни критичар Мирослав (1), 19. Ауто-трка - Латински везник (2), 20. Певач, Рахимовски - Амерички глумац Рајан (1), 21. Целокупност, целовитост (0).

УСПРАВНО: 1. Возач багера - Иницијали глумице Стокић - Део затварача пушке (2), 2. Апарат за мерење винског врења - Верници католичке вероисповести - Ранији новац ЕУ (2), 3. Манастир код Бара - Становник Горе на Косову - Пратилац, трабант (2), 4. Гаус (озн.) - Име глумице Бенинг - Богумили - Огњен одмила - Алт (скр.) (4), 5. Персијски владар - Асирска краљица (висећи вртови!) - Староримски поздрав - Овдашњи (скр.) (3), 6. Симбол алуминијума - Млечни производ - Земљорадници у старом веку - Обасјано (3), 7. Име певачице Матје - Прерати - Запаљење ушију (2), 8. Име и презиме војводе из Првог српског устанка - Лана Тарнер (иниц.) (1).

МАГИЧНИ ЛИК

ВОДОРАВНО И УСПРАВНО:
 1. Партијска скупштина,
 2. Сплетка, закулисна радња,
 3. Мотор и генератор као целина,
 4. Име данске глумице Нилсен,
 5. Наша рок група.

СЛОВОВИ:
 А, БРИ, ГА, ГА, ГАТ, ГИ, ГРЕ, ГРЕС, ИН,
 КОН, НЕ, ТА, ТИВ, ТРИ.

	1	2	3	4	5
1					
2					
3					
4					
5					

СУДОКУ

НИВО ТЕЖИНЕ: ●●●○

		9				
3			2	7		1
	6		7	2		
7	9	4				
				3	5	
		5	9			
		3		6		
2			4			8
	5	8	2		4	

НИВО ТЕЖИНЕ: ●●●●●

	7		8	5	2		6
				9			7
	3			6		9	
6			9			4	
					2		
			7	4			5
1				3		2	
	5	8					
			8		7		

РЕШЕЊА ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

СКАНДИНАВКА: владимир, рума, ала, ена попов, л, табу, а, осе, итан, притоке, елита, ал, називати, гванакко, л, метали, ез, ридик, сека, еко, кворум, л, извирити, њен, ајак, екартери.

БЕЛА УКРШТЕНИЦА: купаћи костими, по, увек, наплате, срк, рар, фестивалски, слика, кокара, ров, наор, чачанин, ера, е, демодираност, р, лх, мотет, рамена, ио, ен, рики, изида, стањити, е, о, очи, тераса, предзнаци, електрични апарат. **ИСПУЊАЉКА:** жестина, адресар, луцерна, флорида, испомоћ, јаукати, акцијаш.

СУДОКУ: а) 149-287-563, 825-631-479, 376-549-182, 687-952-314, 512-473-698, 493-816-257, 951-328-746, 738-164-925, 264-795-831. б) 264-897-351, 857-631-249, 391-245-687, 932-584-176, 418-762-935, 675-913-824, 183-479-562, 729-356-418, 546-128-793.

БИЦИКЛИЗАМ

Ђукина Црна Трава

НАЈБОЉИ крагујевачки и српски маунтин бајкер Бојан Ђурђић, победио је за викенд на петој овогодишњој трци Лиге Србије, званом „Трофеј Црна Трава“. Ђурђић је шест кругова, укупне дужине 24,3 километра, прешао за сат и 22 минута, возећи просечном брзином нешто мање од 18 километара на час.

Већ за викенд иде нова трка у оквиру Лиге Србије, на Старој Планини, док је 21. јула на програму државно првенство у Београду.

Умало на пресџо

ДРУМАШ крагујевачког Радничког Горан Шмелцер-вић, освојио је друго место прошле недеље на трци за Лигу Србије под називом „Апатинске рибарске вечери“. Стазу дугу 128 километара превезао је у времену победника - три сата и 11 минута, возећи просечно нешто преко 40 километара на час.

Небојша Јовановић био је пети, Есад Хасановић девети, Владимир Кувала 14, а Дејан Марић 16. Екипно, бициклисти Радничког заузели су такође друго место.

С. М. С.

БОКС

Беране Ђуно Крагујевчана

БОКСЕРИ крагујевачког Радничког имали су запажен наступ на деветој међународној боксерској приредби у Берану. Победе су остварили Дејан Дашић и браћа Никола и Лазар Станојевић, док су мечеве изгубили Немања Митровић, Никола Букелица и Стефан Јовановић. Противнике нису имали Владимир Кућеровић и Трифун Дашић.

Овиме је окончан први део сезоне, а наставак следи у септембру, борбама у Лиги Шумадије.

М. М.

АТЛЕТИКА

И старијима два одличја

ПОСЛЕ млађих, и старији јуниори Радничког на првенству свог узраста стигли су до две медаље.

На стадиону „Чика Дача“ Јован Мићић је славио у троскоку, достигавши даљину од 14.12, чиме је поставио лични рекорд, а само који дан касније, на Балканском првенству у Турској, имао је готово истоветан резултат (14.11), што му је било довољно за шесту позицију. Друго одличје, сребрно, понео је Милан Младеновић троскоком - 13.57.

Ипак, ово је све тек увертира пред екипно првенство државе, 3. августа у Београду, где „црвени“ гаје шампионске амбиције. У жељи да по први пут освоји титулу у сениорској конкуренцији, наш тим је већ ангажовао двојицу репрезентативца Србије. У питању су бацач кугле Лука Рујовић и Милош Раовић, актуелни првак државе на 200 и 400 метара.

В. У. К.

КОШАРКА

„ЛАЛЕ“ У КЛИН, АБА У ПЛОЧУ

А Раднички на Јадрану, можда и у Европи

ЈОШ једном, после пролећне недоумице око учешћа у Евро лиги, челници АБА лиге показали су да умеју беспотребно да иско-

И МИЈАТОВИЋ „УРАНИО“

Е ДА СУ ЗНАЛИ...

Можда би и остали

ЈЕДИНИ кошаркаш који је све четири „јадранске“ сезоне провео у Радничком, две године био и капитен, Данило Мијатовић, наступио је Крагујевац. Његов следећи клуб је пољски Анвил, ове године учесник полуфинала плеј офа тамошње најквалитетније лиге.

Такође, и крилни центар из овогодишње Супер лиге Србије, Урош Николић, отишао је из редова „црвених“ и потписао једногодишњи уговор са ривалском Игокеом из Лакташа. Млади Баточинац био је мета крагујевачког клуба за остатак у наредној сезони, али пресудила је његова жеља да у наредној обуче дрес екипе која је сигурни члан „јадранског“ каравана.

Уз њега, још један бивши играч Крагујевчана појачао је александровачки клуб. То је бивши капитен Миљан Павковић, који је две претходне године провео у чешком Нимбурку.

Неки играчи нису имали стрпљења па су пронашли нов ангажман. Ипак, верујем да ће Раднички успети у настојању да задржи окосницу прошлогодишње тима, па и Вајта, уколико не прође у НБА - најављује Грујин.

Први циљ клуба, како најављује челни човек нашег клуба, биће, наравно, финансијски, а одмах затим кренуће се у формирање озбиљног састава, кадраг да одржи висок реноме који је Раднички стекао у АБА лиги.

М. М.

пликују веома битне ствари. Наиме, 5. јул био је рок који су добили Војводина и Широки да плате неопходну котизацију за учешће у следећој сезони. Из Новог Сада најпре је упућено писмо у коме се моли да се сума од 150 хиљада евра подели на пет рата и да ће прва транша од 30 хиљада „лећи“ до датог термина, али из Јадран лиге писменог одговора није било. У петак петина своте „отишла“ је у Љубљану, али одмах се огласио директор Сидра Роман Лисац рекавши да постављени услов није испуњен, те да је неопходно уплатити цео износ. Како то није учињено, прилика је пружена нашем Радничком, који је добио позивницу и рок да до уторка у 12 сати, дакле прекјуче, уплати тих „тричавих“ 150 хиљадарки у евро валути на konto организатора регионалног такмичења.

Ситуација јесте тешка, али ми ћемо да се потрудимо да Србија не изгуби место АБА лиге. Чланови руководства Радничког даће свој допринос, да уз помоћ донатора обезбеди неопходна средства и убеђен сам да ћемо то и да учинимо до рока који нам је дат, а који је врло кратак - оптимистички је био расположен поводом овакве вести председник „црвених“ Иван Грујин и додао:

М. М.

РУКОМЕТ

МЕДИТЕРАНСКИ ТРОН ЗА ДЕВОЈКЕ

Златни четворац

ЈОВАНА ЕКСТРА ПОЈАЧАЊЕ

Најзначајнији допринос успеху Србије, макар када су наше рукометашке у питању, дале су стандардни први голман Рисовић и бек Степановић, док су младе Радосављевић и Танић своје роле и мале у уводним, квалификационим сусретима.

В. У. К.

СЕНИОРСКА РЕПРЕЗЕНТАЦИЈА СРБИЈЕ

Бирча међу одабранима

СЕЛЕКТОР српског кошаркашког тима Душан Ивковић саставио је шири списак од 21 играча за припреме које су почеле у понедељак у Београду. На листи је и име Стефана Бирчевића, члана Радничког, али и двојице Крагујевчана - Рашка Катића и Дејана Муслија.

Селектор је додао да списак није затворен, већ да ће се пратити игре млађих селекција на великим такмичењима и, по потреби, у састав укључити најистакнутији појединци.

Највећи овогодишњи кошаркашки изазов, Европско првенство за сениоре, одржаће се крајем августа и почетком септембра у Словенији.

НА СВЕТСКОМ ПРВЕНСТВУ

Сребро и за Џонија

ВЕЛИКОМ успеху српске кошарке, освајању сребрне медаље на Светском првенству за играче до 19 година у Прагу, пун допринос дао је и један наш суграђанин. Наиме, други помоћник Мирослава Николића у Радничком, Никола Марковић, био је у стручном штабу „орлова“ на овом великом такмичењу.

Србија је после победа у четвртфиналу над Хрватском и полуфиналу против Аустралије, у борби за злато изгубила од великог фаворита такмичења, Сједињених Америчких држава. Резултат је гл-асио 82:68.

УНИВЕРЗИТЕТСКА СЕЛЕКЦИЈА

Кренуло како треба

СРПСКА универзитетска селекција, у чијем су саставу играчи Радничког Милош Димић и Стефан Јовић, за викенд је почела одбрану титуле на играма студената, које се ове године одржавају у руском граду Казању.

Први сусрет против Монголије решен је убедљиво - 110:56, а у групи наши момци играју још са Филипинима, Румунијом, Јапаном и Мексиком.

М. М.

АМЕРИЧКИ ФУДБАЛ

СРПСКИ СУПЕР БОЛ: ВУКОВИ - ДИВЉИ ВЕПРОВИ 42:0

Далеко од титуле

ПОВРЕДЕ и пехови који прате крагујевачки састав у овој сезони, били су непремостива препрека ка победи у најважнијој утакмици. Наиме, недељни сусрет на Ади Циганлији носио је двоструку вредност, играо се као финале Супер лиге Србије и лиге Централне Европе, те је победник, београдски Вукови, једном победом узео две титуле и два пехара. А резултат у српском вечитом дербију никад убедљивији у корист било кога од

учесника - 42:0, по деоницама 6:0, 15:0, 14:0, 7:0.

Изостанак америчког квотербе-

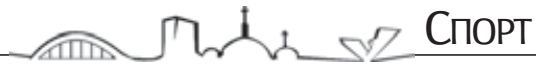
ка Сантина Симонеа отупео је оштрицу гостију. С друге стране, најбољи играч на овим простори-

ма на тој позицији, Ленс Кризин, после десетак минута неуспелих покушаја, пронашао је решење за одбрану Вепрова, те је, до одласка на одмор, дуел практично био решен. Скор од 21:0 у корист домаћина, изгледао је толико недостижно колико је и био. Наш напад, у таквој ситуацији, готово да није постојао. Јесу покушавали Крагујевчани најпре да учине спектакуларан интересантнијим, касније да ублаже пораз, али догодило се оно што никада није - да у финалу поражен тим не постигне нити почасни поен.

Ипак, када се све сабере, сезона се за Вепрове може прогласити успешном. Учешће у два такмичења донело је две вицешампионске титуле, и то се никако не сме и не може потценити. Јесте да је такмичарски опроштај био изузетно болан, али у датим околности мало ко је значајно више очекивао од нашег тима. Верујемо, ни они сами.

М. М.

ФУДБАЛ

РАДНИЧКИ 1923 УВЕЛИКО ТРЕНИРА И "БИРКА"

Тренинзи, утакмице...

ПРЕ тачно десет дана, прозивком и првим тренингом код Хотела Шумарице, кренуо је нови циклус по фудбалере Радничког 1923. Сезона 2013/14, дакле, стартовала је уобичајено, почетком припрема, а ни то што се на првом окупљању нашло кудикамо више играча него што је "црвенима" потребно, нити што их стварно имају у саставу, није ништа ново. Од када је кренуо "на горе", из треће ка првој лиги, наш клуб константно привлачи младе и неафирмисане појединце, жељне да се докажу у суперлигашком друштву.

Тако је нови шеф стручног штаба Радмило Иванчевић имао пуне руке посла током протекле недеље. Требало је, кроз два тренинга дневно, сагледати могућности потенцијалних новајлија, изабрати из омладинског погона сазреле за сениорски састав, али и увидети тренутно стање постојећих првотимаца.

У ту сврху, негде на половини овог циклуса, шестог дана, одиграна је и прва тренинг утакмица, у којој су једни другима на меџдан изашли управо сви расположиви играчи. За Раднички "А" наступили су: Чанчаревић, Павловић, Росић, Тинтор, Марић, Ковачевић, И. Петровић, Варјачић, Бељић, Симиновић и Спалевић. У игру су ушли још и Б. Миљуш, Л. Петровић и Комљеновић. Насупрот њих на-

шли су се: Трифуновић, С. Петровић, Бубања, Оташевић, Фејса, Недовић, Петронијевић, Поповић, Д. Миљуш, Живадиновић и Миловановић, а потом и Јосифовић, Видовић, Андрић, Стевић, Шимуновић, Стојановић и Ми-

ленковић. Скор предвидив за овакве сусрете, нерешен - 3:3.

До поласка на Златибор, 15. јула, "црвене" очекује још једна контролна утак-

НОВИТЕТИ НЕПОЗНАТИ

А Милошковић вероватно бивши

Одлуку о евентуалним иојачањима, два или три како је раније наведено, донеће шеф струке Иванчевић пред полазак на Златибор. Оно што је још увек извесно, мада не и стојоцијом, јесте да ће Сјанимир Милошковић, популарни Леша, због немогућности договора са ујравом око услова, а и јосијојих дуговања из ранијег периода, највероватније најусијиши редове "црвених".

Ојетј нејоузвано, Пеца Живадиновић, доскорашњи најпадач Радничкој, близу је јоврашка из торњомилановачкој Мешалца.

ЈОШ МЕСЕЦ ДАНА ДО СТАРТА ШАМПИОНАТА

мица, највероватније данас, а противник ће бити - неко!? У суботу следи меморијални турнир "Миомир Јовановић Ђика" у Аранђеловцу, где ће, у тромечу, "црвени" одмерити снаге са домаћом Шумадијом и екипом Младеновца.

Нових пет сусрета планирано је током 12-дневног боравка на Златибору, онда ће се ићи на турнир у Чачак и тако дочекати 10. август, када следи овогодишња суперлигашка премијера у Нишу.

В. У. К.

СТРЕЉАШТВО

Застрашујућа конкуренција

ПРВОГ дана такмичења последњег Светског купа, у шпанској Гранади, крагујевачки стрелац Стеван Плетикосић освојио је 23. место у дисциплини ваздушна пушка, са скором од 618,9 кругова. Тиме је био најбоље пласирани српски такмичар, а за финале мањкала су му 3,5 круга.

Плетикосић је добар био и у елиминацијама МК пушком, у дисциплини 60 метака лежећи, где је скором од 619 кругова успео да се пласира у квалификације, које су на програму биле прекрјуче.

Иначе, последњи Светски куп, који траје до 12. јула, окупио је преко 1.000 стрелаца из чак 78 земаља. Србија има 12 представника, а најбројније су селекције Индије (44 стрелца), Русије (42), Кине и Шпаније, по 41 стрелца.

Милош првак

ЈУНИОР "Чика Мате" Милош Ивановић, освојио је прошле недеље Првенство Србије у гађању малокалибарским оружјем.

Он је у Новом Саду, у дисциплини тростав, "убио" 444,6 кругова, готово два више од вршњака из Старе Пазове.

С. М. С.

ТРИАТЛОН

Сребро, па у репрезентацију

КАДЕТ Клуба екстремних спортова Крагујевац Душан Костовић, успешно је "одрадио" новосадски триатлон за Првенство Србије, као једини представник свог клуба. На веома тешкој стази освојио је друго место и сребрну медаљу и тиме заслужио позив у изабрани тим Србије.

Најбољи омладинци припремаће се од 20. јула у Кладову за своје највеће такмичење ове године, Балканске игре. Домаћин би, почетком августа, требало да буде наша земља, али за сада се још увек не зна тачно време и место одржавања.

М. М.

СКОКОВИ

Једно постоље

О ВИКЕНДУ почела су такмичења у висинским скоковима, а увертира је била у Марибору. Скакала се у Драву са старог моста, а на победничко постоље, као трећи, попео се такмичар Клуба екстремних спортова Крагујевац Марко Павловић. Његови клубски другови, Марјан Милановић и Горан Бојић заузели су пето, односно шесто место.

У недељу скакачи су се преселили у Мојковац, али је Крагујевац имао нешто мање успеха. У финалу, међу најбољих 10, пласирала су се двојица његових представника, Павловић и Младен Цветковић, који су остали без медаља.

Предстојећег викенда поново следи "дупли" програм, прво у Бања Луци, па Вишеграду.

М. М.

ОДБОЈКА

КАО И ОБИЧНО

Благојевић на списку

СЕЛЕКТОР јуниорске репрезентације Србије Сениша Рељић објавио је списак од 22 имена за први део припрема пред престојеће Светско првенство, које ће се одржати у Турској од 22. августа до 1. септембра. Раднички Креди банка има свог представника у овој селекцији, а то је средњи блокер Александар Благојевић.

Играчи су се окупили јуче у Београду, а до објављивања коначног списка две недеље радиће се на базичним вежбама. Иначе, овај састав је пре две године био светски шампион у конкуренцији кадетата.

РАДНИЧКИ КРЕДИ БАНКА

И даље без новости

ПРЕЛАЗНИ рок за одбојкаше професионалце у Одбојкашком савезу Србије почео је још 1. јула,

али вести из тора крагујевачког суперлигаша нема. Никаких. Финансијска ситуација није сјајна, па је то један од узрока застоју у формирању тима Радничког за наредну сезону. Углавном, до почетка припрема, а зацртани датум је 5. август, циљ клуба је да се договори долазак играча на позицији средњег блокера, а евентуално за нешто више чекаће се други прелазни рок, дакле почетак септембра.

Место почетка припрема такође је неизвесно. Уколико уговор о спонзорству са Креди банком буде продужен, као и у последњих неколико година отићи ће се у Марибор. У супротном, екипа ће радити у Крагујевцу.

БИЧ ВОЛЕЈ

Повреда одузела финале

РЕПРЕЗЕНТАТИВКА Србије и чланица Одбојкашког клуба Раднички Александра Фрајтовић, није дошла до завршнице на трећем овогодишњем турниру ВИП Бич мастер лиге за Првенство Србије у одбојци на песку, одржаном за викенд на језеру Гарши у Аранђеловцу.

Њена саиграчица Исидора Егић повредила се у трећем колу такмичења, па су се на победничко постоље попеле колегинице из репрезентације, уједно и највећи конкуренти, Наташа Шеварика и Нина Шкарић.

М. М.

ФУТСАЛ

ДРУГОЛИГАШ БИ У ЕЛИТУ

И Машинац јача

АЛЕКСАНДАР Ђокић, некадашњи предводник Економца, актуелног српског шампиона у фудзалу, постао је нови тренер другог крагујевачког клуба - Машинца.

Тиме је овдашњи друголигаш направио први већи корак ка успостављању боље организације и напретка клуба. После прошлогодишњег неуспеха, када је заузето пето место у Другој лиги, као циљ за предстојећу сезону постављен је улазак међу најбоље, у српску фудзал елиту.

Велика надања да ће се тај циљ и досећи, у клубу полагају управо чињеницом да је ангажован већ доказани стручњак. Наиме, Ђокић је као тренер-играч, односно тим менаџер, са Економцем већ успешно путовао од Треће до Прве лиге, а потом са успехом предводио Пожегу и Нови Пазар.

Заслужан је и за афирмацију бројних познатих фудзал играча, међу којима су и Душан Бојовић Бритва, Владан Весић, Миодраг Аксентијевић, Владимир Лазић, садашњи првотимци КМФ Економица и репрезентативци Србије.

Такође, Ђокић је заступник и тренер за Крагујевац новооснованог Православног спортског друштва Света Србија, чији је председник прослављени кошаркаш Дејан Томашевић.

В. У. К.

ЕКОНОМАЦ У ЕВРОПИ

Обављен жреб

ЖРЕБ у Ниону за Главну рунду квалификација Лиге шампиона, обављен прошле недеље, крагујевачком шампиону, Економцу, носиоцу пете групе (од шест укупно), донео је за ривале првака Холандије, Ајдховен и Хрватске - Национал. Четврти члан ове групе биће познат после квалификација у Ц групи, у којој су најбоље екипе Норвешке, Швајцарске, Аустрије и Турске.

У редовима крагујевачких "студената" задовољни су жребом, а очекивања су да најбољи српски фудзалски клуб обезбеди учешће за наредну рунду Лиге шампиона.

Квалификационе утакмице на програму су у августу, док ће Крагујевац бити домаћин Главне рунде крајем септембра.

С. М. С.

РЕПРЕЗЕНТАТИВНА МУКА

Ваља савладати комшије

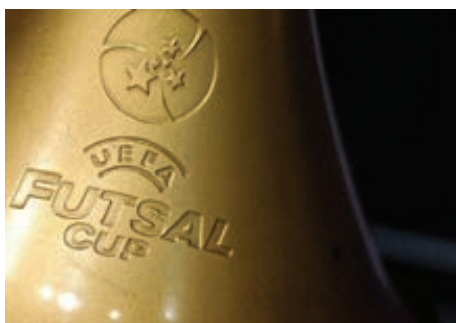
РЕПРЕЗЕНТАЦИЈА Србије у фудзалу, чију половину чине играчи Економца, мораће кроз бараж такмичења да обезбеди учешће на Првенству Европе, које је на програму од 28. јануара до 8. фебруара наредне године у Белгији.

Жребом је одлучено да против-

ник "орловима" буде репрезентација Румуније. У плану су две утакмице, прва је 17. септембра у Букурешту, док је реванш са комшијама заказан за 24. септембар у Београду.

У осталим бараж сусретима састаће се: Украјина - Мађарска, БиХ - Холандија и Словачка - Хрватска, после чега ће се победници придружити екипама које су већ обезбедиле пласман на ЕУРО 2014. а то су: Шпанија, Италија, Русија, Словенија, Португалија, Азербејџан, Чешка и домаћин Белгија.

С. М. С.

Успон ка врху

ИЗ године у годину, крагујевачки Економица, учешћем у Лиги шампиона, полако се пење ка самом врху ранг листе најбољих европских клубова.

Према најновијим подацима, мерилима, "студенти" су забележили скок од три места, и сада се налазе на седмом месту, иза таквих екипа као што су актуелни првак Европе Каират из Казахстана, руски Динамо, шпанска Барселона, португалски Спортинг, италијанска Марка...

Иза Крагујевчана су шампиони Азербејџана, Чешке, Словачке, Мађарске, Румуније, Холандије, Белгије...

Интересантан је и пласман осталих екипа малог фудзала из околних држава. Најбоља, после наравно Економца, јесте словеначка Литија, пласирана на 14. месту, хрватски Национал из Загреб је 18, македонски Железарец из Скопља 26, Танго из Сарајева, Босна и Херцеговина, налази се на 29. месту, док је и црногорски представник, Јединство из Бјелог Поља, високо рангиран, као 32. на УЕФА ранг листи.

С. М. С.

CityVision

MESTO OGLAŠAVANJA USPEŠNIH!

LED EKRAN U CENTRU GRADA

NOVA ERA
SPOLIAŠNJEG OGLAŠAVANJA

**Bilbordi
kakve ste
oduvek
želeli!**

TOP LOKACIJA:
STROGI CENTAR KRAGUJEVCA
Najprometnija raskrsnica i
početak pešačke zone

**POZOVITE
302-852
i uz nagradni
kod: "kgnovine"
dobićete
10% popusta
za reklamu**

Roda Megamarket Kragujevac
Save Kovačevića 48a

info telefon: 0800 000 500; www.roda.rs

ТЕЛЕВИЗИЈА КРАГУЈЕВАЦ

ТВ ПРОГРАМ

од 11. до 17. јула

Четвртак
11. јул

07.00	Јутарњи програм
07.00	Јутарњи програм
08.30	Цртани филм р.
09.00	Вести
09.05	Музички програм
10.00	Жене ван закона р. =
11.00	Сестре Елиот р. =
12.00	Вести
12.05	Кухињца
12.35	Кућица у цвећу р.
13.00	Музички програм
14.00	Комунални сервис р.
15.00	Цртани филм р.
15.30	Раскршћа р.
16.00	Вести
16.05	Жива ватра р. =
17.00	Мозаик
18.00	Жене ван закона =
18.50	Хит дана
19.00	Хроника 1
19.30	Цртани филм р.
20.00	Евроатлантске интеграције
20.40	Музички програм
21.00	Жива ватра =
22.00	Хроника 2
22.30	Сестре Елиот =
23.30	Атлас
00.00	Вести
00.05	Хит дана

наставак програма ТВ Крагујевац

Петак
12. јул

17.00	Моја Шумадија
07.00	Јутарњи програм
08.30	Цртани филм р.
09.00	Вести
09.05	Музички програм
10.00	Жене ван закона р. =
11.00	Сестре Елиот р. =
12.00	Вести
12.05	Кухињца
12.35	АБС шоу
13.00	Музички програм
14.00	Евроатлантске интеграције р.
14.40	Музички програм
15.00	Цртани филм р.
15.30	Атлас р.
16.00	Вести
16.05	Жива ватра р. =
17.00	Моја Шумадија
18.00	Жене ван закона =
18.50	Хит дана
19.00	Хроника 1
19.30	Цртани филм
20.00	Акција
20.30	Нокаут
21.00	Жива ватра =
22.00	Хроника 2
22.30	Сестре Елиот =
23.30	MegaFon Music
00.00	Вести
00.05	Хит дана

наставак програма ТВ Крагујевац

Субота
13. јул

23.00	Антонио, Божији ратник
08.45	Најава програма
09.00	Вести
09.05	Цртани филм
10.00	MegaFon Music р.
11.00	Документарни програм р.
12.00	Вести
12.05	Шумадијски праг р.
13.00	Кућица у цвећу
13.30	Fashion files
14.00	Shopping avantura
15.00	Документарни програм
16.00	Вести
16.05	Венеција, Венеција
18.00	Акција р.
18.30	Нокаут р.
19.00	Хроника 1
19.30	Цртани филм
20.00	Лек из природе
20.30	Илузиониста
21.00	Концерт
21.50	Хит дана
22.00	Хроника 2
22.30	АБС шоу
23.00	Антонио, Божији ратник
00.00	Вести
01.00	Хит дана

наставак програма ТВ Крагујевац

Недеља
14. јул

12.05	Шумадијски праг
08.45	Најава програма
09.00	Вести
09.05	Цртани филм
09.35	Најсмешније животиње р.
10.00	Биографије познатих
11.00	Кућица у цвећу
11.30	Лек из природе
12.00	Вести
12.05	Шумадијски праг
13.00	Агроревник
13.30	Кућица у цвећу
14.00	Филм
16.00	Вести
16.05	Филм
18.00	Документарни програм
19.00	Хроника 1
19.30	Цртани филм
20.00	Стаклено звоно
20.30	Најсмешније животиње
21.00	Концерт
21.50	Хит дана
22.00	Хроника 2
22.30	Мој пут
23.00	Филм
00.00	Вести
01.00	Хит дана

наставак програма ТВ Крагујевац

Понедељак
15. јул

17.00	Мозаик
07.00	Јутарњи програм
08.30	Цртани филм
09.00	Вести
09.05	Музички програм р.
10.00	Жене ван закона р. =
11.00	Сестре Елиот р. =
12.00	Вести
12.05	Кухињца
12.35	Стаклено звоно р.
13.00	Музички програм
14.00	Shopping avantura р.
15.00	G.E.T. Report р.
16.00	Вести
16.05	Жива ватра р. =
17.00	Мозаик
18.00	Жене ван закона =
18.50	Хит дана
19.00	Хроника 1
19.30	Цртани филм
20.00	Филм
22:00	Хроника 2
22:30	Сестре Елиот =
23:30	Нокаут
00:00	Вести
00:05	Хит дана

наставак програма ТВ Крагујевац

Уторак
16. јул

19.00	Хроника 1
07.00	Јутарњи програм
08.30	Цртани филм
09.00	Вести
09.05	Музички програм р.
10.00	Жене ван закона р. =
11.00	Сестре Елиот р. =
12.00	Вести
12.35	Агроревник р.
13.00	Музички програм
14.00	Филм р.
16.00	Вести
16.05	G.E.T. Report р.
17.00	Мозаик
18.00	Жене ван закона =
18.50	Хит дана
19.00	Хроника 1
19.30	Цртани филм
20.00	Здравље је лек
20.30	Боксерски живот
21.00	Жива ватра =
22.00	Хроника 2
22.30	Сестре Елиот =
23.30	Биографија
00.00	Вести
00:05	Наставак биографије
00:30	Хит дана

наставак програма ТВ Крагујевац

Среда
17. јул

20.00	Комунални сервис
07.00	Јутарњи програм
08.30	Цртани филм
09.00	Вести
09.05	Музички програм р.
10.00	Жене ван закона р. =
11.00	Сестре Елиот р. =
12.00	Вести
12.05	Кухињца
12.35	Мој пут р.
13.00	Музички програм
14.00	Здравље је лек р.
14.30	Боксерски живот р.
15.00	Цртани филм р.
15.30	Fashion files р.
16.00	Вести
16.05	Жива ватра р. =
17.00	Мозаик
18.00	Жене ван закона =
18.50	Хит дана
19.00	Хроника 1
19.30	Цртани филм
20.00	Комунални сервис
21.00	Жива ватра =
22.00	Хроника 2
22.30	Сестре Елиот =
23.30	Раскршћа
00.00	Вести
00.05	Хит дана

наставак програма ТВ Крагујевац

■ филм □ серија

НАМА СЕ НАЈВИШЕ ВЕРУЈЕ

www.rtk.co.rs